

Editör
S. Ruken Öztürk
Hasan Akbulut

SEÇİL'İN SİNEMA KİTABI

SEÇİL'İN SİNEMA KİTABI

S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut
Editör

Uçan Süpürge

Uçan Süpürge

Seçil'in Sinema Kitabı
© S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut

Grafik ve Kapak Tasarım
Ali Karadoğan

Birinci Basım: Mayıs 2018

Baskı ve Cilt:
Özdoğan Matbaa-Yayın
Matbaacılar Sitesi 1514 Sk. No:29
İvedik/Ankara
Tel: 0312-395 85 00

Uçan Süpürge

İÇİNDEKİLER

Sunuş: Sinema, Akademi ve Seçil Büker
S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut 1

Glayölle Geçen Çocukluk Yılları – Seçil Büker 7

Seçil Büker'le Söyleşi – S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut 11

Seçil Büker – Türkan Şoray 43

Bisküvisi Yok mu – Serpil Çamoğlu 45

Bir Ömür Seçil İle – Semih Büker 47

Sinemada Spor – Yiğit Büker 51

Evimdeki Sinema: Filmlerle Büyümek – Zeynep Büker 53

Seçil – Oğuz Onaran 55

Seçil Büker İçin – Nazlı Bayram 59

Seçil Büker İçin – Canan Uluyağcı 61

Seçil İçin – Ayşe Kıran 63

Seçil Hocam – S. Ruken Öztürk 65

Seçil Hocam... Biriciğim... – Güzin Yamaner 68

Rengârenk – Mutlu Binark 75

Bir Akademisyen, Eğitimci, Arkadaş Olarak Seçil Büker
Hasan Akbulut 78

Düğümlere Üfleyen Bir Sinema Sevdalısı: Seçil Büker
Aydan Özsoy 81
Sinema Perisi – **Sevgi Can Yağcı Aksel** 85
Seçil Hocama – **Semra Akkaya** 86
Seçil Hocama – **Nergiz Karadaş** 87
Hep Ötesi Bir Hoca – **Şeyma Balcı** 88
Işığı İzlemek: Sinema Salonlarından Üniversiteye, Üniversiteden Sinema Salonlarına – **Fatma Okumuş** 89
Prof. Dr. Seçil Büker İçin – **Ayla Kanbur** 91
Eksik Söz – **Mine Satur** 93
Kırmızı Fular – **Göknur Satur** 98
Seçil Büker – **Halime Güner** 103
Sinemaseverlerin Gözüyle Seçil Büker – **Güldan Akınay & Ayşe Çığ & Aynur Çıray & Hasan Nadir Derin & Neşe Ürel** 107
Değerli Olmayı Öğrendiğim Değerli Hocama – **Sevil Uzoğlu Bayçu** 115
Benim Sonsuz Yolculuğum – **Çisel Ceylan** 117
Okur E-Postası – **Kurmaş Akdoğan** 119
Prof. Dr. Seçil Büker'in Özgeçmişi ve Eserleri 121

SUNUŞ: SİNEMA, AKADEMİ VE SEÇİL BÜKER*

S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut

Sinema alanında hocaların hocası olarak kabul edilen Oğuz Onaran, farklı bir alanda çalışmasına rağmen sinema üzerine ders veren ilk kuşak öğretim üyelerinden biriydi. Nitekim, 1982 yılında Eskişehir'e, İletişim Bilimleri Bölümü'nde sinema konusunda ders vermeye gittiğinde DTCF'de İngiliz Dili ve Edebiyatı'nı bitirmiş Seçil Büker'le tanıştı. Seçil'in sinema yolculuğu da bu şekilde başladı. Seçil Büker, (farklı bir disiplin içinde –hukuk–, Âlim Şerif Onaran'ı saymazsak) Türkiye'de sinema üzerine tez yazan ilk kuşaktandır; o zamanlar, onunla birlikte bir elin parmaklarını pek geçmeyecek sayıda sinema hocası bulunmaktaydı.

Seçil Büker, 1985'te doktora derecesini ve 1987'de doçent unvanını almış, 1993'te profesör olmuş bir sinema akademisyenidir. Dille ilgili bir eğitimden geçmiş olması kendisini fazlasıyla beslemiştir. Ankara Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra sırayla Anadolu Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nde çalıştı. Emekli olduktan sonra da Ankara Üniversitesi'ne ve Ufuk Üniversitesi'ne katkı vermeyi sürdürmekte. Doktorasını aldığından emekli olduğu ana dek otuz yıl boyunca sayısız öğrencinin dünyasına dokunmuş, çok sayıda akademisyen yetiştirmiş, kiminin doğrudan hocası olmasa da ya tezlerine katkı yapmış, ya doçentlik sı-

* Bu yazı *Perdeyi Aralamak* kitabındaki (Der. Öztürk & Akbulut, 2018, İstanbul: Ayrıntı) *Sunuş* yazısının kısmen değiştirilmiş halidir. Yazının bu kitapta basılmasına izin verdikleri için Ayrıntı Yayınları'na ve Enis Rıza'ya teşekkür ederiz.

navlarında bulunmuş ya da sadece kitapları ve yazılarıyla onlara yol göstermiştir. Seçil Büker, uzun yıllardır "hocaların hocası" sıfatına sahip. Alanında bir duayen olarak kabul edilmekte. Kuşkusuz sadece sinema alanında çalışan akademisyenler için değil, yönetmenler ve bu sanatın farklı alanlarında varolan pek çok sinemacı için de "ilk okunan" temel eserlere imza atan önemli bir kişi. Büker, sadece makaleler, bilimsel kitaplarla yetinmemiş, aynı zamanda gazetelerde de film eleştirilerine akademik bir bakış getirerek yaygın bir sinema okuru kitlesi edinmiştir.

Seçil Büker, 1980'lerde ve 90'larda, henüz temel eserler bile çevrilmemişken ve sinema üzerine okuyacak çok az sayıda kaynak kitap varken alanın en önemli ürünlerine imza attı. 1985 yılında o zamana kadarki çalışmalarını topladı ve aynı yıl üç kitaba imza attı. Bunlardan biri sinema akademisyenleri için en önemli çeviri kaynak eseri olan Sinema Kuramları (Dost,1985) idi. Hocası Oğuz Onaran'la birlikte derleyip bir kısmını çevirdiği kitabın yarısı (Metz, Wollen, Harman ve Eco'dan) göstergebilimsel yaklaşım içeren makalelerden oluşmaktaydı ve bunların hepsini Büker çevirmişti. Kitapta ayrıca sinemada göstergebilim üzerine kendi yazısı da bulunmaktadır.

Sinema Dili Üzerine Yazılar (Dost, 1985), Film ve Gerçek (Anadolu Üniversitesi, 1989) ve Film Dili: Kuramsal ve Eleştirel Eğilimler (Kavram, 1996) başlıklı kitaplarında Büker, gerçekçi ve biçimci kuramlara ek olarak yoğun biçimde göstergebilimsel yaklaşımlara odaklandı; auteur kuramını Türkiye'ye tanıttı; Eisenstein'ın, Bazin'in, Kracauer'in ve Metz'in görüşlerini açıkladı ve bu yaklaşımları film incelemelerinde kullandı. Türkiye'deki film çalışmaları alanında başvurulan temel kaynaklardan biri olan Sinemada Anlam Yaratma (Milliyet, 1985) kitabında ise, sinemada anlam yaratmayı sağlayan öğeleri, yine göstergebilimsel bir yaklaşımla değerlendirdi. Herkesin sinemanın dilini anlamasını

sağlayacak denli yalın ve akıcı biçimde yazan Büker, çocukları da unutmadı. Zeynep'in Sinema Kitabı'nda (Hil, 1987) E.T. (E.T. the Extra-Terrestrial, Steven Spielberg, 1982) filmi aracılığıyla çocukları sinemanın büyülü ve okunabilir dünyası ile tanıştırdı. Çoğunluğu sanat filmleri olmakla birlikte yerli filmler, yıldızlar ve yönetmenler üzerine de yazdı. Canan Uluyağcı ile birlikte kaleme aldığı Yeşilçam'da Bir Sultan'da (AFA, 1993), Türkan Şoray'ın yıldız imgesinin nasıl yaratıldığını inceledi.

Kısa ve etkili cümleleriyle Büker'in yazı dili, tıpkı biçimci kuramcı Eisenstein'in tanımladığı gibi, şoklara benzer. Şimdiki zaman kipiyle ifade edilen bu cümlelerin yarattığı şoklar, okuru bir düşünceye götürür. Bu yönüyle onun yazıları, eğitsel bir işlevi yerine getirir. Lisans düzeyinde okuduğu dilbilim ve doktora derslerinde yöneldiği göstergebilimsel literatürü film çalışmalarına büyük bir titizlikle aktaran Büker, daha sonraki çalışmalarında psikanalize yöneldi ve Freud ile Lacancı psikanalizi Hitchcock'un filmlerini incelemede kullanarak Kim Korkar Hain Hitchcock'tan (Öteki, 2000) başlıklı kitabını yazdı. Feminist bakış açısı, bu eleştirilerin içine hep sızdı. Gürhan Topçu ile derlediği ve içinde özgün yazıların da yer aldığı Sinema: Tarih, Kuram, Eleştiri'de (Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, 2008), Sinema Kuramları kitabından sonra tekrar bu konuya eğildi; ideoloji, görsel biçem, feminist eleştiri, psikanalitik eleştiri ve auteur kuramı gibi klasikleşmiş film kuramlarının yanı sıra, alımlama ve tür çalışmalarına da yer verdi. Hasan Akbulut ile birlikte yazdığı Yumurta: Ruha Yolculuk (Dipnot, 2009) adlı çalışmada, tek bir filmi, göstergebilimsel yaklaşım, arketipsel eleştiri, Jungcu psikanaliz ile Deleuze, Bazin, Barthes gibi kuramcıların görüşleri çerçevesinde metinsel olarak çözümledi. Ahmet Uluçay filmlerini çeşitli yaklaşımlar eşliğinde irdelediği Karpuz Kabuğu Denize Düşünce (Kırmızı Kedi, 2010) kitabıyla, Ahmet Uluçay'ın sinemadaki yerine işaret etti. Ruken Öztürk ile bir-

likte hazırladığı Sinemada Hayat Var (De Ki, 2012) kitabıyla da, hocası Oğuz Onaran'a, film incelemelerinden oluşan bir armağan verdi. Kitaplarının yanı sıra çok sayıda makale, bildiri yazdı; eğitimler verdi, söyleşiler yaptı. Halen Türkiye'nin ilk uluslararası hakemli sinema dergisi olan sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi'nin yayın kurulunda görev yapıyor, yazılar yazıyor, ortak üretimlerle Türkiye'deki sinema kültürünün gelişmesine katkıda bulunuyor.

Sinema üzerine yazdığı ilk günden bugüne yayımladığı tüm kitaplarda anlam, gösterge, görüntü, sinematografi, gerçekçi ve biçimci kuramcılar ve genel olarak sinema kuramları Büker'in ilgi alanına girdi, çok sayıda film çözümledi. Hatta cv'sine göz attığınızda çalışmalarının bununla sınırlı olmadığını, çok daha geniş bir ilgi alanı olduğunu ve Büker'in yazmayı hiç bırakmadığını görmek mümkündür. Seçil Büker sinema alanında öncü bir kadın akademisyen olarak bizim için sürekli perdeyi araladı ve arkasındakileri gösterdi.

Bu yıl Seçil Hocamız için birbirinden değerli yazarların katkıda bulunduğu bir kitap çıkardık: *Perdeyi Aralamak: Filmlerde Anlatı ve Eleştiri* (Ayrıntı Yayınları, 2018). Film DVD'lerinde filmin yanında bir de filmin yapıldığı belgesel bulunur ya, bu elinizdeki kitapçık o kitabı hazırlarken yazarlarla görüşme sürecinde onların kaleme aldıkları özel ve öznel yazılardan oluşan bir yan film gibi aslında. Seçil Büker Hocamız resmi olarak 2014'de emekli olduğunda biz de hocamız için çalışmaya başladık, onunla söyleşi yaptık. Çok sayıdaki öğrencisi ve dostları arasından çok sınırlayarak ve yazar sayısını olabildiğince az tutarak kısa yazılar istedik. Umarız okur bir sinema hocasını, hepimizin hocasını daha da yakından tanıma fırsatı bulur.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde emeği geçen herkese teşekkür etmek isteriz. Tüm yazarlara: Hocamızın arkadaşlarına, dostlarına, hocasına, ailesine, öğrencilerine çok teşekkür ederiz. Bu çalışmaya başlarken bize itici güç olan, desteğini sonuna kadar yanımızda hissettiğimiz Prof. Dr. Mutlu Binark'a çok teşekkür ederiz. Hocamızın ayrıntılı yayın listesini düzenleyen doktora öğrencimiz Sıla Levent'e de minnettarız. Özgeçmişi düzenlerken öğretim üyesi dostlarımız Dr. Canan Uluyağcı'dan, Dr. Şeyma Balcı'dan ve Dr. Özge Güven Akdoğan'dan da destek aldık, kendilerine teşekkür ederiz. Kitabı hazırlarken her türlü yardım ve destekleri için sevgili Yiğit ve Zeynep'e teşekkür ederiz. Fotoğrafları bize veren hocamıza ve kardeşi Serpil Çamoğlu'na, bu fotoğrafların basıma hazır hale gelmesinde Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden Fotoğrafçılık ve Grafik Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Özgür Yaren'e ve Arş. Gör. Oğuzhan Burak'a, ayrıca öğrencilerimiz Harun Özalp'e ve Ecenur Sürücü'ye çok teşekkür ederiz. Kitabın tasarımı konusundaki desteği için Doç. Dr. Ali Karadoğan'a çok teşekkür ederiz. Ayrıca bize bu fırsatı veren Uçan Süpürge Vakfı'na, Uçan Süpürge 21. Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'ne ve değerli başkanı Halime Güner'e çok teşekkür ederiz. Bu kitabın festivalde çıkması çok anlamlı çünkü Seçil Hoca yıllardır bu festivale destek veriyor, Halime Güner de hikâyesini anlatıyor kitapta.

Ama en çok teşekkür etmemiz gereken kişi, bize, bizlere emeği geçen Prof. Dr. Seçil Büker'dir. Ona layık öğrencileri ve meslektaşları olmaya çalışıyoruz her seferinde. O da hep bizi destekliyor, yanımızda oluyor, varlığıyla bize güç ve olumlu enerji veriyor. Ona ne kadar teşekkür etsek az...

GLAYÖLLE GEÇEN ÇOCUKLUK YILLARI*

Seçil Büker

Ben Eskişehir'de doğdum, Eskişehir'de büyüdüm. Çamur deryası bir kentti. Hele de Porsuk taştığında çamur evlerimizin bodrum katına da girer, annemin kış ayları için hazırladığı reçel kavanozlarını balçıkla bezerdi. Üst kattan kapıyı açtığımda ürperirdim. Aşağıda bulanık bir su yığını olurdu. Sel dalgalanarak geldiğinde kedi köpek ölüleri geçerdi camın önünden. Suların ne denli yaşadığımız kata yaklaştığını görmek beni ürpertirdi. Sular çekildiğinde kalan çamuru temizlemek günlerce sürerdi. Ve ben okula gitmeyi sürdürür, geldiğimde çamurun azalıp azalmadığına bakardım. Maviye yer yoktu yaşamımda. Çamur seyrederdim açıkçası. Bu çamurdan denize açılan iki pencerem vardı. Biri İstanbul. İkincisi filmler.

Pazar günleri yabancı film oynatan Yeni Sinema. Herkesin yeri belli. Kırmızılar giymiş teşrifatçı. Elinde fener. Cumartesi geceleri ise Büyük Sinema geceleri. Gerçekten büyüktü Büyük Sinema. Adı üstünde zaten. Yenilerde kaç dükkân yaptılar da bitiremediler onu. Localar, meşin koltuklu bölümler ve en önde tahta koltuklu bölümler. Ucu bucağı yoktu ve dolardı o kocaman salon. Belgin Doruk, Ayhan Işık, Sadri Alışık, Neriman Köksal ve niceleri arz-ı endam ederlerdi.

Dedem İstanbul Erenköy'de otururdu, bahçe içinde bir evde.

* Seçil Büker, yakın aile üyelerinin/ akrabalarının üye olduğu facebook adresine, ailenin yeni nesil gençlerine köklerini, çocukluğunu anlatmak için bu yazıyı kaleme alarak koymuş. Ruken Öztürk ve Hasan Akbulut'un yaptığı söyleşide çocukluğunu anlatırken referans verdiği bu yazıyı, Seçil Büker'in izniyle paylaşıyoruz.

Bedros Amca'ya "nispet" yaptığı glayöller* yetiştirirdi. Yukarıdan aşağıya doğru açan çiçeklerin sayısı hep tek olurdu. Yedi, dokuz, on bir gibi. Glayöl kılıç gibi yassı ve sivri yapraklıdır. Tıpkı dedemin dili gibi. O da tatlı, ama sivri dilli bir eski zaman adamıydı. Sivri dilin üzerine öbekler halinde çiçekler açardı. Bir buçuk metreye yaklaşan uzunlukta olduklarında bahçe çitlerinin üzerinden bakan biri onları görür ve büyülenebilirdi. Belki de verilen emeği düşünmeden. Gübreleme ve ardından yaz boyu düzenli sulama, bahçeyi renk renk donatacak olan glayölün arayıp da bulamadığı şeydir. İstanbul dendiğinde sonraları aklıma leylaklar geldi, hele de Kenan'ın leylak kokulu Nalan'a marazi aşkla bağlanmasının hikâyesini okuduğumda glayölleri unuttum. Yıllar sonra İstanbul yeniden glayölle buluşuyor, özlem gideriyorlar.

İstanbul bahçelerini süsleyen glayöl ve leylak.

Tüm Arnavutlar gibi topraktan, çiçek yetiştirmeden iyi anlardı dedem. Renk renk. Akşamüzeri "Bedros'a biraz glayöl toplayayım" derdi. Kantarcı durağından istasyona doğru çıkıldığında, Kâşaneler sokakta birkaç ev vardı. Kâşaneler sokak, bu adını hak ettiğini her haliyle kanıtlardı. Büyük, süslü köşk demek ya kâşane. Bedros Amca'nın evi bayağı görkemliydi. "Köşk" denebilirdi. Dedemim çapraz karşısı. "Şansız bu Bedros" derdi dedem. Çünkü Bedros Amca'mın kızı dilsizdi. O zamanlar "işitme engelli" denmezdi konuşamayanlara. Glayöller götürdüğümüzde sıcak çaylar, kurabiyeler ikram ederdi bize esmer dilsiz kız. Eliyle koluyla da bir şeyler anlatmaya çalışırdı. Dedem durmaksızın "bak şu glayöllere Bedros!" derdi. Dilsiz kızının adını da unuttum Bedros Amca'nın. Eşini de. O otururdu pek kalkmazdı. Hasta

* Türkçe karşılığı kuzgunkılıcı olan glayöl, "çok yıllık, soğanlı, uzun başak biçiminde çiçekleri olan süs bitkisidir", http://www.sozlukanlaminedir.org/glayol-nedir-glayol-ne-demek/ (Erişim tarihi: 30 Ocak 2017).

mıydı? Bedros Amcam bayağı zengindi, ama kızı dilsizdi. Dedem çok üzülürdü. "Ne yapsın bu Bedros" derdi.

Sokaktaki birkaç evden birinin sahibi Muammer'di. Ben onu hiç görmedim. "Muammer benim bahçeye girdi, ama ne yapalım" derdi dedem. Gerçekten dikdörtgen biçimindeki bahçenin sağ üst köşesinde toprak kaybı vardı. Orada başkasına ait bir "kare" oluşmuştu. Dikdörtgen bozulmuştu. Uzaktan bahçe sularken gördüm Muammer'i birkaç kez. Ama Artin, dedemin deyişiyle "adam gibi adam"dı. Sokaktan, boş alanları geçerek, raylara uzanır, rayları geçer ve Ethem Efendi'ye ulaşırdık. Orada Artin Amca vardı, doğru onun hırdavatçı dükkânına. Ne alaka? Çünkü hemen bitişiğinde pastane vardı ve dünyanın en güzel *supangle*si de oradaydı. Her akşamüzeri yenir mi? Yenir o kadar güzel olunca. O zamanlar limonlu pasta, krokanlı pasta nedir bilmezdik. Artin Amca beni tanımayanlara "Veli Bey'in torunu" derdi. Herkes herkesi tanırdı. Kimsenin "kim bu Veli Bey?" dediğini duymadım. Akşam yemeğinden sonra dedem: "Artinlere gidelim biraz glayöl toplayayım, onların bahçesi yok" derdi. Artinler bahçe içinde "bahçesizlerdi".

Kâşaneler sokağın az ilerisinde sağa dönünce, Kamil Bey'in bahçeleri vardı ve içinde köşkler. Bana mı öyle gelirdi? Gerçekten köşk müydü onlar? Bahçenin ucuna doğru birkaç katlı apartmanlar vardı, Artinler orada bir dairede otururlardı. Balkonda oturduğumuzda aşağısı bayağı uzak olurdu. Üçüncü kattı sanırım evleri. Kendilerine ait bahçeleri yoktu, ama bahçe içindeydiler. Büyük bir bahçe içinde "köşkler", Türk filmlerinin bu köşklerde çekildiği söylenirdi. Görmedim, duydum. Belgin Doruk, Göksel Arsoy gelirmiş oraya film çekimi için. Filmlerde gördüğümüz köşkler bunlarmış. Dedem: "Seni Yesâri Asım'la tanıştırayım, o sarışın çocuğun amcası, istersen onunla da tanıştırırım" derdi. Ben ünlülerle tanışmaktan korkardım, yıllar

sonra Göksel Arsoy'u başka bağlamlarda gördüğümde dedemi düşündüm. Sazlar çalınmazdı Kamil Bey'in bahçelerinde, ama serin olurdu yaz akşamları orası. Sıcak basmazdı, serin serin eserdi rüzgâr, çünkü önünü kesemezdi köşkler. Köşklerin arasından dolanır dururdu. Akşam gezmeleri Artinlerle sınırlıydı. Bedros Amca'nın eşi hastaydı sanırım, onlar çıkmazlardı gece vakti. Dedem "Artinler geliyor" dediğinde başlardı bir hazırlık. Büfeden çıkan tozlu bardaklar yıkanır, ikram edilecek kurabiyeler hazırlanır, beyaz gazozlar da hazır bekletilirdi. Hanımeli kokan balkonda ağırlardık onları, evin tek açık alanı. Ön "balkon" genişti, ama camla kaplıydı, sonbaharı beklerdi konukları için. Mutlaka glayöl verilirdi konuklar giderken. Madam: "Veli Bey yeter artık, taşıyamayacağız" derdi, ama dinlemezdi dedem.

Bir başka Madam daha vardı yaşamımda. Dedemin ortağı Yasef ağabeyin annesi. Dedemin bahçesinin bir köşesinde üç odalı bir ev vardı, müştemilat derlerdi o zaman. Yaz ayları Yasef ağabeyler o eve gelirlerdi. Yasef ağabey ve Beti Abla'nın oğlu Roni küçüktü ve yaz aylarında onlarla birlikte yaşayan babaanne Madam (adını unutmuşum) kabağın kabuklarından yemek yapardı, hani bizim attığımız ya da rendeyle kazıdığımız kabuklardan. O zamanlar onların kitabındaki Tanrı'nın kızgın olduğunu bilmezdim, ama o daha çok Musa'dan söz ederdi. "Peygamberimiz Musa" derdi. "Hazreti Musa" demezdi. Madam'ın kocasına inme inmişti ve ölmüştü. İnmeden çok korkardım, inme benim ilk korkumdu. Bana da inme inecek diye korkardım. Yasef ağabeyin eşi Beti, Roni? Acaba neredeler? Bu yazıyı okurlar mı? İsrail'e gittiklerini duymuştum. Bayram günleri lokum ya da çikolata kutularıyla gelen Yasef ağabeyin erkek kardeşi Samil? Ve esmer güzeli eşi Vivet. Neredeler?

SEÇİL BÜKER'LE SÖYLEŞİ

S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut

30 Ocak 2017 Ankara

Nasıl başladı yaşam? Çocukluğunuz nerede geçti?

Yaşam Eskişehir'de başladı. Eskişehir, şimdiki Eskişehir değil. Eskişehir'de beni renklendiren, hayatıma renk katan tek şey, şeker fabrikası salonlarına gelen Devlet Tiyatrosu oyunları. Shakespeare'in de birçok oyununu orada izledim ben. Devlet Tiyatrosu turneye çıkardı, şimdi de çıkıyor mu bilmiyorum ve şeker fabrikası salonlarına gelirdi. Şeker fabrikası salonları isteyene açıktı, mutlaka fabrika mensubu olmak gerekmiyordu. Sinema her zaman hayatımda vardı, her hafta sinemaya gidilirdi. Tiyatro için beklemek gerekiyordu. Bunların dışında yaz tatili geldiğinde İstanbul'a gitmek çok güzeldi, İstanbul'da deniz vardı, yeşillik, bahçe ve bahçe içinde ev vardı. İstanbul farklı bir kentti, İstanbul'un havası farklıydı. Orada hareket etmek o kadar zor değildi, karşıya geçip bir konsere gitmek o kadar zor değildi. Şu anda o kadar kolay olmadığını düşünüyorum, ama bilmiyorum. Hani vapura binip Kadıköy'den, açık hava Harbiye vardı sanıyorum, değil mi o zaman da vardı, konsere gidiyorduk. Çok iyi anımsıyorum, Ruhi Su konserlerine gittiğimizi, çok kolaylıkla da gece on ikide kardeşimle dönebildiğimizi. Demek ki güvenliydi.

Çocuk muydunuz? Kaç yaşında...

Ben olsam olsam on yedi-on sekiz en çok, kardeşim de benden dört yaş küçük. Gene vapura, sonra Kadıköy'den dolmuşa bi-

nerdik, Erenköy'e gelir, köşeden eve yürürdük. Demek o kadar yapılamayacak şeyler değildi. O nedenle, o yıllarda İstanbul benim için hayatıma renk veren bir şeydi. Genellikle de yazın İstanbul'da dedemin evinde oluyordum. Bir de on beş gün tatilde de giderdik.

Onun dışında Eskişehir?

Onun dışında hep Eskişehir evet, Ankara'ya gelene kadar, ama üniversite yıllarında ilk kez aileden ayrılıp yurtta kaldım ve Ankara'ya geldim. Böylece Ankara'yla tanışmış oldum on sekiz yaşında. Belki burada şu anda anlatamadığım başka ilginç bir şeyler o yazdığım metinde vardır. Daha düşünerek yazdığım için o günleri, orada yaşadıklarımı, komşuları, evet şu anda söyleyeceğim, hani o sokağın üzerinde belki birkaç tane ev vardı. Bahçeler büyük olduğu için, ev sayısı azdı, Bedros Amca vardı. Sanıyorum o metinde söz etmiştim, ama metni de yazalı üç yıl oldu galiba. Nasıl geçiyor seneler! Bedros Amca vardı, bir de işte Türk filmlerinin çekildiği Kamil Bey'in bahçeleri, yazmışımdır mutlaka, duymuşsunuzdur onu. Büyük, çok büyük bir arazi içinde hem apartman daireleri vardı, bir iki taneydi onlar galiba. Büyük bahçenin arka tarafında, kiralıktı onlar, çok zengin bir adamın. Şu anda ne olduğunu bilmiyorum oraya. İçinde çok güzel köşkler, villalar olan bir yer, Türk filmlerinin çekildiği yer, Kamil Bey'in bahçeleri. O köşkler kiralık mıydı yoksa o kadarını hatırlamıyorum, ama Artin Amca kiralık olan apartman dairelerinden birinde oturuyordu. Akşamları onlara oturmaya gidiyorduk. Dedem her ne kadar "siz bize gelin, bizim bahçede oturmak daha keyifli" dese de, arada da biz onlara akşam balkonda oturmaya gidiyorduk. Az katlı, geniş, gökdelenle uzaktan yakından ilgisi olmayan apartmanlardı. Büyük bahçede, benim hatırladığım kadarıyla böyle iki yandan merdivenleri olan köşkler. Hatta bazı köşkleri Macar mimarların falan yaptığı söyleniyordu. Öyle köşkler mi diyeyim, köşk diyeceğim, villa deyince şimdi çok kü-

çük villalar da var. Böyle hakikaten köşk havasında evler vardı. O çevrede ve akşamüstü yürüyüşler yapılırdı, bisiklete binenler olurdu. Akşamüstü gençler şimdiki gibi arabayla gezmezlerdi, bisikletle gezerlerdi. Gerçi hayatım boyunca bisiklete binmeyi öğrenemediğim için ben hiç gezmedim.

Peki orada sinemaya gittiniz mi?

Biz evet, Caddebostan tarafındaydı galiba, Erenköy'e çok yakın, yazlık, yaz aylarında açık sinema vardı. Vardı, gidiyorduk tabii gidiyorduk sinemalara. Ama neler oynuyordu açık sinemalarda çok anımsayamıyordum onu. Gidiyorduk açık sinemalara, giderdik evet, ama orada hiç kapalı sinemaya gittiğimi hatırlamıyorum. Çünkü yaz aylarında orada olduğum için, gerçekten onu hatırlamıyorum. Başka orada hatırladığım şey, bir de o zaman sandalla denize açılırdı insanlar. Sandalla denize açılıyorduk gündüzleri bazen, Süreyya Plajı'na gitmediğimiz günlerde. Süreyya Plajı, biraz da istasyona yakın olduğu için gidilen bir yerdi. Daha sonra yavaş yavaş, yıkımlar da başladı tabii, dedemin ölümünden sonra bizimki de yıkıldı. Yıkımlardan sonra bir daha gitmedim, zaten müteahhide falan verildi, bir daha da gitmedim. Duyduğuma göre, zaman içinde kardeşler kendi dairelerini sattılar, orada kiracı olarak oturan birinden duydum, oralar yeniden yıkılıyormuş kentsel dönüşümde. Çok hızlı, evet çok hızlı nasıl değişir her şey! Ya inanılmaz bir şey, çok hızlı, çok hızlı değişiyor. Zaten bence eski halinden çok eser kalmamıştı, gidip görmek istememiştim ben. Kardeşler de satınca gitmem için bir neden yoktu. Kantarcı Durağı'na çok yakın Kâşaneler sokaktaydı ev. Artık köşklerin yerinde yel esmiyordur. Yelin esebileceği alan da kalmadı beton yığınlarından. Ailenin Facebook'ta bir grubu var, oraya yazmak istedim Erenköy anıları. O grubun adı da Vehbiye Veli Başat Torunları. Torunlar ve torun çocukları okusun, çünkü onlar orayı görmediler, oradaki yaşamla ilgili bir şey bilmiyorlar. Orada Erenköy'de ailenin bir

yaşamı vardı. Kırtasiye dükkânı vardı dedemin. Dükkâna ait faturayı gittigidiyor.com'da ailenin torun çocuklarından biri Yunus görmüş, hemen aldı ve oraya fotoğrafını koydu. İrsaliye faturası kesmiş dedem. İmzası, Veli Başat Kırtasiyecilik. O semtin adı neydi, evet Tahtakale. Zarf basıyorlardı, Yahudi bir ortağı vardı, zarf basıyorlardı. "Roni zarfları" Yasef ağabeyin oğlunun adıydı zarflar. Zarfın markası, Roni. Belki de o zaman Türkiye'de tek zarf basan makineydi, bilmiyorum hatırlamıyorum. Onları da kaybettik, şu anda yaşıyorlar mı, onu da bilmiyorum. İsrail'e gitti bir kısmı. Zaman içinde ilişkiler yok oldu o dönemde çok sıkı olan ilişkiler. Zaten aynı bahçeye, dedemin evinin olduğu bahçede başka küçük evler de vardı, onlar da gelirdi yazın beraber olurduk. Herkes yazın oraya geliyordu. Erenköy o zamanlar, deniz için değil de, havası için tercih ediliyordu. Karşıda Kurtuluş'ta oturuyorlardı, Kurtuluş'tan oraya geliyorlardı. Nasıl bir şey! Şimdi zaman tüneline girmiş gibi oldum.

Ermeni komşularınızdan falan da bahsettiniz, o dönemin çok kültürlü ortamını biraz açar mısınız?

Bedros Amca da karşı komşumuzdu. Bedros Amca her zaman "iyi ki doğduk" derdi, işitme engelli bir kızı vardı, o zaman "sağır" denirdi, pardon sağır da değil, "dilsiz" denirdi. Dedem de bana "Baksana dilsiz kızı var. Bu Bedros'a bayılıyorum. İyi ki doğduk Veli Bey, iyi ki doğduk diyor" derdi. Ondan sonra da "ben Bedros'u çok seviyorum" derdi dedem. Bedros Amca karşı komşuydu. Ben metinde yazdım, yanda yine bir Türk komşu vardı, onun dışında da çarşıdan arkadaşları vardı dedemin. Çünkü sonuçta herhalde kendi işyeri başka bir yerde de olsa, çarşıya iniyordu. Ethem Efendi'ydi o zaman çarşı, belki sen bilirsin [Hasan Akbulut'a söylüyor] Ethem Efendi'yi. Köprü vardı böyle, o civar işte hep Erenköy esnafının dükkânları, nalburiye pastane, her şey orada toplanmıştı, pastane de ordaydı, Artin Amca'nın dükkânı da ordaydı. Hırdavat mı denir, öyle bir şey satardı Artin

Amca, hani böyle demir aksamı, alüminyum aksamı gibi şeyler, hırdavat satardı. Onun için dedem de işten gelince, oraya uğrar, biraz Erenköy'deki esnafla otururdu. Bir de o grubun içinde Yesâri Asım Aksoy vardı. Göksel Arsoy'un dedesi mi oluyor o, dedesi galiba değil mi? Yesâri Asım, evet Arsoy değil mi, Göksel Arsoy. Şarkıcılık yaptı değil mi? Dedem anlatırdı, bana hep "seni tanıştırayım" falan dedi, ama hiç olmadı. Oraya gelirmiş Yesâri Asım da öyle oturup sohbet ettikleri gruba geliyormuş.

Peki galiba bu Eskişehir'de şeker fabrikasının Devlet Tiyatrosu oyunları sanırım sizin edebiyatla, tiyatroyla olan bağınızı güçlendirdi. Öyle mi?

İlişkili evet. Shakespeare'i ben o zaman tanıdım. Hatırladığım kadarıyla ben hep Shakespeare oyunları izledim. Ya da onlar kaldı aklımda, onu bilemeyeceğim şimdi. Aklımda da o kalmış olabilir.

Peki İngiliz Dili ve Edebiyatı okumanıza sizce ne vesile oldu acaba?

Aslında oradaki Shakespeare izlemelerim vesile oldu desem, birazcık yalan olacak. Ben hukuku da çok seviyordum, hukukçu olmak da istediğim bir şeydi. Babam "İngiliz Dili ve Edebiyatı gibi bir şey okumak, her zaman seni çok özgür kılar, iş hayatın daha kolay geçer" dedi. İstanbul Hukuk Fakültesi'ne kayıt da yaptırmıştık. O zaman her fakülteye yedek liste için tekrar başvuruluyordu, ÖSYM yoktu, ek kontenjan ilan eden fakültelere tekrardan başlayabiliyordunuz. Böylece DTCF İngiliz Dili ve Edebiyatı'nda boş kontenjan olduğu söylendiğinde Ankara'ya koştuk.

Sonra buraya geldiğinizde Ankara'ya yerleştiğinizde...

Buraya gelir gelmez, sınıftaki bu tür şeylerle ilgilenen arkadaşlardan duyarak doğru Sinematek'te buldum kendimi, Fransız Kültür'de, eskiden Ziya Gökalp'teydi, filmleri izlemeye başladım.

Sizin okula da yakın!

Ay evet, okula yakın. Bir de ben Kocatepe'de bir yurtta kalıyordum. O yokuşu çıkınca hani, çok kolaydı gitmek. Bir de filmlerde altyazı olmadığını hatırlıyorum, kimi kez, o zaman teksir dediğimiz bir tür "fotokopiyi" dağıtırlardı. *Hal ve Gidiş Sıfır* üzerine dağıtmışlardı, yakınlarda bulmuştum onu notların arasında. Filmin özeti, oyuncuları, sinema tarihindeki yeriyle ilgili bir metin olarak tanımlayabilirim metni. Genelde en az haftada bir kez, galiba iki kez de oluyordu, film izlemeye oraya gidiyorduk. Öyle başladı filmlere ilgi duymam. Arada filmler üzerine izlenimlerimi yazıyordum, izlenimci eleştiri olduğunu bilmeden, aslında izlenimci bir şey yapıyormuşum ben, sonradan yazdıklarıma bakınca anladım.

1960'lı yıllar, Ankara'da yurtta yemek kuyruğu. Soldan sağa: Şirin Cemgil, Seçil Büker, Mucize Özünal, Nükhet Ciritoğlu, Nihal Gördüren, Hülya Kutlay

Öğrenciyken yazmaya başladınız!

Tabii tabii, hem *Sakarya* Gazetesi'nde. Daha sonra bir öğrenci Eskişehir'deki yerel gazetelerde sinema eleştirileri diye bir tez yapmıştı.* O zaman benim yazdığım yazıları da bulmuş. Yerel gazete sinemaya nasıl yaklaşıyor, bu konuyu araştırmıştı, üç değişik gazete taramıştı galiba. Ben de *Sakarya* Gazetesi için yazılar yazıyordum.

Nasıl bir eğitimden geçtiniz hocam Dil Tarihte?

Dil Tarih'te çok klasik bir edebiyat programı vardı. Şu andaki İngiliz Dili ve Edebiyatı programlarına baktığımda programları güncel. Nasıl tanımlayacağımı bilemedim, daha çağdaş buluyorum. Örneğin kadın temsiliyle ilgili bir şey okumadım, öyle bir duyarlılık yoktu. *Fiction* dersi için Defoe vb. gibi roman yazarlarının romanları programda yer alırdı, genelde yedi sekiz tane olurdu. Shakespeare, ondan sonra *poetry.* Böyle işte *English literature, poetry*, Shakespeare, tabii her sene olur bunlar, *poetry*'den de John Donne okunmuştu, ama başka dönemde belki okunmamıştır. Dönüşümlüydü programlar. Sürekli Shakespeare'i de değiştiriyorlardı, her sene *Hamlet* falan diye bir şey yok, ben *Hamlet*'e rastlamıştım ben, İrfan Şahinbaş her sene başka bir trajedi yapıyordu. İrfan Bey yapıyordu evet, Shakespeare'i hep İrfan Bey anlatıyordu ve zaten oynayarak girerdi sınıfa. O gün işte nerde kaldıysak, eğer Hamlet konuşuyorsa, hani Hamlet'i oynayarak girerdi. Çok hayrandık İrfan Hocaya, ya da işte Laertes, o gün artık Laertes olmuş olarak girerdi. 68 mezunuyla, 70 mezunu farklı şairler farklı yazarlar tanımış olabilirdi. Şiir çalışırken anlamdan çok sonelerin teknik yapılarıyla da çok uğraşıyorduk. Şu anda tabii aklımda kalmadı o teknik yapılar. Bir de daha çok sonra şunu fark ettim, kendim kolonyal söylem üzerine okur-

* Sözü edilen tez, 1988'de Seçil Büker'in danışmanlığında Radife Akyıldız tarafından yazılmıştır: Eskişehir Basınında Sinema Eleştirileri (Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans tezi, Eskişehir).

ken, John Donne'ın bize bu tür söylemler açısından sunulmadığını gördüm. O farkındalık çok önce de gelebilirdi, ama belki o duyarlılık yoktu diye düşünüyorum Türkiye'de.

Peki o aldığınız eğitim sonraki yıllarda nasıl etkilemiştir sizi?

Aslında böyle olumsuz tarafından girdim, ama çok şey kattığına inanıyorum. Doktora yaparken, daha sonra doktora tezini sinema üzerine yapmaya karar verdiğimde, alanda edebiyat mezunu olan pek çok kişi olduğunu fark ettim ve edebiyat mezunu olmak ayrıcalık diye düşünmeye başladım.

Zaten o dönemde sinema televizyon!

Dilbilim mezunu değilim ben, ama dile yakın olmak güzel bir şey.

Evet bir avantajla giriyorsunuz aslında o alana.

Evet öyle düşünüyorum. O zaman Doğan Aksan Hocanın dilbilim dersleri verdiğini ve seçebileceğimizi duymuştuk. Genelde bölümdeki eğilim tiyatro. Alt katımızda da Tiyatro bölümü. Özdemir Nutku ve Sevda Şener Hocaların dersleri vardı ve orası çok yakın, sınıfın tümü, bir tek Sinan (Bayraktaroğlu) hariç. Sinan da daha sonra İngiltere'ye giderek çok güzel bir okul açtı. Evet bir tek o, "bu daha özel bir şey, dilbilim dersleri almak bizim için daha güzel bir şey" dedi. Ben gerçekten hiç önemsemedim. Sinan dışındaki diğer insanlar, tiyatro aldığı için tiyatroya gittim, ama daha sonra kendim oturup çalışmak zorunda kaldım dilbilimi.

Orada da öyle bir bölüm vardı, ders almadınız sadece.

Almadım, Doğan Aksan anlatıyordu.

Kendinizi geliştirdiniz!

Evet, ama böyle o alanlara yakın olmak çok yararlı oldu diye vurgulamak istiyorum. İletişim mezunu olmanın gerekli olup olmadığını, her zaman ben de düşündüm. Başka alanlardan gelenlere hep açık oldum. Fark derslerini verdikten sonra iletişim doktorası veya yüksek lisansı yapabileceklerine inandım, bunu hep savundum. Daha geniş açıdan, başka bir alandan, evet başka bir alandan daha güzel bakıldığını düşündüm. Evet, çok iyi oluyor. Benim içinde bulunduğum doktora grubunda da değişik fakültelerden mezun olanlar vardı.

Kimler vardı hocam?

Naci Güçhan, Dursun Gökdağ, Nabi Avcı, evet Merih Zıllıoğlu, Levent Kılıç, Kazım Sezgin, evet...

Bu grup yüksek lisans, doktora yaparken mi?

Doktora evet, Ali Cemalciler, Turan Baraz yaşamıyorlar rahmetli oldular.

Peki yüksek lisans, doktorada?

Ha o zaman doktora iki yıldı.

Yüksek lisans diye bir şey yoktu değil mi?

Yok yok yüksek lisans yok evet. İki yıl, yani aslında her bir ödev, neredeyse böyle yüksek lisans tezi gibi oluyordu, iki yıl sürüyordu çok ders aldık.

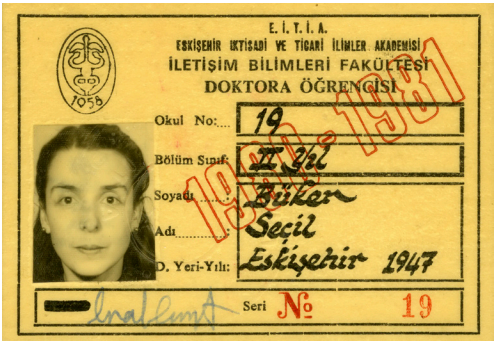
E. İ. T. İ. A.
ESKİŞEHİR İKTİSADİ VE TİCARİ İLİMLER AKADEMİSİ
İLETİŞİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
DOKTORA ÖĞRENCİSİ
Okul No: 19
Bölüm Sınıf: II. Yıl
Soyadı: Büker
Adı: Seçil
D. Yeri-Yılı: Eskişehir 1947
Seri № 19

Neredeydiniz hocam yine Ankara Üniversitesi mi?

Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde. Bunların tümü, saydığım kişiler, belki şu anda hani, herkesi anımsayamıyorsam çok üzgünüm, ama

belki yakın çevremdekiler bunlardı, evet iki yıl boyunca ders aldık. Daha sonra değişti sanıyorum, yani Yüksek Öğretim Kurulu'nun kurulmasıyla yüksek lisans zorunlu oldu, hemen hemen aynı oluyor zaten, iki sene ders aldıktan sonra yeterliliğe giriyorsun ve iki senenin sonunda tez yazabilir hale geliyorsun.

Hocam kimler vardı, kimlerden eğitim alıyordunuz?

Ooo çok evet, Oğuz Onaran'ı önce söyleyelim değil mi Oğuz Onaran Hoca vardı, evet Özer Ozankaya, Barlas Tolon, Ünsal Oskay, tümü geldiler derslere, evet bunun dışında Cevat Alkan, eğitimle ilgili derslere ve eğitim teknolojilerine, o da çok iyi bir hocaydı bence, Niyazi Karasar, yönteme girmişti. Evet, çok sevdiğim saygı duyduğum birisi Yahya Özsoy vardı. Yahya Özsoy Hocayı tanırsınız değil mi?

Evet, tanıyoruz.

Özel eğitimci. Nasıl da iyi hocalardı! Cevat Çapan'ı da anımsadım. Cevat Çapan da geldi evet.

Siz başlarken oraya, bilinçli bir şekilde sinema çalışacağım diye mi iletişim doktorasına başladınız? Nasıl oldu?

Yok hayır hayır, genel iletişim doktorası diye başladım. Oğuz Onaran'la tanıştıktan sonra sinema alanını düşündüm. Başlangıçta dil ve toplum ilişkisi, işte özel grupların kullandığı diller, şoförlerin dili, böyle şeyler çok ilgimi çekiyordu benim. Öyle bir şey düşünüyordum hep başlarken. Hatta Barlas Tolon da "grupta sosyolog hocalar var, ama yine de bu çok özel bir şey, yapabilecek misin emin değilim" demişti. Bunu da şu anda çok iyi hatırlıyorum. "Bir daha düşün bu konuyu" falan demişti, ama bir daha düşünmeme kalmadan zaten kendiliğinden böyle gelişti. Oğuz Hoca ile tanıştım ve sinema çalışmaya karar verdim. Ya çok kendiliğinden oldu.

Çok *literatür de yoktu o dönem.*

Türkçe yok, İngilizce var kuşkusuz. Bozkurt Güvenç'i söylemeyi unuttum.

O zaman şey görünüyor değil mi, bu programda hakikaten bir genel sosyal bilimler, sağlam bir sosyal bilimler temeli olduğu anlaşılıyor.

Evet Bozkurt Güvenç de ders verdi, bunların hepsi iki sene geldiler. Metin Kazancı da geliyordu, ben ders almadım ondan, daha çok halkla ilişkilere yönelecek olanlara yönelik seçimlik dersler verdi. Korkmaz Alemdar da vardı. O da genç bir doçentti herhalde, çünkü benden çok büyük değil o.

Peki Oğuz Hocayla nasıl tanıştınız, nasıl oraya yöneldiniz?

Oğuz Hocanın da dersi seçimlikti aslında. Tabii ki iletişim, sosyoloji, yöntem dışındaki dersler zaten seçimlik. Merih Zıllıoğlu da almıştı Oğuz Hocanın dersini. Mitry çalışmıştı, çok iyi hatırlıyorum. Beni çok açıkçası Naci Güçhan yönlendirdi, zorladı bu dersi almam için. Naci Güçhan, Oğuz Hocayı çok seviyordu ve sağ olsun beni de çok beğendiği için herhalde, beni de iyi bir öğrenci olarak gördüğü için dersi alayım istiyordu. Hani hoca gelmiş buraya ders vermeye, sınıfta böyle çalışacak, gayretli öğrenciler mi olsun istedi. Ben almayayım dedim, hoca girmiş derse ittirdi galiba, ben öyle hatırlıyorum. "Hocam Seçil de alsın" dedi Naci, "ben nasıl işte İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunuyum" demiştim hocaya. O da "tamam olabilir, güzel" dedi ve ders programını tanıttı, "kuramcıları çalışalım, dağıtalım" deyince ben Metz'i de pek tanımıyordum, "galiba Metz size uygun olur" dedi. Mitry'i Merih'e verdi, André Bazin'i birisine, böyle herkese bir kuramcı verdi, "siz bunları okuyun" dedi. Ben okuyunca hocayı aradım, dedim "ben dilbilim mezunu değilim, ama ben bu konularla çok ilgileniyorum", çünkü ben belirli amaçla yabancı dil öğrettim, dahası kitap da yazmıştım. Hâlâ okutuluyor o kitap *Business English*, belirli amaçla yabancı dil öğretimi üzerine. O kitabı dilbilim doktorası yapan çok yakın arkadaşlarım Zülâl

Balpınar, Ahmet Konrot'un da öneri ve yönlendirmeleriyle yazmıştım. Biri Amerika'da, diğeri İngiltere'de doktora yapıyordu.

Doktorayı yaparken mi çocuk sahibi oldunuz hocam?

Tabii tabii, çocuklar hep vardılar, eğer çocuklar olmasaydı ben de gidecektim, çocuklar olduğu için, çünkü o burs veren ya Fullbright'tı, onun yetkilisi benle de konuşmuştu. Ben gidemem demiştim, Türkiye'de kaldım. Ama Ahmet ve Zülâl, işte orda bilgilenirken, hep onların bana da birazcık katkı getirmelerini istedim. Okudukları kitapları bana aktardılar. Daha sonra o *Business English*'i Açık Öğretim için Zülâl ile tekrar genişletip başka bir formatta vermiştik biz. Açık Öğretim Fakültesi kitapları arasında şu anda.

Okutuluyor mu?

Evet okutuluyor, *Business English* de! İşletme bölümlerinde fotokopi çekerek basıyorlarmış, öyle duydum, yararlansınlar. Eğer hâlâ üzerine bir şey yazılmadıysa, çok eski bir kitap aslında. Başka bir şey kimse yapmadıysa *Business English* konusunda, o da yapmayanların ayıbı, geliştirmek zorunda değilim, beğeniyorlarsa kullansınlar. Hiç öyle telif bastırmayla uğraşmıyorum. Ama şey, Yiğit de Siyasal'dayken "anne senin kitabın okutuluyor İngilizce dersinde" demişti bana.

Çok hoş!

Evet *Business English* kitabı, sonra sinemada dil kavramı, nasıl bir dil, o dilin işte doğası falan, zaten bana böyle korktuğum kadar zor bir şey yokmuş gibi geldi.

Sevdiniz!

Evet, eğer Arnheim'ı verseydi, Levent almıştı galiba. Ha bizim grupta Levent vardı, onu unutmayayım, Levent de önemli birisi şu anda, fotoğraf kitabı var. Evet, Levent galiba Arnheim'ı çalış-

mıştı. Çok da güzel bir sunum yapmıştı. Yanılmıyorsam öyleydi, şimdi Levent'in yerine ben onu alsaydım, belki ürker kaçardım.

Kapı olmuş size.

Evet iyi ki almışım. İşte o zaman çıkan kitapları Metz'in *Film Language* diğer makaleleri, onları anlatmıştım sunumda. O zamanki sunum notlarım bile vardır bir yerlerde. Evet sonra bir de Oğuz Hocanın sinema dersi bir daha oldu mu, dersler değişti mi, onu çok hatırlamadım. Bir kez böyle çalışmalar başlamış oldu. Bir şeyler yazmaya başladım, hocaya gösterdim falan.

Oğuz Hoca çok vericidir, ama siz de öylesiniz. Acaba yani sizin yapınızdan mı kaynaklanıyor? Öğrencilere çok film taşırsınız, kitap taşırsınız...

Ama Oğuz Hoca da bana taşıdı.

Oradan mı aktarıldı, yoksa yapınız mı öyle?

Benim yapımda da var. Bence yapımda da var, ama Oğuz Hoca da bana öyle yaptığı için. Oğuz Hoca da çok yardımseverdir.

Sizin çalışmalarınızı nasıl değerlendirmişti hocam, hatırlıyor musunuz ilk yazdığınız şeyleri?

"Çok ilginç, devam et" demişti. Cesaret verdi tabii. "Çok ilginç Seçil, çok ilginç" dedi. Sonra her geldiğinde bana işte Monaco'nun *How to Read a Film*, böyle birçok kitap getirdi. Ama şimdi yanlış söylememek için Monaco dışındakileri söylemiyorum, çünkü belli bir süreden sonra hangisi ne zaman çıkmıştı, unutuyor insan, değil mi? Evet kalmıyor akılda. Yeni çıkan bir kitabı bile çok eskiden beri biliyormuşsun gibi hissediyorsun. Getiriyordu İletişim'in kütüphanesinden.

Filmler de izliyordunuz herhalde derste?

Tabii tabii film de getiriyordu hoca. Zaten Anadolu Üniversitesi'nde film gösterimi de yapılıyordu. Ben de Metz tabanlı çö-

zümlemeler yapmaya başladım, nasıl bir dil, anlam nasıl oluşuyor gibi. Evet o kavramlarla ben de kendim bir şeyler yapmaya başladım.

Hemen yazmaya başladınız mı?

Hemen, hemen, sonra Adnan Benk'in çıkardığı dergiye, Çağdaş Eleştiri dergisine yazmaya başladım. Adnan Benk "ne güzel yazıyor" demiş birisine benim için. Kim getirdi o haberi bilmiyorum, öyle bir şey demiş.

Hocam şöyle ilk çıkan şeyler mesela Yordam, İzlem, Kurgu, 68'de Yordam'da Eleştirme Sözlüğü Romantizm yazınız var. Kurgu dergilerinde de yazılar var ama... Çağdaş Eleştiri?

Evet Çağdaş Eleştiri, Çağdaş Eleştiri. 82-85 Çağdaş Eleştiri.

Hangi yıllar arasında yaptınız hocam doktorayı?

82-85.

Kaçıncı kuşak sinema hocasısınız hocam Türkiye'de? İkinci mi oluyor?

Şimdi ona beraber karar verelim. Alim Şerif Onaran ve Oğuz Onaran'a birinci kuşak dersek!

Onlar birinci kuşak olsa...

Evet onlar birinci kuşak diyelim değil mi? Değil mi, onlardan önce kimse yok gibi geliyor bana.

Evet. İkinci kuşakta da ama çok az kişi var. Yani sizinle birlikte olan, eğer ikinci kuşak diyeceksek?

Nilgün Abisel, Oğuz Adanır.

Benzer bir kuşak olmuştur.

Aynı kuşak, aynı kuşak ve doçentliğe falan beraber girdiğimiz için.

Başka Ege'de kimse hatırlamıyorum.

Oğuz Makal ve Şükran Esen. Esra Biryıldız doktorada aynı gruptaydık, ama onun benden çok genç olduğunu anımsatayım.

Oğuz Makal da Ege'den ya da Dokuz Eylül'den. Bir de tabii İstanbul'dan hocalar var. İkinci kuşakta onlar da var.

Peki, doktorayı bitirdiniz, teziniz de galiba yanılmıyorsak sinemada anlam yaratma üzerine.

Evet.

Jürinizde kim vardı?

Yılmaz Büyükerşen de mi vardı acaba? Önemliyse sorabilirim. Cüneyt Binatlı da vardı. Tabii ki Oğuz Onaran.

Jürinizde?

Evet Oğuz Hoca vardı, evet bak yeterlikten çok şey hatırlıyorum, Özer Ozankaya'yı hatırlıyorum. Ne garip bir şey jüriyi unutmak! Kaç yıl geçti aradan, insana rüya gibi geliyor ya, ne çabuk geçiyor yaşam değil mi? Çabuk geçtiğini düşünüyorum. Böyle bakınca yirmi - yirmi beş sene öncesi bile dün gibi.

Evet, kesinlikle öyle hocam.

Size de öyle geliyor mu şimdiden?

Kesinlikle, ben de yirmi yıl olmuş mezun olalı. Biz sizin çocuklarınız sayılırız.

Nasıl geçiyor, nasıl, gene de iyi olduğum için sağlıklı olduğum için mutluyum.

Kimlerin hocası oldunuz hocam?

Ay o çok, çok!

Çoktur değil mi?

Çok, kimlerin olmadım ki? Lisansta, mesela lisansta olmasam yüksek lisansta, yüksek lisansta olmasam, doktorada herhangi bir aşamada birçok insanın hocası oldum.

Evet benim de hocam oldunuz, resmi olarak almadım, ama dersinizi takip ettim hocam.

Evet birçok kişinin, gerçekten o kadar çok ki, hani saymakla bitmez denir ya, insan ancak sokakta rastlayınca falan hatırlıyor. Evet ya o kadar çok kişi var. Şu anda alanda olan da birçok kişi var, evet o sayı çok yüksek, çok fazla. Onu hatırlayamayacağım şimdi.

Sonra Eskişehir'de yabancı dil öğretimi yaparken doktora teziniz ile birlikte muhtemelen İletişim Fakültesi'nde de hoca oldunuz.

Tabii zaten benim doktora yaparken kadromu İletişim Bilimleri Fakültesi'ne geçirdiler, evet.

Sonra sinema dersleri vermeye ne zaman başladınız orada hocam?

Tez biterken yasalarda değişiklik oldu. Üniversite hocalarına, profesörlere şehirlerarası derse gitme konusunda bir zorluk çıktı ve Oğuz Hoca lisanstaki derslere de giriyordu ve gelemez oldu. Ben doktor değildim, çok eminim, çünkü İnal Cem Aşkun'un, o zamanki dekanın üstünde görünmek zorundaydı dersler ve Oğuz Hoca beni çağırdı, Naci Güçhan'ı çağırdı, "ben artık gelemeyeceğim, YÖK kesinlikle yasakladı", "sen kurama gir" dedi, "Naci de Sinema Tarihi'ne girsin" dedi.

Paylaştınız dersleri!

Evet. "Hocam çok üzüldük" dedik, ama başka çare yok, "İnal Cem Aşkun üzerinde görülecek ders" dedi. Doktor olsam öğretim görevlisi yaparlar. Üzerimde ders görülmedi ve İnal Cem Aşkun'un da çok keyifli, çok hoş bir insan olduğunu düşünüyorum. Ne zaman götürüp dersle ilgili çizelgeyi göstersem, şöyle yaptım, şu

kadar insan kaldı, şu geçti desem, "Dersin hocası sensin. Beni ilgilendirmiyor. Nereye imza edeceksem orayı göster" derdi ve hiç de bakmadan imzalardı. Onu gerçekten çok anmak isterim, programa da o çağırmıştı beni, şimdi hatırladım. O çok önemli, görürse kitabı ilerde belki, biraz da onur duyar. Evet, benim yazdıklarımı yanında taşırmış, birisi söyledi. Trende gösterirmiş. İstanbul'da oturuyordu eşi, sık sık giderdi trenle. "Bakın işte, bizim bölümde asistan" dermiş.

Gurur duyuyordu ne güzel.

Evet. Bunu Nabiler falan söylemişti, Naci ile Nabi söylemişti galiba. Ya "İnal Hoca senin yazdıklarını gösteriyormuş Seçil" demişlerdi. Çünkü ikide bir bana "kitap ver" derdi verirdim, onları trende dağıtıyor derlerdi. Ay görmedim gözümle, abartıyorlar mıydı bizim çocuklar, çok şeker adamdı. Ama bu ders verme sürecinde, onun üzerinde olduğu sürece hiçbir şekilde müdahale etmedi bana.

Sonra doktor olduktan sonra zaten.

Doktor oldum ve yardımcı doçentlik verildi hemen. Çünkü özellikle de bu Ankara'dan, İstanbul'dan hocalar gelemediği için çabuk yaptılar, çok çabuk halletmeye çalıştılar.

İlk açtığınız yüksek lisans dersini hatırlıyor musunuz hocam? Ya da verdiğiniz doktora dersini?

Herhalde kuram dersleri falandı, onlar kayıtlarda da vardır. Kuramla ilgili derslerdi herhalde. Ama lisansla adı aynı olmaz, adı bir şekilde değişmiştir de. Çok zor şu belleği zorlayıp da söylemek şimdi, 80'li yılların derslerinden söz ediyoruz.

Sonra neler çalıştınız?

Sonra yavaş yavaş, sanıyorum psikanaliz değil mi, psikanalitik eleştiri. Zaten derslerde de eleştiri türlerini anlattığım için

psikanalitik eleştiri anlatacaksın, işte toplumbilimsel eleştiri anlatacaksın, değişik eleştiri türlerini anlatırken ve o psikanalitik eleştiriyi okumaya başlayınca zaten kadınla ilgilenmek çok doğal, bir de kadın olmak da var ya, kendin de kadınsın. Kadın temsili, maske kavramı ve görüntüde nasıl temsiller var, öyle devam etti. Hatırlıyorum şimdi zorlayınca kendimi, herhalde yanlış hatırlamıyorumdur, hemen bir öğrenci verdiler, Nazlı Bayram. "Sen bunun teziyle meşgul ol" dediler ve işte Kemal Sunal çalışmaya karar vermemiz. Daha doğrusu Nazlı çalışacak. Onu çok iyi hatırlıyorum, çünkü Nazlı hem arkadaşım, dostum, kardeşim.

İlk olduğu için herhalde.

Ama, evet işte *Sixguns and Society*'i okuyordum, bunu model alabiliriz diye konuştuk ve Nazlı Bayram'ın tez hocalığını yaptığımı hatırlıyorum. Şu anda Yardımcı Doçentler yapabiliyor mu, ondan emin değilim. Ama o koşullarda başka çare yoktu. Sonra kim sinema çalışacaksa, herkese elimden geldiği kadar yardım etmeye çalıştım, sonrasını hatırlamıyorum. Hem sinema derslerini verip hem de işte yardım edilmesi gereken kişilere elimden geldiğince yardım ettim ve işte hem lisansta, tabii ki derslere giriyordum. Ama o dönemde hep zorunluydu bu dersler, onu çok iyi hatırlıyorum, Film Kuramları, Film Eleştiri, bunlar zaten zorunlu derslerdi. Sinema Tarihi'ni hatırlayamıyorum Naci Güçhan verdiği için. Daha sonra yavaş yavaş tartışılmaya başlandı, acaba bu dersler... O zaman çok üzüldüğümü de hatırlıyorum. Fakülte Kurulu'nda ve diğer toplantılarda, zorunlu olmaktan çıkarılması konuşulmaya başladı ve böylece hani sanki film kuram ve eleştirisine yaklaşım farklılaştı gibi geliyor bana. Birçok kişi zorunlu olmaması gerektiğini falan söylemeye başladı. En azından seçimlik olması gerekliliği vurgulandı. Daha sonra aynı "hikâyeyi" Gazi'de de yaşadım. Gazi'ye ilk geldiğimde 2000 yılında yine zorunluydu, hem kuram hem eleştiri zorun-

luydu, daha sonra giderek orada da aynı tartışmalar başladı. Sonuçta galiba kuramı zorunlu bırakıp eleştiriyi seçimli yapma konusunda uzlaştık, ödün vermek zorunda kalıyorsunuz, çünkü tartışmalar çok uzuyor. Aynı "hikâye"; film kuram ve eleştirisinin gereksiz bulunması, her iki fakültede de kurullarda tartışıldı, onu çok iyi hatırlıyorum.

Belki de şeyi söyleyebilirim hocam, hani sinema eğitimiyle ilgili bir not düşmek de gerekir mi? Radyo Televizyon Sinema bölümünün iletişim içinde olması, bu sinema eğitiminin, dolayısıyla sinemanın öğrenilecek alanlardan sadece bir tanesi olarak görülmesi biraz sıkıntıya mı yol açıyor acaba?

Evet, televizyona ilişkin ya da iletişime, doğrudan iletişim kuramına ilişkin derslerin hep daha önemli görülmesi söz konusu. Tabii sinemaya ilişkin belki altyapının olmaması da buna yol açıyor olabilir mi?

Biraz daha pratikle ilgili olanlar daha farklı, ama işin kuramsal kısmını gerçekten çok dışarıda tutmaya çalışıyorlar.

Evet, bu tartışmalar, yani bir anlamda, tırnak içinde, pazarlıklarla son buldu zorunlu olmaları.

Daha böyle düşündüğünüz anlamda iyi bir sinema eğitimi nasıl yapılabilir? Nerede konumlanmalı, yani bizim için ne tür şeyler...

Benim hayalim bir sinema bölümü olsa! Tek sinema bölümü olsa ve sinema hocaları orada toplansa, altyapısı, belki bunun her fakültede de olması gerekmez, eğer izin olursa başka kentlerden de sinema hocaları o fakülteye gelebilir. Öyle bir şey hayal ediyordum ben hep. İstanbul'da da olabilir, önemli değil ve hani eğer gelmesi gerekiyorsa, diğer kentten hocalar da oraya konferansa, derse, işte belirli aralıklarla gelse ve o fakültede ne gerekiyorsa, o altyapıda onlar oluşturulsa ve doğrudan sinema okulu olsa, sinema bölümü olsa daha doğrusu. Hani gene ile-

tişimin içinde düşünüyorum, çünkü iletişimdeki o bilgi birikiminin, genel derslerin de çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Onların içinde ilk yıl iletişime giriş olabilir sinema televizyonda, temel dersler olabilir, daha sonra yavaşça sadece sinema eleştirisi ve doğrudan sinemaya ilişkin derslerin olduğu bir bölüm. İstanbul'da olması, sanki daha doğru olur, böyle bir şey çok güzel olabilir. Artık "sinema okuma hayaliyle geldim, ama hayalimi gerçekleştiremedim, aradığımı bulamadım" diyen öğrenci sayısı sıfıra düşer. Çünkü birçok kişi aslında sinema okumak için giriyor. Ama böyle bir şey yok. Açıkçası sinema eğitimi verilmiyor bence.

Karşılaştıkları şey başka bir alan oluyor, ama onun arasından kendileri seçiyorlar.

Evet, yani ilk sene için bir şey demiyorum da, hani ilk sene genel dersler olabilir; sosyoloji, psikoloji, iletişime giriş, sinema televizyona giriş. Ama ondan sonra daha çok sinema, evet, bir sinema filmi yapma, yönetme gibi, ama sektörle de ilişki kurulabilir. Kent de önemli değil, şu anda düşününce, çok güzel olur, o zaman ne yapar yapar öğrenci, o fakültedeki sinema bölümüne girer diye düşünüyorum ben, o çok güzel bir şey olur. Bunu yapmak için acaba neler mümkün? Neler yapılabilir?

Maltepe Üniversitesi'nde böyle bir bölüm kurdular. Sadece sinema bölümü Güzel Sanatlar Fakültesi'nde galiba çok yürümedi orası da...

Evet, öyle mi?

Çünkü İletişim Fakültesi'nde de bir Radyo Televizyon Sinema bölümü var. Herhalde böyle çakıştı, hoca eksikliği falan oldu yanılmıyorsam.

Şimdi özel üniversitelerde bir ücret ödemek söz konusu olduğu için, bu ücreti ödeyebilecek aileler belli, aile sayısı belli. Onun dışında o ücreti ödeyemeyecek birisinin yolu kapanmış oluyor.

Yine devlet üniversitelerinde olsa, çok iyi burs verilmesi lazım yetenekli öğrencilere. Gerçekten çok güzel olur diye düşünüyorum ben.

Doçent olduktan sonra ne oldu?

Bir süre Ankara'da da ders verdim. Eskişehir Ankara arasında gelip gittim. On yıl olabilir böyle bir yaşam, ama daha sonra bunu yapacak gücüm kalmadı ve Ankara'da kalmak istedim ve Eskişehir'e gitmeyi artık hayatımdan çıkarmak istedim. 2000 yılına kadar 2000'den sonra gitmedim hiç. Sadece jüri için ya da arkadaşları görmek için gittim.

Gazi'ye geçişiniz mi 2000?

Tabii 2000 tabii, 2000'den sonra hiç gitmedim, eminim. Onun için herhalde 90 ile 2000 arası On sene olmuyor mu?

Oluyor hocam doğru.

On sene neredeyse değil mi?

Çünkü belki ben de tam hatırlamıyorum, ama mezun olmuştum, 91'de mezun oldum, yüksek lisans yapıyordum. Hani sizi bir şekilde buldum, ODTÜ'ye gelip derslerinizi takip ediyordum.

Tamam o zaman herhalde evet 90 ile 2000 arası bence, o süre içinde herhalde hep gidip geldim.

Buraya Ankara'ya Gazi'de başlamak için mi gelmiştiniz? Hangi okullarla görüştünüz, yani Gazi sizin tercihiniz miydi hocam?

Onlar çağırdılar evet ve "kadro bulabiliriz" dediler. Ankara'ya başvurmuştum, olmadı. Ankara'da, ama böyle resmi başvuru değil tabii, sözel olarak başvurmuştum. Ankara İletişim'in olmayacağı söylendikten sonra Gazi'den de ya duydular ya ben teklif ettim, onu da tam hatırlamıyorum, ama ben zaten Gazi'ye yüksek lisansa zaman zaman derse giderdim. Peyami Çelikcan'ı ben oradan tanıyorum. Öğrencim olmuştu Peyami benim.

Profesörlük kadrosu açtılar.

Evet zaten profesördüm, ama tekrar atanıyorsunuz, ondan sonra en azından bu gelip gitme kesildiği için yine de mutlu olduğumu söyleyebilirim. Gelip gitmek çok zor bir şey.

Tam emekli olma yılınız kaçtır hocam?

2014

2014, kaç yıl olmuş?

Üç yıl olacak, nasıl oldu ya?

Şu anda yoğunsunuz *ama, nerelerde ders veriyorsunuz?*

Ben Ufuk Üniversitesi'nde ders veriyorum, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler'de ders veriyorum. İletişim dersi veriyorum. Onun dışında, bu dönem yine aynı fakültenin bu ilgili bölümünde bir dersim olacak, İktidar, Siyaset, İmge. Ben emekli olduğumdan bu yana Ankara İletişim Fakültesi'nde yüksek lisans ve doktora dersi veriyorum. Film Çalışmaları ve Çağdaş Mitler ve Sinema gibi dersler veriyorum.

Şimdi geri dönmek isteseniz döner misiniz fakülteye?

Dönmem, yok hayır hayır!

Çok zor değil mi?

Çok zor, toplantılar özellikle çok zor. Bir de ilk emekli olduğumda hemen dönme şansı olsa, herhalde koşarak dönerdim, kendimi çok boşlukta hissetmiştim.

İlk başta öyle oluyor, ama sonra fazlasıyla dolduruyorsunuz.

Sonra evet alışıyor insan, artık çok da eskidim emeklilikte, nasıl geçti bu üç yıl!

Üçüncü yılınıza girmiş evet.

Bu hız beni çok ürkütüyor, bu kadar hızlı geçmesin.

Güzel geçiyor ama hocam, çok dolu dolu o kadar çok öğrenciyi...

Evet güzel geçiyor da, nasıl bitiyor, yani hayat elinin altından kayıyor, tutamıyorsun. Birkaç ay sonra üç yıl olacak işte, iki ay kaldı. İki ay kaldı, çünkü doğum gününde olduğu için.

Evet doğru.

Aslında emeklilik yaşını yükselttiler biliyorsunuz, yetmiş iki yaş oldu. Dönme olasılığı da var, ama tabii çok zor bir süreç yeniden. O yüzden keyifli bir şekilde ders vermek en güzeli. Evet, çünkü döndüğün zaman unutmuş olacaksın o döngüyü, toplantılar, doçentlik sınavları.

Aslında yine insan rahatlıkla alışır ama o sisteme, biraz ne bileyim, olumsuz şeyi de daha fazlaymış.

Ben şunu düşünüyorum, yine biteceğini bilerek, iki sene sonra yine biteceğini bilerek ve iki senenin çok çabuk geçtiğini biliyorum. Ben Güzel Sanatlar'a geçmiştim ya, son iki yıl, Güzel Sanatlar Fakültesi'ne görevlendirmeyle gitmiştim.

Daha mı güzel geçti hocam orası?

Daha sakin geçti, evet çok sakindi, daha güzel geçti. Nasıl geçtiğini bile anlamadım. Ama orada o iki senenin de ne kadar çabuk geçtiğini gördüm. Bana sanki o iki sene hiç bitmez gibi gelmişti. Çok çabuk geçtiğini görünce, şu an iki sene için dönmem, ama o zaman hemen çıksaydı dönerdim. Çünkü insanlar kabile halinde yaşamaya daha alışkınlar ve genlerde, diğer süreçlerde hep o alışkanlık var. Kabileden kopmuş oluyorsun, öyle bir duygu oluyor. Kabile kaybı bence. Emeklilik böyle bir şey.

Biz diğer süreci de merak ediyoruz hocam. Kişisel gelişimle ilgili şeyler nasıl başladı, nerede başladı? Nasıl ilerledi?

Kişisel gelişimle kendimi sağaltmak için ilgilendim. Çok duygusalım, duygularla başa çıkabilmek için yollar aradım. Uzmanla-

ra da karşı değilim, kendim de uzmanlara danıştım, uzman her zaman yardım edebilir. Ama biraz da üniversitedeki bu çatışmalardan çok etkilendiğim için, bu çatışmaları ve gerginlikleri en azından kendime, bedenime, aileye yansıtmayayım diye kişisel gelişimle ilgilenmeye başladım. Tamamen üniversitedeki çatışmalar yol açtı benim böyle kişisel gelişim kurslarına gitmeme. O kursları zaman zaman abarttığımı da düşünüyorum, gerçekten kurs bağımlısı oldum. Ve seviyorum, iyi geliyor, hani herhangi bir ilaç almaktansa, o kurslarda ve o bilgilerle enerjiyi yükseltmeye çalışmak çok iyi geliyor bana. Çünkü ben çabuk düşüyorum. Çabuk düşüyorum, bu durumda çıkmanın yollarını öğrenmek gerek diye düşündüm

Enerjiyi yükseltmek için?

Enerjiyi yükseltmek için evet, bunlardan bir tanesi NLP örneğin, yani hepsini böyle sonuna kadar öğrenerek, hani en son böyle master deniyor, ama master tezi yapma anlamında değil de, genelde ustalık aşamasını bitirmek için, sertifikayı almak için bir ödev falan hazırlanıyor. NLP de öğrendim ve daha niceleri. Birçok şeyi öğrendim, işte en son da *Access Consciousness* girdi yaşamıma. Yargısız bir alanda kalma ve yargıdan bağımsız olmayı başarmaya çalışıyorum. Yargı ve genelleme çok başat birçok insanın yaşamında. Onlar yargıladıkça ve genelleme yaptıkça bir şekilde bulaşıyor bize de. Korunmak gerekiyor.

Nasıl bir korunma?

Daha yargısız alandan bakma ve karşıtlık kurmadan sevgi-nefret, haklı-haksız karşıtlığını kurmadan bakmaya çalışma ve farkındalık oluşturma. Bunu başarıyorum anlamında söylemiyorum, tabii ki insan kendini yargılarken de buluyor. Buluyor, ama önemli olan farkındalık diye düşünüyorum. Yani en son ilgilendiğim şey, bu değişik aşamalarında derslerini aldığım *Access Consciousness*, bilince erişim, bilinç yükseldikçe seçimlere saygı artıyor.

Kaç yıllık bir geçmişi var bu kişisel gelişim serüvenin? 2000'lerin ortasında mı?

2000, 2000'de başladım.

2000'de başladınız.

2000'de başladım evet tam 2000 çok eminim. Gazi İletişim'e geldiğim yıl. Çünkü Ankara'da sürekli kalınca, yol ve yola gitme hayatımdan çıkınca galiba zaman bulabildim.

Kişisel gelişimde öğrendiğiniz şeylerin sinemayla, film çalışmalarıyla bir bağlantısı var mı sizce?

Ben mutlaka etkiliyordur diye düşünüyorum, ama nasıl etkiliyor, somut örnek vermek zor geldi şu an.

Dünyaya bakışınızı değiştiriyor mu?

Evet dünyaya bakışımı değiştirdiği için bir şeyleri mutlaka etkiliyordur. Yaşamın tüm alanları bir bütün çünkü. Bu alanlar birbirinden bağımsız değil ki. Yalnızca bakış açıları var. İlginç bakış açıları. Böyle baktığınızda her şey değişiyor.

Yeşil Işın sevdiğiniz bir filmdi değil mi?

Evet *Le Rayon Vert* Eric Rohmer. 1986 yapımı. Onun üzerine yazmadım, ama çok severim.

Üzerinde durduğunuzu hatırlıyorum.

Derste çözümledim, ama yazmadım. Belki de biraz çekindim mi yazmaya? Ondan emin değilim, yazmadım ama. Yazmadım, lisans derslerinde Gazi'de çözümlediğimi çok iyi hatırlıyorum. Sonra biraz uzaklaştım, bıraktım. Bir de Beta, VHS ve DVD, hani arşiv de sürekli değiştiği için, bazen de işte o filmin DVD'si olmuyor, VHS var, ama DVD yok. Çok oluyor değil mi? Evet. Yani DVD'sini bulamadığın için o anda o film gündemden çıkıyor, dersin programından çıkıyor. Bir de arşiv sorunu var, değil mi sinema hocasının.

Hocam bir de bazı sinema hocaları hiç filme gitmezler, sinemaya gitmezler. Hiç anlamam onu, ama siz de anlamazsınız herhalde.

Ay evet, ben de anlamam. Ben çok giderim, hatta İngiliz Kültür'de de gösterilirdi bir zamanlar hatırlıyor musunuz siz? İngiliz Kültür'de film gösterilirdi evet. Alman Kültür'de de.

Bütün festivallere destek verdiniz.

Evet, ben filmlere giderim, gitmekle kalmam, elimden geldiğince yardım da ederim, Uçan Süpürge'ye de başlangıçta, ilk yıllarda çok destek vermişimdir, daha sonra Ankara Film Festivali'ne de yardım etmeye çalıştım. Bence sinemaya gitmek gerekiyor, tamam DVD'den bakılabilir, sinemaya ben iklim koşulları elvermediğinde de gitmişimdir. Şu anda cesaret edebilir miyim bilmiyorum. Örneğin İngiliz Kültür'de ben bir filme gitmiştim, hangi filmdi acaba, onu hatırlayamadım. Hakikaten çok kötüydü koşullar, kara kışlardan biriydi ve sanıyorum dönüşte Cinnah'a çıkmadı otobüsler, Kavaklıdere'de inip yürümüştüm. Böyle bir şey bence, bunu yapabilmek gerekiyor. Evet Kavaklıdere'den eve yürümüştüm. Ve bunu duyan herkes çılgınca bulmuştu bu maceramı, "nasıl gittin?" diye. Sonra yavaş yavaş İngiliz Kültür, Fransız Kültür de film göstermemeye başladı. Şimdi yalnız festivallere yardım ediyorlar. İstanbul'da yine gösteriyorlar sanırım.

Peki o dönemde, sizin eğitim gördüğünüz dönemlerden söz edecek olursak, bugünle karşılaştırdığımızda sinema konusunda bilgilenme, öğrenme açısından bu iki şeyi karşılaştırabilir misiniz hocam? Hangisi sizce daha avantajlıydı?

O ilk yıllar mı?

Sizin öğrencilik yıllarınız, Ankara'da Kültür Merkezlerinin aktif olduğu yıllar.

O yıllar biraz nostalji mi olacak şimdi, o yıllar gerçekten daha

farklıydı. Şu anda festivaller olmasa, bence çok yoksul bir ortam var, değil mi? İyi ki festivaller var. Sinemayı sevenler, o filmleri izlemekten haz alanlar bir şekilde festivallerde buluşuyorlar. İstanbul'dan gelen konuklar oluyor, bir de Sinematek gösterisini düşün! Ankara'da sinemayı seven her kimse orada, Salı gecesi gelmezse, galiba Salı Perşembe'ydi, Perşembe gecesi gelirdi. Yani onlar orada kapının önünde beklerken, aşağıda, sürekli bir iletişim halinde değiller miydi? Sanki o dönem çok farklı gibi geliyor bana. Şimdi Başka Sinema var, ama Başka Sinema'ya herkes başka saatte gidebiliyor.

Değil mi ya da evinde de izleyebiliyor. Başka Sinema'nın filmleri de çıkıyor.

Çabuk çıkıyor.

Sinema üzerine birçok şey yazdınız, Türkan Şoray çalıştınız örneğin, bazı hocaları çalıştınız, bazı yönetmenleri çalıştınız. Bu çalışma serüveninizde sinema camiasından etkileşimde bulunduğunuz, belki de gelişmesine yön verdiğinizi düşündüğünüz kişiler oldu mu acaba?

Benim şu anda sektörde olan öğrencilerim var kuşkusuz. O öğrenciler sağ olsunlar, benden hep feyz aldıklarını söylüyorlar, onlara teşekkür ediyorum. Onların yolunu açtığımı ya da onlara esin verdiğimi söylüyorlar. Belki Eskişehir ve Ankara, İstanbul'a uzak olduğu için dostluklar, ilişkiler kuramadım ben.

Yönetmenler, bazı oyuncular, senaristler falan böyle birileri var mı?

Yok öyle çok, tabii ki tanıdığım bir sürü insan var, ama öyle çok yakın bir ilişki yok. Yani telefon numarasının bende olduğu birisi yok.

Mesela Türkan Şoray'la ilişkiniz sürüyor. O nasıl? Bir bağlantı var mı, arıyor musunuz?

Türkan Şoray geçen gün beni aradı, ama onun da telefon numarası yok bende. Geçen gün kendisi Eskişehir'e gitmiş, kendisi aradı. Söylemiş miydim size? Eskişehir'de beni hatırlamış. İlk kez aradı, öyle bir şey oldu, ama ben de onu durup dururken arayamam. Hani festivalde numarası vardır, birisini arayacak olursam, festivalden numaralarını alırım.

Peki, biraz da yetiştirdiğiniz öğrenciler üzerine konuşsak. Çok kuşağı yetiştirdiniz, onları takip ediyorsunuz ve halen destekliyorsunuz. İçinizde böyle, birazcık da "keşke buna da böyle öğretmeseydim" dediğiniz birileri var mı hocam?

Ay yok, hayır, yok gerçekten. Yok öyle birisi. Bunun için de çok mutluyum şu anda. Hakikaten yardım etmeseydim dediğim birisi gerçekten yok. Şu anda adını unuttum, çalışmayan bir öğrenci vardı. Bir gün onu garda karşıdan görüp taksiden inip koşmuştum, "niye yazmıyorsun, niye gelmiyorsun?" diye. Taksi şoförü çok gülmüştü, çok eski bir anı, adını unuttum öğrencinin. Öğrenci bu işi çok sevmiyorsa ve ciddiye almıyorsa, kendisi bırakıyor. Kendiliğinden bırakıyor diye düşünüyorum. Öyle değil mi?

Zaten tutkuyla seviyorsa sizi asla bırakmaz!

Evet, hem sinemayı hem bu ilişkiyi çok sevmesi gerekiyor. Ben sinema adına çok üzülmüştüm ve çok toydum ki koştum arkasından, çünkü bir türlü ulaşamıyordum ve epey bir yol kat ettim. Taksi şoförüne "bir dakika durur musunuz?" dedim. "Bu benim öğrencim, bir dakika bekleyin" diye arkasından koşup bağırmıştım. "Sen niye çalışmıyorsun ve aramıyorsun?" diye.

Tezini yazmıyorsun.

Evet, tezini yazmıyorsun diye.

Peki ileriye dönük yapmayı düşündüğünüz başka çalışmalar var mı hocam, akademik olarak, sinemadan ya da kişisel gelişimden?

Aslında yapılabilir bir şeyler, değişik bir sinema tarihi yazsak, diye düşündük Ruken Öztürk'le, daha farklı bir açıdan. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin altmışıncı yılı için bir yazı hazırlamıştık. Onu genişleterek yazmayı düşündük, daha yeni, söylenmemiş bir şey var mı evrende, onu bilmiyorum. Şu anda galiba dersler ve de kişisel gelişimle ilgili çalışmalar nedeniyle başlamadı bu çalışma. Hayatımda ilk kez, şu konuşmayı yaptığımız dönemde elimde bir şey yok. Genelde bir şey yazarım, neden öyle oldu bilmiyorum bu ara. Belki yeni bir okulda ders vermeye başlamak engelledi. Hayatımda başka şeylere de yer var çünkü o nedenle mi bilmiyorum, ilk kez böyle bir şey oldu çünkü. Belki de beni heyecanlandıracak filmler olmadı. Aslında oldu, esinlendim de, doktora öğrencileri de film arıyorlardı onları yönlendirdim. Yazmakta olduğum bir makale yok. Buna ben de şaşırıyorum.

Biz de çok şaşırıyoruz gerçekten!

Ben de çok, en son *Sarmaşık* üzerine yazdım, evet dersler neden oldu sanırım. En son yazdığım şey, İzzet Günay'la ilgili küçük bir katalog yazısı evet. İzzet Günay'la ilgili bir şey yazdım.

Sırf o kısa yazı için ne kadar çok çalıştığınızı biliyorum o kadar şey...

Şimdi o yazıyı, 550 sözcük, bir hafta çalıştım, çünkü o yazıda sözü geçen filmlere, hızlıca da olsa baktım, tümüne baktım.

Çok büyük emek gerektiriyor gerçekten!

Başka bir şey yazmaya çalıştım. Daha önce umarım söylenmemiştir yazdıklarım. Onunla ilgili söylenmemiş bir şey yazmaya çalıştım. Çünkü *Vesikalı Yârim* üzerine kitap olduğu için, sonuçta İzzet Günay'la ilgili de bir şey söylenmiş oluyor. Daha farklı bir şey söylemek için kitabı da okudum ve onun imgesinin oturduğu ilk dönem, *Asfalt Rıza,* o filmlerin hepsine tekrar baktım. Çünkü aynı dönemde Sadri Alışık da var ve biz *Avare* çalışmıştık

Şeyma'yla. *Avare*, aşağı yukarı otuz dört - otuz beş *Avare* filmi var Türk sinemasında, hepsini izledik, hepsi var bizde, tümünü izlemiştim. Tabii Sadri Alışık'tan farklı İzzet Günay, *Avare*'den daha farklı. İşte o fark ne, biraz onu çıkarayım dedim. Aynı dönemde de Sadri Alışık olduğu için, ama bir hafta falan sürdü, başka hiçbir şey yapmadan onun filmlerini izleyip o katalog yazısını yazmak. Sadece 550 sözcük. Çok kısa bir yazı aslında.

Bu çok titiz çalıştığınızı gösteriyor kesinlikle. Yani bir de, yeni bir şey söyleyeyim diye böyle oldu.

Evet!

Dergiye verilen emeği de görmezden gelmeyelim. Zaten bir şekilde yazarız, ama 2009 gibiydi sinecine için bu ekiple birlikte yola çıktık. 2010'da başladık, hâlâ hakem olarak her seferinde çok büyük bir emek veriyorsunuz.

Yok yok, ne olacak asıl sen çok emek veriyorsun Ruken! Benim emeğimin lafı bile olmaz da.

O yüzden festivaller dergi, yani görünmeyen emek aslında bunlar.

Dergiyi bilmem de festivaldeki emek görülmüyor gerçekten. Evde saatlerce film izliyorsunuz, kısa bir yazı için uğraşıyorsunuz, konuşmacı olarak birini bulmak için iki saat telefon başında kalıyorsunuz. Karşıdan bakıldığında gerçekten görülmüyor bu emek. Bundan böyle yaşamımda festivaller, yalnızca izleyici olarak katıldığım bir etkinlik olarak kalsın istiyorum. Bu ilk kez, belki de çok sevdiğim filmleri, doktora öğrencilerine "feda" ettim, çok büyük fedakârlık! *Frantz* üzerine yazmak isterdim.

Öğrencinize yazdırdınız değil mi?

Ama o yazdı. Evet, o da çok sevdi ve yazmak istedi. Şimdi dün gece *Angel*'i izlediğimde, ikisi güzel gidebilir, diye düşünüp, ona *Angel*'le ilgili bir mesaj yazdım. Bakalım neler olacak? Tabii, çün-

kü orda tablo var ya ikisinde de. Yazı iki film üzerinden zenginleşir. Kendim de tek film üzerinden yazmayı çok severim. Tek film üzerine yazılmaz diye bir şey yok herhalde. *Babamın Kanatları*, o da çok ilgimi çekti benim. Yani *Albüm*'den sonra, *Albüm* çok hoş bir film, ama gerçekten dayanılmaz bir hale sokuyor insanı ve bir an önce bitsin istedim. Boğazına insanın bir şeyler takılıyor sanki. Hani bittiği zaman çok üzülmüyorsun, iyi tutturmuş, *Babamın Kanatları*'nda yönetmen, bir nefes aldırıyor arada.

Evet! Bazıları o filmi izledikten sonra çok kötü olduklarını falan yazmışlar. "Babamın Kanatları'ndan sonra çok zordu" diye yazmışlar.

Ne kadar zor olursa olsun *Albüm* de çok değerli bir film. *Babamın Kanatları*'nı çok ustalıkla kotardığını düşünüyorum ben. Çünkü arada Şemmame mi o bilmiyorum, inşaatta oynuyorlar ya. Bir de ben halk oyunları oynuyorum. Emekli olduğumdan bu yana o var hayatımda. Şimdi en son çalıştığımız oyun Şemmame. Sana yollarım çektiğimiz görüntüleri, Şemmame çalışıyoruz şu anda. Zeybek kursuna gittim, ondan sonra halaylar çalıştık ve Kafkas. Ama bunları hep arada dönüp pekiştirmek gerekiyor. Çok yeni olduğu için oturmuyor. Mesela böyle halaylarda çok iyiyim diye bir şey yok, tekrar çalışıyoruz. Bir prova falan alıyoruz hocayla. İzmir zeybek, harmandalı çalıştık. Unutuyor insan. Daha doğrusu beden unutuyor. Şimdi kalkıp oyna deseniz, videoları seyretmeden oturmuyor hemen, onu fark ettim. Öyle bir şey de var hayatımda, yoganın dışında. Yoga da yapıyorum epey de oluyor, haftada iki kere de yoga yapıyorum. Böyle yaşam akıp gidiyor. Benim için çok emek verdiniz. Size teşekkür etmek istiyorum burada.

Biz teşekkür ederiz!

SEÇİL BÜKER - CANAN ULUYAĞCI

Yeşilçam'da bir Sultan

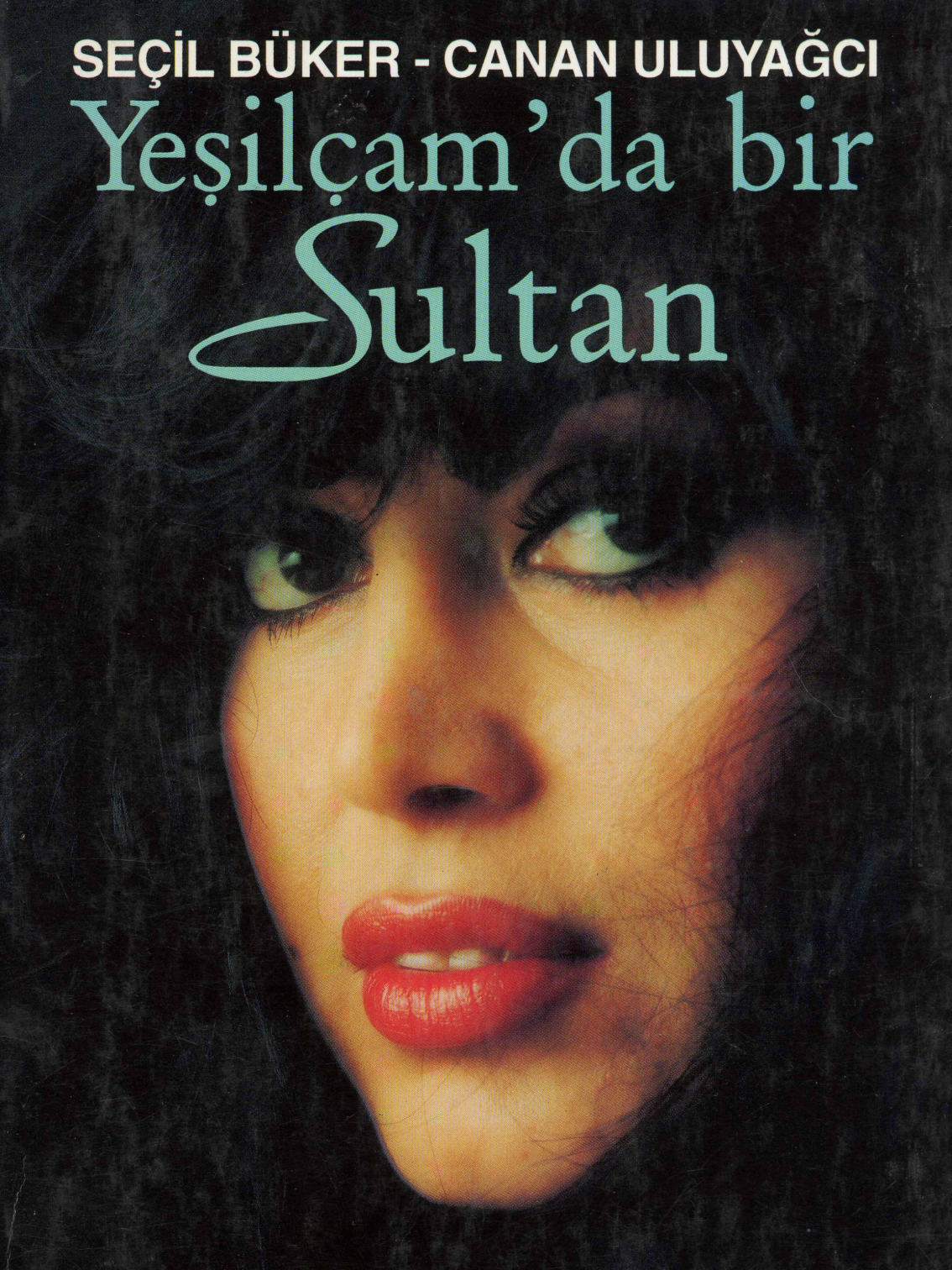

SEÇİL BÜKER

Türkan Şoray

Profesör Dr. Seçil Büker, benim saygı duyduğum, sevdiğim Türk Sineması için çok önemli olduğuna inandığım bir akademisyen. Sinema, emekle, ilgiyle, düş dünyasıyla, imgelerle, hayallerle, doğru anlam tanımlamalarıyla çoğalır, derinleşir, büyür ve gelişir. Ülkemiz için çok önemli olan bir akademisyenin sinemaya olan bu büyük ilgisi ve verdiği büyük emek bir sinemacı olarak beni her zaman çok mutlu etmiştir. Neredeyse son otuz yıldır sinema ile ilgili yayınlarda pek çok artış oldu. Sinema okullaştığından beri pek çok akademisyen bu konudaki kaynak bilgileri çoğalttı. İşte bu pencereden de baktığımda Seçil Büker gibi özel bir insanın sinema ile ilgili özel çalışmaları beni hep gururlandırdı. Büker'in sinema ile ilgili kitaplarını bir roman tadı ile okuduğumu itiraf etmeliyim. O, bu kitaplarında özellikle öğrencilerine ve sinema emekçilerine, sinema sempatizanlarına, sinemayı aşk ile, emek ile, gönül ile aktardı. Bu çok önemli bir katkı ve armağandır sinema için.

Bir kısa film izleyip üstüne saatlerce alt metin konuşabilen Seçil Büker'in star sistemini anlatırken *Yeşilçam'da Bir Sultan* kitabında beni örneklemesi ve anlatması da ayrıca beni mutlu etmişti.

Sinema Dili Üzerine Yazılar, *Sinema Kuramları*, *Sinemada Anlam Yaratma*, *Zeynep'in Sinema Kitabı*, *Film Dili: Kuramsal ve Eleştirel Eğilimler*, *Sinema Yazıları: Onat Kutlar'a Armağan*, *Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri* gibi kitapları sinema adına uzun yıllar boyunca yararlanılacak eserler olacaktır.

Modern, çalışkan bir Türk kadını olan Seçil Büker'in bu kitaplarının yanı sıra, kişiliğinde en belirgin özellik olan naif yanı ve mütevazılığı onu yakından tanıyanlar tarafından her zaman anımsanacaktır.

BİSKÜVİSİ YOK MU?

Serpil Çamoğlu

İki kız kardeş olarak büyümenin çok hoş bir duygu olduğunu hep hissetmişimdir.

Annem ve babam, kız çocukları olmasından dolayı mutlu idiler. Hiçbir zaman erkek çocuk aramamışlardı ve bizlere böyle bir duyguyu hissettirmediler. Seçil ile benim, sanırım toplumsal cinsiyet eşitliği duygularımız ilk kez kendi ailemizde tohumlandı. Aile ortamında ve tek başımıza ayakta durmayı bizlere en iyi koşullarda öğrettiler. Biz ikimiz de kız kardeş olmaktan hep mutlu olduk. Büyürken gözlemlediğim kişinin de Seçil olması, şans oldu benim için.

Çocukluğumuzda gittiğimiz ev gezmelerinde biz çocuklara limonata, gazoz gibi içecekler ikram edildiğinde, anneme döner "bisküvisi yok mu?" diye sorardı. Hayatında hiçbir şey tek başına olamazdı. Bütünü parçalamak veya parçaları birleştirmek, ileri yaşlarda çözümleme olarak hayatının bir parçası oldu.

Her zaman çok çalışkan ve kararlı kişiliği, bizlerin hayal bile edemediğimiz çok farklı konumlara getirdi onu. Daha Anadolu Üniversitesi'nde İletişim Fakültesi'nde Sinema bölümü açılma aşamasında iken, Türkiye'nin sinema dalında ilk bilim insanı olacağını bizlere bir Bodrum akşamında söylediğinde, Semih, Akın ve ben elimizden şaşkınlıktan bardaklarımızı düşürmüştük. Yurt dışı gezilerimizde, tatilde, gezide, kitap aramak, kütüphanelerde araştırma yapmak ilk ödevimizdi. Okumak ve araştırmak ayrılmaz bir ikili onun için.

Başarılarının altında güçlü hayal gücü ve çalışkan olmasının

büyük rolü var. Temiz kalplilik, insanlara inanma öncelikleri arasında. Balık burcu olmasından dolayı duygusallık her zaman öne çıkar, duygusallığını bastırmak da galiba zaman zaman bana düşüyor. Abla kardeş rollerimiz bu durumlarda, kardeş-abla durumuna geçiyor.

Sohbet konusunda Seçil gerçekten yeteneklidir, eşlerimiz çocuklarımız Yiğit, Zeynep, Ömer ve Özge ile bir araya geldiğimizde çok hoş keyifli zamanlarımız olur. Çocuklarım telefon ettiklerinde ilk sordukları şey "teyzem nasıl?" sorusudur. Onun hayatının renkleri her zaman hepimize yansır, galiba bu durum torunlarıma da geçti. Ölen kedisini öyle bir anlattı ki, çocuklar Mickey Mouse filmi izliyor gibi dinleyip, kediyi görmek için "mezarından çıkar mı, görebilir miyiz Seçil Teyze" diye sordular minicik yaşlarında. Annem de bir geziye gidip döndüğümde bana, "keşke bu geziyi Seçil'den dinleseydim, ben de gitmiş gibi olurdum" derdi. Bir gün bir sunumum için bir filmdeki kadının çözümünü istemiştim, öyle bir çözümleme yapmıştı ki, ben sunumumu unutmuştum.

Yazarken kardeş olarak, bir kez daha ne kadar çok beraber bir ömür geçirdiğimiz ve ne kadar çok birlikte yaşanmışlığın olduğunu hatırlayarak ben de çok duygulandım.

Böyle bir kitap hazırlayarak bizlere de hayatımızı gözden geçirmek için şans verdiğiniz için, kitap için emeği geçenlere çok teşekkür etmek istiyorum.

Seçil'e mesajım hep böyle kal, biraz çocuksu, heyecanlı ve sevgi, hayal dolu...

BİR ÖMÜR SEÇİL İLE

Semih Büker

Gerçekten insanın eşi hakkında yazı yazması çok zormuş. Özellikle, eşim Seçil gibi heyecanlı, yerinde duramayan, her zaman bir yazı yazmak, bir proje ortaya çıkarmak için çalışan, her zaman bir doktora öğrencisinin tezini eleştirirken karşılaştığınız bir eş hakkında yazı yazılırken atlanan bir özellik, gözden kaçırdığınız bir meziyet olabilir diye korkmuştum. Şu özelliğini, bu yanını niye yazmadın diyen arkadaşlarımız, tanıdıklarımız olabilir diye ürkmüştüm. Fakat son günlerde "yazını bekliyoruz, baskıya gireceğiz" uyarıları artmaya başlayınca daha fazla beklemeden yazmam gerektiğini anladım.

Eşim Seçil, her zaman yeni bir proje, yeni bir yayın, yeni makale, yeni bir kitap peşindedir. Düşüncelerini hiçbir karşılık beklemeden başkaları ile paylaşmaktan, yeni bir konuyu genç akademisyenlere tavsiye etmekten, onlarla yeni projeler üretmekten çekinmez. Projelerinin başkaları tarafından kopyalanacağından, çalınacağından korkmaz. Kendisinden yardım istendiğinde bu isteği nazlanmadan kabul eder, işi sonuna kadar izler, katkılarda bulunur. Bu bilim insanlarına yardım etme, bir eserin doğumuna katkıda bulunma konusunda fedakârlığı bazı sorunlarla karşılaşmasına neden olmuşsa da Seçil kendisinden yardım isteyen bir genç akadamisyene elini uzatmaktan vazgeçmeyecektir. Yeni bir çalışma konusundaki düşüncelerini kısa zamanda planlar ve uygulamaya başlar, en kısa sürede sonuçlandırmaya çalışır. Eskilerin deyimi ile eli de "çabuk ", kalemi de "kıvraktır".

SECİL-SEMİH

Seçil başladığı işi mutlaka tamamlayacaktır. Seçil için aksini düşünmek mümkün değildir.

Tatillerde, gezilerde yeni meslektaşlarla tanışmak, onlarla bilimsel konularda tartışmak, onlara kitap, dergi tavsiye etmek, varsa onların da önerilerini almak, konuşulan kaynaklardaki bir konudan esinlenerek ortak bir çalışma projesi geliştirmek vazgeçemediği alışkanlıklarındandır.

Uzun yıllar üniversitede lisans ve lisansüstü öğrencileri fakat şimdinin doçent ve profesör meslektaşlarının Seçil hocaları, evimizin temiz, titiz annesi, Yağmur'un babaannesi olarak üniversite öğretim üyeliğinin ilk günkü heyecanı ile çalışmaya, üretmeye devam ediyor.

Daha uzun yıllar, beraberce çalışmaya, eserler vermeye devam edelim Seçil.

SİNEMADA SPOR

Yiğit Büker

Annem ile ilgili anlatabileceğim çok şey var. Ancak bence söyleyebileceğim en önemli şey, bugünkü hayatıma da büyük etkisi olan yönlendirmesi sonucunda Ankara'da Tevfik Fikret Lisesi'ne gitmeme karar vermemiz ve bunun sonucunda Fransızca öğrenmem. Bu kararın hayatım boyunca hep yararını gördüm.

Bunun yanısıra, annem sanatla ilgilenmemi çok istemiş ve bu amaçla değişik sanat dallarındaki aktivitelere beni ve Zeynep'i küçük yaştan itibaren götürmüştür. Ancak bu çabası benim için çok olumlu sonuç vermemesine karşın (gitmem için ısrar ettiği son klasik müzik konserine aynı saatlerde oynanan maçı dinleyebilmek için radyo ve kulaklıkla gitmem sanat izleyicisi kariyerime son noktayı vurdu) spor sevgime de saygılı yaklaşmıştır.

Ona armağan olarak hazırlanan bu kitap içinde de kişisel olarak sevdiğim bazı spor filmlerinden bahsetmek istedim.

Victory (1981): 9-10 yaşındayken televizyonda izlediğimde beni çok etkileyen bir film olmuştu. Şimdi aynı lezzeti alır mıyım emin değilim. Sporun (film özelinde futbolun) bir filmde ilk kez bu kadar yoğun olarak kullanılmasıydı herhalde bu filmi özel kılan. Ayrıca başta Pele olmak üzere bazı gerçek futbol figürlerinin filmde yer almasının da o yaştaki bir çocuk için büyüleyici olduğunu söylemek de mümkün. Uzun yıllar tek kanallı ve internetsiz yıllarda bu filmi tekrar izlemeyi beklediğimi hatırlıyorum.

Rocky (1976): Bu filmi çocuk halimle sinemada izlediğimde çok sevmiştim. Victory'nin kalecisi Stallone bu sefer boksör olarak karşıma çıkmıştı. Açıkça söylemek gerekirse serinin devam eden fimleri birçok kişide olduğu gibi bende de gittikçe azalan bir ilgi yarattı.

The Damned United (2009): Efsane hoca Brian Clough'un başarısız Leeds United deneyimini anlatan bu film, içinde futbol geçen filmlerden en beğendiğim film. (çocukluk aşkım Victory'e ihanet olacak ama durum bu) Clough'un efsane Nottingham Forest yıllarından önceki başarısız Leeds United deneyimi.

Moneyball (2011) : Victory ve Rocky gibi zor koşullarda destansı bir başarıyı değil ama kadro planlaması, spor ekonomisi gibi konuları ele alarak spora değişik bir bakış açısından yaklaşmasıyla değişik bir spor filmi.

Fever Pitch (1997): Futbolu daha çok taraftarlık boyutuyla işleyen bir film. Nick Hornby'nin kitabındaki lezzeti aynı oranda veremese de takım sevgisini, takıma olan bağlılığı ele almasıyla taraftar ruhların hoşuna gidecek bir film.

Eminim başka güzel spor temalı filmler vardır ama en sevdiklerim veya en etkilendiklerim denilince aklıma ilk gelenler bunlar.

EVİMDEKİ SİNEMA: FİLMLERLE BÜYÜMEK

Zeynep Büker

Bu yazıyı bu kitapta yer alan ve kişisel ilişkileri nedeniyle kitaba yazılarıyla katkı sağlayan herkesten daha geç kalarak kaleme almaya başladım. Hakkında yazı yazılan kişiye ne kadar yakınsanız, böyle bir yazı yazması o kadar zor oluyormuş. Diğer yazılara hızlıca göz attığımda annemin enerjisi, canlılığı ve hep yeni fikirlerle dopdolu olmasına vurgu yapıldığını gördüm. Ben de annemin enerjisi ve cesaretini etkileyici bulurum. Bu özelliklerin benim hayatıma en belirgin şekilde dokunduğu olay beni ve ağabeyimi alarak Ankara'ya taşınmasıdır. Annem ve babam ve dolayısıyla tüm aile uzun yıllar bu iki kent arasında gidip gelerek yaşadık... Annem, Ege'nin küçük kasabalarına yerleşme hayali kuran birisi değildir, kursa da bana inandırıcı gelmez. Onu besleyen filmler, kitaplar, arkadaşlar, öğrencilerdir. Başladığı işi en sonuna kadar ilerletmesi için en iyi olanakları o dönem için Ankara sağladı. O zamanlar için Ankara, annemin kendini geliştirmesine izin verecek, ama kentin kalabalığında da yitip gitmeyeceği en uygun yerdi.

Şaşırtıcı değil belki, ama ben de sinemayı çok seviyorum. Bu, hep keyif düzeyinde tuttuğum bir sevgi, daha ötesine geçse büyüsü bozulacak gibi gelmiştir hep. Ço-

cukluğum ve sinemaya dair hatırladıklarım Eskişehir'in Arı ve Kılıçoğlu sinemaları... *E.T.*'yi Arı Sineması'nda izlemiştim. Türk filmleri de oynardı, onlara da giderdik. Kemal Sunal, Tarık Akan filmleri hatırlarım Kılıçoğlu Sineması'nda izlediğim. Ankara'da ise Akün ve Kavaklıdere en çok aklımda kalanlar. Metropol, Kızılırmak ve daha sonraları Ankapol de gittiğimiz sinemalar arasındaydı. Film festivalleri de her yaşımda hayatımda vardı.

Uzun yıllar, sinema alanında çalışan bir akademisyen olan annemin film çeken birisi olmadığını ya da sinema eleştirmeni de olmadığını çevremdekilere anlatmakta zorlandım. Annemin o yıllarda bu alanla ilgili seçimini yapmış olmasının, onu ne kadar farklı kıldığını sonradan anladım. Belki de sinemadan daha çok keyif almaya başlamam ile bu farkındalık aynı zamanda gelişmiştir.

Yakın bir arkadaşımla fazla bir şey üretemediğimiz için hayıflanırken, arkadaşım üretmek konusunda annemi örnek almamız gerektiğini söyledi. Belki de annemle ilgili olarak en fazla özelliği bir arada ifade eden sözcük "üretmek". Üretmekten hiç yüksünmeyen yapısı, çevresindekiler için de motive edici oluyor. Üretmek, onun için akademik üretkenlikten başlıyor, evini derli toplu tutmaktan sosyal ilişkilerdeki üretkenliğe ve paylaşıma kadar uzanıyor. Geçen yaz evde çıkan bir yaz böceğini atmaya çalışırken böceğin bacağının kırıldığını, buna çok üzüldüğü için böceğe su vermeye çalıştığını söylemişti. Doğaya, insanlara, çocuklara duyduğu duyarlılık da annemi anlatan özelliklerden sanırım.

Yazı boyunca annemin ne kadar farklı olduğunu düşündüm. Çoğunlukla heyecanlı, belki bazen çılgın, ama hep çok özel...

SEÇİL
Oğuz Onaran

1982 yılında Eskişehir'de Açık Öğretim Fakültesine bağlanan İletişim Bilimleri Bölümüne sinema konusunda ders vermeye gitmiştim. Bölümde doktora çalışmasına başlamış asistanlar, başlarında da İnal Cem Aşkun vardı. Başka da kimse yoktu. İçlerinde Naci Güçhan, Yalçın Demir, Levent Kılıç, Merih Zıllıoğlu gibi sinemayla ilgili olanlar vardı. Zaten sonra da yayınlarıyla, yaptıkları filmlerle bu alana katkıda bulundular. İçlerinde önceleri, evli iki çocuklu, İngilizce okutmanı olarak tanıdığım Seçil Büker'in de sinema alanında çalışmak istediğini öğrendim. Ama Seçil'i tanıdıkça onun yerinde duramayan, açığını kapatmak için her şeyi, hem de çok çabuk öğrenmek isteyen, meraklı, ilgili olduğunu gördüm.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı okuduğu için dil konusunu çok iyi biliyordu. O sıralar dil alanında göstergebilimi çalışmaları çok geçerliydi, filmleri de göstergebilimi kullanarak çözümleyenler vardı. Seçil de dili iyi bildiği için bu alanda çalışmaya hemen başladı. Çok okuyordu, asıl önemlisi de öğrendiği bu bilgileri nasıl kullanacağını biliyordu. O tarihlerde Eskişehir'de fazla kaynak bulunamadığından başka yerlerden, hatta Amazon'dan getirttiği kitaplarla dergileri durmadan okuyordu.

Kabına sığamayan bir hali vardı Seçil'in. Ben onu hep bir yere yetişmesi gerekiyormuş gibi telaşlı, endişeli görürdüm. (Yıllar geçtikçe bu halinin kalmadığını, rahatladığını da belirtelim.) Bir

yandan sinema dili, göstergebilim alanında mümkün her şeyi öğrenmeye, sonra kendisi de katkıda bulunmaya çalışıyordu. Öte yandan başka sanat dallarını tanımadıkça, bilmedikçe sinema alanında hep eksik kalacağının da farkındaydı. Örnek olarak müziği ele alalım. Her iki sanat dalı da belli bir süre boyunca, biri sesle, öteki, ses ve görüntüyle bir "yapı" kurup bize bir şey anlatmaya çalışır. Müzikte o "yapı"yı biz kafamızda kurarız. Sinema daha somuttur elbette, ama gene de film bittikten sonra o "yapı"yı daha iyi kavrayabiliriz. Böylece başka alanlara da el atmaya başlayınca daha zengin bir kültürel ortama geçme gereksinimini duyan Seçil, çocuklarıyla birlikte Ankara'ya taşındı. Ders vermesi için Eskişehir'e gidip gelmesi gerekiyordu, ama Seçil buna da dayanıyordu.

Durmadan yazıyor, yazdıklarını da yayınlıyordu. İlk kitapları olan *Sinemada Anlam Yaratma* ile *Sinema Dili Üzerine Yazılar*'a bakınca dilbilim eğitiminin ne kadar yararlı olduğu anlaşılıyor.

Bu çalışmalarda göstergebilimden de yararlanarak dilbilim kavramlarını büyük bir başarıyla görsel dile, yani sinemaya uyarlıyordu. Bu kitapların hâlâ birer "başvuru kitabı" niteliğinde olduğunu söyleyebilirim. Dergilerde yayınlanan çok sayıda çalışması dışında bir de Hitchcock'u irdelediği kitabı vardır: *Kim Korkar Hain Hitchcock'tan*. Seçil bu çalışmasında da psikanalitik kuramdan yararlanarak filmleri çözümlemiştir. Bunlardan

başka Seçil'in *Zeynep'in Sinema Kitabı, Film ve Gerçek*, Türkan Şoray üstüne Canan Uluyağcı ile yazdığı *Yeşilçam'da Bir Sultan* adlı çalışmaları da vardır. Sinema alanında erken kaybettiğimiz ustaları da unutmamış, onlar için birer kitap derlemiştir: *Sinema Yazıları: Onat Kutlar'a Armağan* ile Ahmet Uluçay için *Karpuz Kabuğu Denize Düşünce*.

Sinema dışında başka alanlara da el atan Seçil'in gösterge ve sinema dili alanındaki kavramları tenis oyununa uyguladığı başarılı bir çalışma olan *Tenisten Sonra Sodasız Viski* ile Aydan Özsoy ile bir alan araştırmasının da yapıldığı *Gönülden Gönüle Mevlana İmgesi*: *Mevlana Üzerine Bir Alımlama Çalışması*, Ayşe (Eziler) Kıran ile anlatı kuramlarına dayalı bir araştırma olan *Reklamlarda Kadına Yönelik Şiddet* adlı yayınları da vardır. Ayrıca parfüm şişelerinin anlamları üstüne yayınlamadığı, ama derslerinde öğrencileriyle birlikte yaptığı ilginç bir araştırması olduğunu da biliyorum.

Bunların dışında Gürhan Topçu ile birlikte hazırladığı, içinde hem telif, hem de çeviri yazıların bulunduğu *Sinema: Tarih, Kuram, Eleştiri* adlı kitap, hem öğrenciler, hem de sinema alanında çalışanlar için çok iyi bir başvuru kitabıdır. Kısaca, hem göstergebiliminden psikanalitik kurama kadar çeşitli alanlardan yararlanarak yazdığı film çözümlemeleriyle, hem de derlemeleriyle sinema alanına büyük bir

katkıda bulunan Seçil, çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir; bunlar arasında sonradan akademik yaşama girenler de vardır. Seçil, yukarıda saydıklarım dışında, bu akademisyenlerden biri olan Hasan Akbulut ile Semih Kaplanoğlu'nun filmi *Yumurta*'yı da çözümlemiştir: *Yumurta: Ruha Yolculuk* (2009, Dipnot).* Filmin bu ayrıntılı çözümlemesi, Seçil'in hep var olan mistik yanını da göstermektedir.

Emekliye ayrılmasına karşın Seçil'in çalışmasını sürdüreceğini, hatta belki şimdi daha da çok yazacağını biliyorum. Kısaca söylemek gerekirse, yerinde duramayan, hep enerji dolu bir akademisyendir Seçil.

*Buraya editörler olarak bir dipnot düşmeliyiz: Seçil Büker'in S. Ruken Öztürk ile birlikte derlediği bir kitabı Oğuz Hoca kendi üzerine yazıldığı için her zamanki gibi alçakgönüllülük yapıp buraya kaydetmemiş. Ama anmadan geçemeyeceğiz. *Oğuz Onaran İçin Sinemada Hayat Var* (2012, De Ki) adlı kitap da Seçil Hocanın ortak derlediği bir kitaptır.

SEÇİL BÜKER İÇİN

Nazlı Bayram

Asistanlığımın ilk yıllarıydı. Bizden önceki asistanlar ile aramızda epeyce yaş farkı olduğundan onlar abla ve ağabeydi bizim için. Yeni mezunlar ve yeni asistanlar olarak beş, altı kişilik odalarda çalışıyorduk. İlk kez iki kişilik bir odaya geçme olanağı verilmişti. Bana da Seçil Abla'nın odasına yerleşmem söylendi. Ertesi gün sabah saatlerinde yeni odama girdim. Kendime göre bir düzen kurmaya çalışırken, duvarda asılı resimleri beğenmeyip, odanın benden önceki ortağının olduğunu düşünerek kaldırdım. Sonra birileri söyledi, onlar Seçil Abla'nınmış. O hatırlar mı bilmiyorum, ama bu davranışımı hiç dert etmediğini ve resimleri tekrar duvara asmadığını hatırlıyorum ben.

Anılar, hatırlayanın bakış açısına göre şekil alır; özneldirler, gerçeği sınırlı yansıtırlar, hatta bozarlar. Ama sonuçta bizimdir, gerçeğimizdir ve bizimle kalır.

Doktora sınıfının çalışkan öğrencisi Seçil Büker'in göstergebilimsel çözümlemeleri, auteur kavramı, Yeni Dalga, Hitchcock filmleri, anlam ve hatta tenis üzerine yazdıkları, kitapları, makaleleri akademik çevre ve öğrencileri tarafından biliniyor. Ben başka şeylerden, onun yeni konulara, bilmece çözer gibi filmlere dalma heyecanından, çalışırken gösterdiği titizliğinden, çevresini araştırmaya güdülemesinden, kendisiyle dalga geçmesinden ve aslında bu alaycılığın onun, çalışkanlığıyla gurur duyma biçimi olmasından, konuşurken sizin zaten bütün bunları bildiğinizi varsayıp paragrafları atlamasından ve hem mahcubiyet

hem de merakla boşlukları doldurmasını beklerken öteki sayfaya geçmesinden, değerli, sevgili ve paylaşamadığımız hocamız Oğuz Onaran ve eşi Filiz Onaran'la yakınlığından, muzipliğinden, bir zamanlar sigara tiryakisi olup birayla bisküvi yemeyi sevmesinden, anneliğinden, sevinçlerinden, üzüntülerinden, kırgınlıklarından, hatalarından, dostluğundan, hayatımda çoğunlukla rehber bazen de danışan olarak yer alışından söz etmek isterim.

Ama bütün bunlar nasıl anlatılır ki... Anılar bu kadar yanıltıcı ve bu kadar gerçekken...

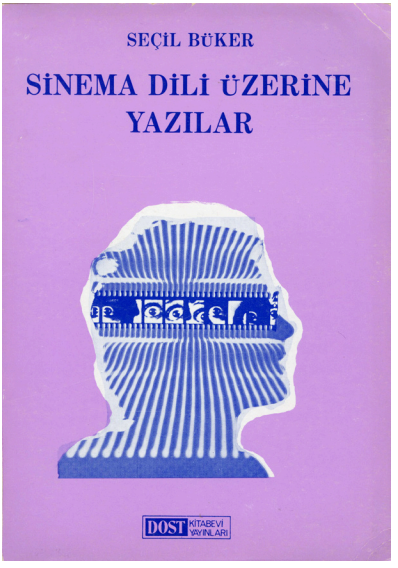

SEÇİL BÜKER İÇİN

Canan Uluyağcı

Seçil Hoca ile ilgili bir anı yazmak o kadar zor ki. Tam otuz yedi yıldır hayatımda olan birisi. Düşünüyorum hangisini yazayım. Lisans döneminde arkadaşıma kopya verirken göz göze gelişimiz, yüzümün kızarışı, hocanın arkadaşıma 100, bana 40 verişini mi? Tezimi yazarken elimden tutup kütüphaneye götürüşünü mü? Akademik disiplini öğretişini mi? Evleneceğim zaman bana verdiği öğütleri mi? Kızımın doğumunda nasıl beni rahatlattığını mı? O kadar çok ki...

1981 yılında Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi öğrencisi oldum. Seçil Hoca ile yollarımız bu tarihte kesişti. Okula girmeden önce adını çok duyduğum, ama bir türlü yanına gitmeye cesaret edemediğim Seçil Büker Hocam olacaktı. Nedense onunla konuşmaya çok çekinmiştim. Seçil Hoca o yıl hocam oldu. Biz sınıf olarak hocayı hayranlıkla dinledik, onun bitmez tükenmez enerjisi ve bir şeyler öğretmek için duyduğu heyecan karşısında kendimizi ona karşı hep sorumlu hissettik. Onun derslerinden sanırım hepimiz iyi not almak için yarıştık. Dört yıl boyunca Seçil Hocadan sayısını hatırlamadığım kadar çok ders aldık. Kendi aramızda ona sınıf hocamız adını taktık. Sanırım Seçil Hocanın iyi bir öğrencisi oldum.

Okul bittikten sonra hocamın ısrarı ile yüksek lisansa başladım. Birlikte tez yazdık. Daha sonra doktoram bitene dek yedi yıl Se-

çil Hocanın asistanlığını yaptım. Bu süreç içerisinde o kadar çok şey öğrendim ki anlatmam olanaksız.

Seçil Hocanın üzerimde emeği çok büyük. Yaşamımın her anında, her başım sıkıştığında, her mutluluğumda hocam hep var. Onun sesini duymak, onunla konuşmak kadar beni rahatlatan bir şey olduğunu sanmıyorum.

Hocam iyi ki varsınız, iyi ki yollarımız kesişti. Bana verdiğiniz emek ve destek için size teşekkür ediyorum.

SEÇİL İÇİN

Ayşe Kıran

Göstergebilim alanında 1983 yılında yaptığım tezle doçent unvanını aldıktan sonra ilk işim İstanbul'da tanıdığım göstergebilimciler dışında, yakınımda göstergebilimciler aramak oldu. Büyük bir mutlulukla çok sevdiğim bir sanat alanı olan sinema ile göstergebilimi birleştiren kitapları buldum. Sonra da yazarını aramaya başladım. Sırf bu nedenle o sıralar düzenlenen bir dilbilim sempozyumuna katılarak Eskişehir'e gittim. Neyse ki açılış kokteylinde Seçil'in eşi, Anadolu Üniversitesi rektör yardımcısı Prof. Dr. Semih Büker ile tanıştım ve büyük bir memnuniyetle Prof. Dr. Seçil Büker'in Ankara'da oturduğunu öğrendim. Döner dönmez kendisini aradım.

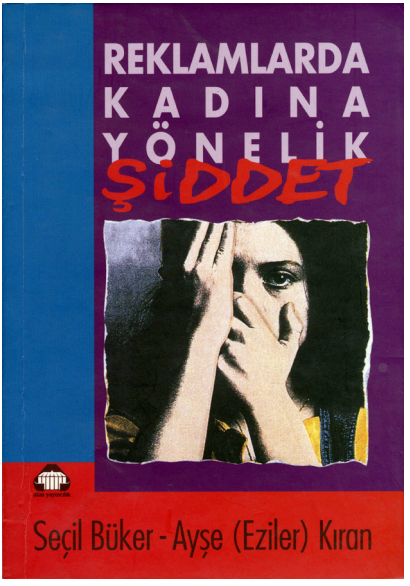

Önce güzel bir bahçesi olan bir Ankara barında buluştuk. Sanki birbirimizi yıllardır tanıyorduk. O gün konuşmamız hiç bitmedi. Allah'tan eşlerimiz de anlaştı. Akademik yaşamda birbirimize çok destek olduk, çok yardımlaştık. Seçil yetiştirdiği öğrencilerine sonuna dek destek olur, yardımın her türlüsünü yapar: Onlar için okur, çeviri yapar, yardım edecek kişileri

bulur; eğer çok gereksinimleri varsa özel yaşamlarında da yardımcı olur, onlarla üzülür, onlarla sevinir. Kendisiyle ortak çalışma yapacak kişinin çalışkan, yöntemli ve disiplinli olması gerekir, yoksa kimse ona yetişemez, birlikte tutarlı bir araştırma gerçekleştiremez.

Son yıllarda benim çalışma tempomun hızlanması, işlerimin yoğunluğu nedeniyle pek çok arkadaşım gibi Seçil'i de biraz ihmal ettim ve uzun bir süre görüşemedik. Bu nedenle Prof. Dr. Ruken Öztürk'e çok teşekkür borçluyum. Peşimi hiç bırakmadı. Bilindiği gibi benim uzmanlık alanım sinema değil yazın. Bu kitapta yaptığım, yazınsal bir yöntemi bir filme uygulamak oldu. Çok sevdiğim Paris, çok beğendiğim yönetmen Woody Allen ve yaratıcılığına, öngörüsüne, özellikle de bilimsel zekâsına hep hayran olduğum Mikhail Bakhtin'i birleştirebildiğim kısa bir çalışma ile kendimi her şeyin en iyisine layık olan Seçil'e affettirme ümidini taşıyorum. Sevgilerimle.

SEÇİL HOCAM

S. Ruken Öztürk

Geçenlerde bir aile toplantısında Seçil Hocayla ortak yakın bir dostumuzun üniversiteye yeni girmiş tatlı mı tatlı kızının bir hocasına olan platonik aşkını komik hikâye edişini ve bu sayede onun derslerini nasıl dört gözle çektiğini dinledik birlikte ve elbette çok güldük. Hocamıza döndüm "hiç âşık oldular mı hocam size ya da böyle hayranlarınız oldu mu, benim olmadı" dedim, hocam gayet sakin "benim de olmadı" dedi. Sonradan bu konuşma üzerine düşününce, olmaması mümkün değil dedim. Eminim birçok öğrencisi aşk olsa da olmasa da hayran hayran izledi onu ders anlatırken. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde ders verdiği öğrencileri bazen kendiliğinden anlatırlar ne kadar iyi bir hoca olduğunu, nasıl hayranlıkla izlediklerini. Böyle olduğunu zaten biliyorum, çünkü ben de onlardan biriydim. 1990'ların çok başında, yazılarını merakla ve severek okuduğum Seçil Büker'in ODTÜ'de dersleri olduğunu fark ettim ve hocanın derslerine girdim izin isteyerek. Sonra onu Gazi Üniversitesi'nde de bir dönem takip ettim, buldum ya, peşini bırakmadım. Hayranlıkla derslerini izlerdim, gösterdiği filmler de, filmler üzerine anlattıkları da büyüleyiciydi benim için. Dünyamı açardı. Nereye konferansa gitse oraya gider, onu dinlerdim, hiç sıkılmadım. Seçil Büker doktora tezimde jüri üyesi oldu, ama sıradan bir jüri üyesi değildi. Çözümlediğim filmleri uzun uzun konuştuk ve çoğu zaman kendi yorumlarını ve kaynaklarını, hiçbir şey beklemeden bana verdi, evde tezimle ilgilendiği dönemde hocanın elyazısı olan bir sürü notları var, elbette sakladım onları, benim için çok kıymetliydi. Hatta ilginç bir anısı da var, bir iletişim kopukluğu nedeniyle doktora tezimi savunurken jüri toplanmış hocayı bekliyorduk, ama sanırım ona danışmanım benim, ben de danışmanımın haber verdiğini sandık, tarihi tam bilmiyordu

hoca. Cep telefonları da yoktu o dönemde. Evde telefona çıkan hanıma Seçil Hocayı beklediğimizi söyledik, ama evden "Bilkent kütüphanesinde" yanıtını aldık, böylece tez savunması heyecanım bir hafta daha sürdü, sonrasında da hocamın olumlu katkılarıyla tamamlandı.

Tam olarak nasıl tanıştığımı hatırlamıyorum, ama sanırım dersine girmek için izin istememle başladı her şey. O da herkese davrandığı gibi sıcacık davrandı, kabul etti beni. Sonra sinema sevgisi kanıma girdi. Tezimi de sinema üzerine yazdım, tıpkı bir danışman gibi benimle birlikte çalıştı. Benim öğrencilerime yapamadığım şeyi, o tez öğrencisi olsun olmasın tüm öğrencilerine yapar; onlara kaynaklar bulur verir, yorumlarını paylaşır. Karşılıksız olarak öğrencisi için çalışır. Çoğu öğrencisinin yaptığı çalışmanın içinde Seçil Hocanın fikirleri, verdiği kaynakları vardır.

Onu örnek alıyorum kendime. Onun heyecanını. Genç öğrencilerim, meslektaşlarım arkadaşım olsun istiyorum. Onlara destek olmak istiyorum. Umarım bana da geçmiştir bu özellik. Sanırım en sevdiğim yönü heyecanı, çalışma tutkusu, şevki. Ne zaman iyi bir film izlesek hemen çalışır, film hakkında yazılanları okur ve kendisi de film üzerine düşünür, yeni bakış açıları geliştirir, çok güzel yorumlar yapar, heyecanlandırır beni de.

Alandaki öncülüğü bizim de yolumuzu açtı. Hep çok üretken bir hocadır Seçil Hoca. Elinde mutlaka çalıştığı bir konu, okuduğu yazdığı bir şey vardır. Kişisel gelişim alanında da insanları olabildiğince yargılamadan anlamaya çalışır, önerileri hep ufkunuzu açar, sizi geliştirir, beni öyle yaptı çünkü.

Seçil Büker yıllardır önce Eskişehir'de sonra Ankara'da Gazi'de sinema hocası olarak çalıştı, emekli olduktan sonra da aynı hızı

devam ediyor, eski üniversitesine geri döndü diyebiliriz: Birkaç yıldır Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Radyo Televizyon ve Sinema alanında lisansüstü programda iki ders veriyor ve her dersinde kendine hayran öğrenciler bırakıyor peşinde. Tıpkı bende olduğu gibi onların tezlerine, makalelerine katkılarını sürdürüyor.

Hem hocam, hâlâ hocam ve aynı zamanda hem de yakın bir arkadaşım, dostum o. Aynı zamanda kızı gibiyim, Güzin gibi tıpkı ve diğer arkadaşlarımız gibi. Kızı gibi olmanın hep esprisini yaparız "Zeynep'ten sonra ve elbette Zeynep'in izniyle" diye, Zeynep de bizim kız kardeşimiz gerçekten. "İyi ki hayatıma girmiş, bana dokunmuş" diyebileceğiniz bir kişi Seçil Hocam, ki çok az insana deriz hayat boyunca. Yanında birlikte filmleri keyifle, şaşkınlıkla ya da büyülenerek izleyip ardından uzun uzun film üzerine sohbet edeceğiniz bir kişi, ufkunuzu genişleten, engin sevgisiyle sizi kucaklayan şahane bir meslektaş, olağanüstü bir insan, bir duayen. İyi ki varsınız hocam.

SEÇİL HOCAM... BİRİCİĞİM...

Güzin Yamaner

"Sıcak şarap yapıyoruz bizde! Bizde buluşuyoruz bu cumartesi saat 14.00'de! Bekliyoruz!" dedi bir gün hepimizin ortak arkadaşımız Serap Antepli. 90'ların ortası olmamış daha. O aralar. "Seçil Büker Hoca yapacak sıcak şarabımızı" diye de ekledi Serapcım. Bi durdum, tanıyorum elbette. "Bizim Zeynep'in annesi" dedi. "Yaaa! Tabii!" dedim, "Zeynepcim tatlım benim. Tabii ben de gelirim", TOBAV Gençlik'ten (Devlet Tiyatroları Opera ve Balesi Çalışanları Vakfı) bizimle birlikte Zeynepcim o zamanlar. Hepimiz TOBAV gönüllüsüyüz.

Serap'ın Aşağı Ayrancı'nın yukarılarında Yeşilyurt Sokak mı oralardaki evi. Galiba aynı zamanda da ev görmeye gidiyoruz, hayırlı olsuna.

Ben gittiğimde gelmiş konuklar. Seçil Hocam da orada. Masada yiyecekler, sıcak şarap, mis gibi tarçının, portakal kabuğunun kokusu, Serap'ın kedileri, sohbet, akşama kadar süren bir sohbet, tadı kalmış damağımda, o kadar gözümün önünde şu an, yirmi beş yılın ardından o masa.

TOBAV'da ayaküstü karşılaşmaların dışında arada birkaç yıl çok görüşmemişiz hocamla. Hayatımda geriye dönüşsüz değişiklikler olmuş o arada...

Bebeğim çok ağlıyor. Yıl 98'den 99'a döndü. Bebeğim durmadan ağlıyor. Kırkı çıkıncaya kadar sabır dediler, seksen oldu susmuyor. Akşam hava kararda mı bebeğimin etinden et kopuyor san-

ki. Şimdi şu satırları yazarken klavyeden geçip o genç kadına ve o el kadar bebeğe yardım etmek istiyorum. O kadar acınacak haldeler. Doktora tezi yazıyorum. Tezim bitsin diye dua da edemiyorum, çünkü tezim bitse işsiz kalacağım. 50/D maddesinden asistanım. Aynı zamanda ikinci yüksek lisans tezimi de yazıyorum. Bebeğim hiç susmuyor. Güzel Sanatlar Fakültesi'nden kalan açılır kapanır çizim masam yatak odasında, bebeğimin beşiğinin yanında. On yedi yıl oturduğum, bebeğimi doğurduğum ve babacığımı gömdüğüm Dikmen evim. Çok insanın çok anılarının olduğu Dikmen evim. Çizim masası camın önünde, en sağda. Ortada da bebeğimin beşiği. Ben yazdıkça o da giderek kafasını sallıyor tık tık seslerine. Ama üç beş dakika. Sonra başlıyor, sanki etini kopardın öyle ağlamaya.

Düşünüyorum asla hatırlamıyorum yolda mı gördüm Seçil Hocamı, Ruken'ciğimin odasında mı, o zaman henüz atılmadığımız Eğitim Bilimleri'nin bir koridorunda. Bir telaşı var hocamın. Ayaküstüyüz. "Nasılsın, bebiş nasıl" diyor. Bir soruyor ve işte bugüne dek hocam benim en yakın kız kardeşlerimden biri, en sosyal ailelerimden biri ve en dert ortaklarımdan biri oluveriyor. Benim ona her daim yük oluşum, onun bana her daim çaresi, çözümü ve desteği o karşılaşma ile başlıyor. Bir daha da bitmiyor. "Bebiş nasıl" sorusuna, "çok ağlıyor hiç susmuyor, ne yapsam susmuyor, akşam hava karardı mı başlıyor, uykusuzum iki tez yazıyorum annem de babam da bakıma muhtaç, Gökhan da yetişemiyor hiçbirimize..." diye sıralıyorum yanıtları...

Hepsi geçecek, şaşıracaksın. Ben bizim evin önünde iğne atsan yer bulunmaz, otopark yeri buluyorum artık. Zihinbilim! Öğreteceğim size, ikinize de. Haftasonu Gökhan bize gelsin, kurs vereceğim ben ona. Ben kendim kurslara gidiyorum, size anlatacağım. Akıllı insanlarsınız öğrenirsiniz. Sen haftasonu gelemezsin bebekle ilgilenirsin. Gökhan'ı yolla o sana anlatır. Senle de yarın sabah bir kahve içelim. Dokuz buçukta Akman'da. Haydi! Allaha emanet olun!...

Deyip gidiyor. Hepsini söylüyor. Nerde karşılaştık, o yok aklımda, ama o paragraf zihnimden kazınsa da çıkmaz. Hayatım o paragrafla bir cehennemden cennete dönüştü çünkü. Orada o sızlanmaya takılıp kalabilirdim ve bir ömür öyle geçebilirdi. Ama hocam, başka türlü düşünebileceğimin kapısını araladı. Ben de süzüldüm o kapıdan. Nenem duysa bu olayı, "hoca hanım delil olmuş sana" derdi. Evet hocam bana "delil" oldu...

Ertesi sabah dokuz buçukta şimdi yerinde yeller esen ve çapraşık renkli bir sandviççiye dönüşen ama bir zamanlar bir Kızılay klasiği olan Akman Pastanesi'nde buluştuk. Orta masayı geçiyorum ve hocamın oturduğu duvar kenarındaki masaya yöneliyorum. Hocamı öpüyorum. Canım benim, sabahın o saatinde dersinden evvel gelmiş bana derman olmaya. Hocam masanın solunda ben sağında. Tam girişin karşısında duvar dibindeyiz. Hocam, o sabah "her şeyin bizim zihnimizde olduğunu, her şeyi başka türlü düşünmemizin mümkün olduğunu, ama bu mümkünlüğün de yine bizim elimizde olduğunu" söylüyor bana. Ve, başaracaksın, diyor. Yok, benim yapabileceğim bir şey yok, kimsenin bebeği böyle değil, benimki böyle, kimsenin tezi böyle değil benimki böyle, bu benim talihsizliğim, benim her şeyim olumsuz diyorum birkaç kere... Ama daha fazla ısrarcı olamıyorum. Hocamdan bir olumlu tebessüm süzülüp geliveriyor bana o minicik pastane masasında. Hocam, "bunları bırakacaksın, şimdiki zaman diliyle her şey güzel oluyor diyeceksin ve göreceksin ki oluyor" diyor bana. Ve ben gerçekten de bir daha o olumsuzluklara o kadar asla batmadan bugünlere geliyorum. Evet tasaların kısa kenarından dolaşmalar, hafif batıp çıkmalar hayatın tadı tuzu, ama bir daha hiç dibe düşmüyorum...

Bebeğim mi! Gökhan haftasonları hocamın evine gidiyor. Kocaman salon masaları, kurabiyeler, ikramlar, güzel teras... Ders çalıştırıyor hocam Gökhan'ı. Gökhan geliyor eve bana anlatıyor,

o zaman fotokopi bu kadar yaygın değil. Bir ton beyaz fotokopi. Ben de okuyorum. Hocam eczanemiz artık. Haftasonları ilaçlarımızı hazır ediyor... Kızımı da alıp gidiyoruz. Evin telefonlarını söküp onlarla oynuyor kızım gittiği evlerde. Çocuğa "hoca evi burası" diye anlatılır mı? Oraya da yayılıyor. O zamanlar Cem Yılmaz usulü "tırıt tırıt" çevirmeli ev telefonları var. Semih Hocam, canım benim, zarif hocam, biriciğim, "hanım telefonla mı oynuyor çocuk?" diyor, Seçil Hocam, "öyleymiş, telefon seviyormuş" diyor. Zeynepcim kızımın peşinde, bu dolanıyor evde ne beğenirse... İnsanın sadece ailesinde görebileceği bir sıcaklık...

Bebeğim büyüyor, dünyanın en tatlı şeyi herhalde ama... Dünyanın en zor tatlısı...

Geçen sene üniversite giriş sınavları yılında -ülkemizde neler yaşandığı malum- hocam, hiçbir annenin yapamayacağı bir sabırla, güleryüzlü titizlikle bir tek kere bile aksatmadan bizim evi, üçümüzü kolluyor her ama her sabah. Her ama her sabah...

O ağlayan bebekle üniversite sınavına hazırlanan on sekiz yaşındaki kız arasında kocaman bir zihin tamir etme macerası var gibi geliyor bana şimdi. Ve bu işin içinden çıkabildiysem, Seçil Hocamın başından sonuna, ancak şefkat sözcüğüyle tanımlayabileceğim eliyle mümkündür.

O on sekiz yılda arada hayatımın başka bir travmasının daha çözümü var... Dil Tarih'ten gelmişim Cebeci Kampüsü'ne. İki ana arterde yazamama travmam var. Büyük hocalar yazar, biz asistanlar okuruz. Bildiğim gördüğüm bu. Kimse beni ikna edemez ki ben de bir satır yazabilirim. "Yazarsın!" diye duyduğum ilk kadın biricik Rukencim. "Haydi!..." Ruken'cim bir kaset doldursa idi bunca yıl boyunca bana "haydi" demek yerine, onun için kesinlikle daha pratik olurdu. "Haydi!" diyor otur yazarsın. Seçil

Hocamla konuşmuşlar. Hocamız rahmetli Onat Kutlar'a anı kitabı çıkarıyor. Benim de o kitaba yazı verebileceğimi söylüyorlar bana. Üstümde Kafka'nın babası gibi önce Dil Tarih, sonra da Cebeci Kampüsü var, allahım yazmak ne demek...

Ve yazdığım ilk yazı hocamın derleme kitabında çıkıyor. Hayatımın bebeğimden sonra en büyük travması olan yazma hikâyem de böylece bir kapıyla aralanmış oluyor ve ben o kapıdan da hocamın ve aynı dostluk halkasından Ruken'cimin sayesinde giriyorum.

Yıllar geçiyor. Çabuk geçiyor yahu!

Buluşmaya başlamışlar, zaten hep birbirlerini gören kadınlar ama anladığım kadarıyla daha düzenli ve daha sık buluşur olmuşlar. Ankaralı ortak dostlardan, üniversite arkadaşlarından, iletişim fakültelerinden, sinema akademisyenlerinden bir grup kadın diyeyim bu buluşan kadınlar kim diye soracak olursanız. Rukencim, "sen de gelsene," diye beni davet ediyor. Böylece hocamı daha sık görüyorum. Zeynepcimi de, biriciğim Semih Hocamı da.

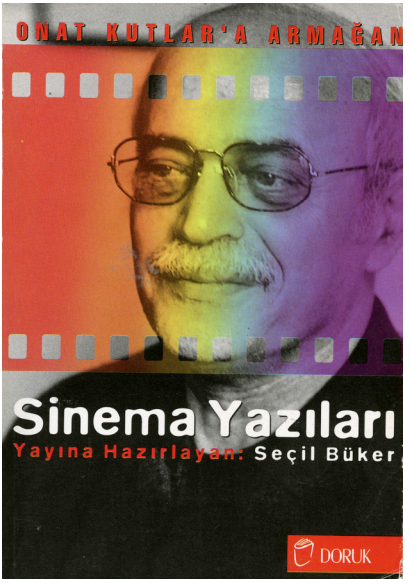

Sıcak şarapla hayatıma giren hocam, bugün çok keyifli şarap sofralarımızın biriciği. Dido'ya (Didem Madak'a) Ege Üniversitesi'ndeki dostlarımızın konferansına ku-

cağında gittiğim; boyun fıtığımı uçakta yanyana otururken, her "hocam, ağrıdı!" deyişimde kalkıp o daracık uçağın içinde on dakikada bir yer değiştire değiştire iyileştiren, her hüznümde beni dinleyen, evime gelip bakırlardan yapılmış şifalar getiren biriciğim... Bodrum Bodrum!.. Ah!.. Güzeller güzeli Bodrum'da sıcacık evlerine kendi ailemin evi gibi teklifsiz girip çıktığım, ailemle beraber gidip geldiğim, balık sofralarını kuruveren sıcacık Büker'ler...

Çok şanslıyım. Akademi çok yakın zamanlara kadar çok korunaklı bir yerdi -neyse oralara girmeyeyim, hâlâ öyle diyelim geçelim- akademi gibi bir yerde, üstüne üstlük çok az insana kısmet olacak bu kız kardeşliğe sahip olmak ise bambaşka bir şans. Hocam sadece kendisi kız kardeşim olmadı, hayatıma kaç kız kardeş ekledi, evini ailesini açtı.

Şimdi ne mi istiyorum, Yahşi koyunda daha uzun yürüyüşlere çıkmak istiyorum biriciğimle, daha çok film konuşmak, "Hocam! Ruken'i benden fazla sevmeyin" diye tek çocuk kıskançlığı yapmak istiyorum. Zeynep'le, Semih Hocamla, dostlarımızla daha uzun masalarda ağız tadıyla yine balıklar yemek istiyorum, üstüne de tatlılar...

Seçil Hocam, biriciğim... Emeğinize sağlık Hasancım, Rukencim... Teşekkürler hayat!... Bizi dostlardan bir aile ile çevrelediğin için...

RENGÂRENK

Mutlu Binark

Neden yazının adını "rengârenk" koydum? Önce bunu açıklamam gerekli. Seçil Büker Hocamız ile uzun yıllara ve farklı mekânlara taşınan hem meslekdaşlık hem de arkadaşlık ilişkimiz var. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne Tokyo Üniversitesi'ndeki doktora saha çalışmamı tamamlayıp döndükten sonra, Radyo Televizyon ve Sinema bölümü kadrosuna yeni katılan Türkiye'de film kuramları ve film çalışmaları alanının duayen hocası olarak kendisi ile tanışmıştım. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi'nden Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne profesör kadrosu ile geçmişti hoca. Ankara'nın göbeğinde, ama görece bozkır kültürüne sahip bir Üniversite ve Fakülte ortamıydı... Hocamızın Fakülte'deki ilk aylarında insan ilişkilerinde ve akademi kültürünün deneyimlenmesinde yaşadığı şaşkınlığı ve bunun üstesinden o bitip tükenmez enerjisiyle gelmesini halen unutamam. Fakültenin yabanıl ve kasvetli duvarlarına Seçil Hoca ile birlikte bir sinerji ve renk gelmişti demeliyim. Farklı dönemlerde ve yönetimlerde çeşitli mikro baskı örneklerinin yaşandığı bir çalışma ortamında özellikle araştırma görevlilerini birlikte araştırmaya ve yazmaya yönlendirmesi, Seçil Hocanın en önemli meziyeti ve hiç kuşkusuz genç akademisyenlerin kendilerini geliştirmesine yönelik katkısı idi. Üstelik Seçil Hocanın yıllar içinde farklı konulara -burada konuyu akademik bir çalışma alanı anlamında kullanmıyorum- ilgisi ve öğrenmeye şevkini gözlemledikçe, zihnen ve bedenen sahip olduğu enerjisinin "rengârenk" bir aura yarattığını kavradım. İşte bu nedenle bu yazının adı "rengârenk"...

Seçil Büker'i anlatmaya çalışırken, aklıma bahar mevsimini işaretleyen haikular düştü. Neden mi? Çünkü bahar haikuları doğanın yeniden canlanışını, umudu, umutların yeşermesini, filizlenişini ve bir döngünün tamamlanıp, yeni bir yaşam döngüsünün başlamasını simgeliyor. Pelin Özer'in *Cam Kulübeler* (2007, Roll) adlı haiku kitabında yer alan şu haikusunda olduğu gibi:

Küçük ağacın
Gövdesi dallaşıyor
Gökyüzü toprak

Neden Seçil Büker, "rengârenk"? Çünkü, her nefes alışında, üzüntüsünde sevincinde, kederlendiğinde mutlu olduğunda yaşamına ve bizim yaşamımıza yeni oluşlar, yeni katkılar sağladığı için. Her türlü paylaşımı sevmesi ve çoğaltması ile toplumsal ilişkilerimizi de zenginleştirmekte. Dostlarını diğer dostlar ile dost kılmakta, birbirine temas ettirmekte. Bu noktada Seçil Büker'in örnek aldığım kişilik bileşenlerinden ikisini zikretmeliyim: İlki,

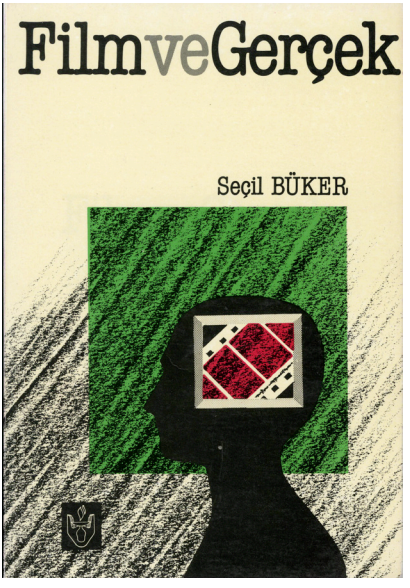

akademisyenler arasında kolektif çalışmayı ve işbirliğini teşvik etmesi, ikincisi de sosyal ağımızı insanları birbirine temas ettirerek sürekli zenginleştirmesi ve genişletmesi... İnsan insana değdikçe dimağı farklı lezzetlerden tatmakta...

Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü'nün dar ve güneş görmeyen koridorunda başlayan "renkli" arkadaşlığımız ve meslek-

taşlığımız, Başkent Üniversitesi'nde ve şimdi de Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde çalışmaya sürdürürken devam etti/ediyor. Her temasın/ilişkinin bulutlu, yağmurlu, güneşli, ılık, soğuk günleri olabilir ve olmalı da. Bir temasın sürmesinin ve varlığın oluşuna zenginlik katmasının, tamamlamasının nedeni de bu olmalı. Seçil Büker'in kendini yeniden üreten ve besleyen kişiliği ve kimliği, onunla süregelen ilişkimizin nirengi noktası. Her bahar, her kış tamamlandığında Seçil Hocadan yeni oluşlar yeni filizler görmek dileğiyle... Kendi yaşam öykümüzü ve döngümüzü üretirken, böylesine "rengârenk" kişilikler/kimliklere temas etmek ne büyük şans, yaşamımızda bir "haiku kuşu"nun var olması demek.

BİR AKADEMİSYEN, EĞİTİMCİ, ARKADAŞ OLARAK SEÇİL BÜKER

Hasan Akbulut

Akademik eğitimden geçmiş olanlar bilirler akademik yazıların ne denli titiz yazıldığını ya da yazılması gerektiğini. Bazen akademik bir metin yazmaktansa, serbest vuruş bir yazı yazmanın kolaylığı üzerine ahkâm keseriz. Şimdi okumakta olduğunuz yazı ise, ilkinin zorluğunu, ikincinin keyfini ve ağırlığını taşıyor benim için. Yazıya konu olan, sevgili hocam Seçil Büker olunca yazmak hem heyecan verici hem de neresinden başlayacağını bilemediğim için zor. Üstüne bir de Seçil Hocamın akademik yazılarında hissedilen yazınsal tat akla gelince, bu yazının sönük kalacağını biliyorum.

Seçil Büker'le tanışmam, pek çokları gibi yazdıkları aracılığı ile oldu. *Sinemada Anlam Yaratma*, lisans eğitimim sırasında bulup okuduğum, henüz dilbilim ve göstergebilim ile tanışmamış olan benim için anlaması biraz güç olan kitabıydı. Sonra bir gün, sanırım 1994 ya da 1995 olmalı, o zamanlar Türkiye'nin adında tek "Eğitim Bilimleri" sıfatını taşıyan fakültesine Ruken Öztürk'ün daveti üzerine film analizi üzerine söyleşmek üzere gelmişti Seçil Hoca. Bünyesinde Güzel Sanatlar Eğitimi adında bir anabilim dalını barındıran bu okulda asistan olan Ruken Hoca, o gün tez danışmanı olmasa da danışmanı gibi çalışan Seçil Büker'i yalnızca bizimle tanıştırmadı, aynı zamanda filmleri okumanın büyülü yolculuğuna da bir davetiye çıkarmıştı adeta. Seçil Hoca Hitchcock'un ve Godard'ın filmleri eşliğinde tadı damağımda kalan bir okuma yapmıştı. Birkaç yıl sonra, yüksek lisans eğitimimde Seçil Hocamın yazdıkları, başucu kitabım oldu ve tezimi

hareketli görüntü üzerine yazdım. Dolaylı olarak girdiğim bu kapının ardına dek açılmasını istemiş olmalıyım ki, doktora eğitimimde sinema dersleri alıp, sinema üzerine çalışmaya karar verdim. Yine bir dersimizde Seçil Hoca konuktu. Ve tabii ki, bu kez İletişim Fakültesi'nde çalışmaya başlamış olan Ruken Hocanın Sanat Sineması dersinde. Seçil Hoca o günkü sunuşta, bir yapıta yerleştirilmiş ve yapıtın tümünü okumaya olanak veren *myse en abyme* (erken anlatım) kavramını, Godard'ın *Hayatını Yaşamak* (*Vivre sa vie*, 1962) filmi üzerinden anlatmıştı. Bir anlatıyı katman katman okumanın heyecanını, o günkü sunuşu izleyen sınıf arkadaşlarımın da yaşadığına tanık olmuştum. Sıra tez konuma gelince, hiç tereddüt etmeden Seçil Hocanın kapısını çaldım. Resmi olarak hiç öğrencisi olmadığım halde, beni kabul etti ve yeni serüvenim başladı. Bir tezin konu seçiminden, yöntemine, kuramsal çerçevesine, analizine, başından sonuna dek tüm sürecine en az tezi yazan kişi kadar emek verildiğini Seçil Hocadan öğrendim. Birlikte Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi'nde raflarda kitaplar, dergiler aradık, okuduk, okuduklarımız üzerine konuştuk. René Girard'dan, Michael Bakhtin'e, Rasu Vasudevan'dan Thomas Elsaesser'e, Christine Gledhill'e ve daha pek çok kuramcıya, yazara, onların geliştirdiği kavramlara dair düşüncelerimi, notlarımı paylaştığımda, mutlaka okuyup, yeni fikirlerle bana dönüş yaptı. Analizlerimi sabırla, ama destekleyerek, yapıcı biçim-

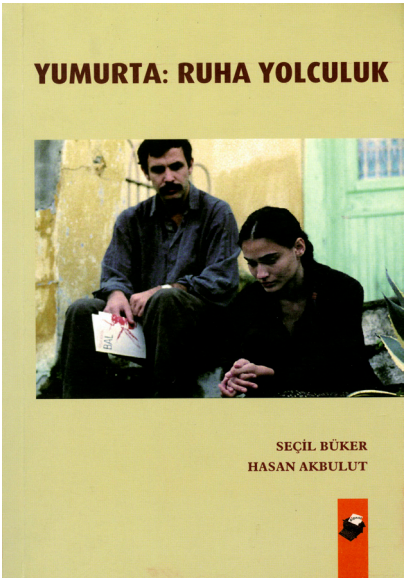

de okudu, önerilerde bulundu. Onun özverili danışmanlığı sayesinde, keyifli bir tez yazım süreci geçirdim. Bir süre sonra, Seçil Hoca bir tez izleme jürisinde, yazdıklarımı, sanki kendisi yazmış gibi okuduğunu söylemişti. Onun gözleriyle filmlere bakmanın, onun gibi yazma çabasının akademik serüvenimde yönlendirici olduğunu, hocalık yapmaya başladığımda da fark ettim. Onun öğrenciyle hiyerarşik olmayan, hırpalamayan, eşit ve demokratik bir ilişki kurma biçimini, alçakgönüllülüğünü, sabrını, nezaketli yol göstericiliğini rehber edinmeye çalıştım. Akademik camiadaki deneyimlerim, bu özelliklerin iyi bir akademisyen, iyi bir eğitimci, iyi bir danışman olmanın iyi bir insan olmakla ne kadar da ilişkili olduğunu düşündürdü. Başkalarından "aşırdıklarını" tanınmayacak hale getirip iz bırakmadan yazmayı beceri addeden, yüksek dağların arasında salına salına dolaşan akademisyenlerle yolumun hiç kesişmemesini temenni ettim. Çünkü Seçil Hocada kibrin k'sine, hırsın h'sine bile tanık olmadım. "Hımm bunu ben de söylerim" demeksizin, genç araştırmacıların yazdıklarına atıf yapmanın bir erdem olduğunu ondan öğrendim.

Doktora tezim sırasında annem kanser olduğunda da yanımda Seçil Hoca vardı hep. Kişisel gelişime dair bildiği her şeyi, yalnızca benimle, annemle değil, ihtiyacı olan herkesle paylaştı. Öyle ya, *Kasaba*'da (Nuri Bilge Ceylan, 1997) Saffet'in söylediği gibi, başkalarına koklatmadıktan sonra bilmek ne işe yarardı ki! O bilgisini, sevgisini, becerilerini hep cömertçe paylaştı ve paylaşmaya devam ediyor. Akademik çalışmayı, üniversite dışında da sürdürüyor ve hayatımızı güzelleştirmeye yardım ediyor.

Sevgiler hocam.

DÜĞÜMLERE ÜFLEYEN
BİR SİNEMA SEVDALISI: SEÇİL BÜKER

Aydan Özsoy

Sinema ve filmler hayatınıza girdiği andan itibaren değişir, değiştirirsiniz. Sadece düşünce ve duygularınız değil bedeniniz, ruhunuz, dokunuşunuz değişir. Hayata ve insanlara başka başka pencerelerden bakabilmenin ne çok yolunun olduğunu keşfedersiniz. Yersiz yurtsuz olma hali yakanızı bırakmaz. Bakmayı ve görmeyi, görünenin ötesini de anlamayı dert edinirsiniz. Bu öğrenme sürecinde yanınızdakiler, yolculuğunuzun gideceği yönü belirlerler. Varacağınız istikameti... Seçil Büker hocam, sinema ve filmlerle değişen kişisel yolculuğumun en değerli isimlerinden biri olmuştur. Akademi içinden veya dışından pek çok sinema meraklısının, sevdalısının, öğrencisinin, benim öyküme benzer bir şekilde yolculuklarına ışık tutmuştur. Sinema ve filmlerle kurduğumuz ilişkinin sağlam temeller üzerinde gelişmesinde, güçlenmesinde büyük rol oynamıştır. Çalışma disiplini, yazma heyecanı, her dem taze merak ve cesareti, akademik hayatımızın anahtarlarıdır. Sinema alanında çalışan akademisyen bir kadınsanız, ister istemez ikili bir yaşamı sürüverirsiniz. Bir yandan gündelik yaşam ve telaşlar, akademinin uğraşları öte yandan filmler yoluyla kurduğunuz sinematik evreniniz. Kendi odanız, hayalleriniz ve yaratıcılık sancılarınız... Filmlerle uğraşırken, çoğu zaman öyküler, görüntüler, yıldızlar, mekanlar ve sesler hayata karışır. Bir bakarsınız ki yaşamınız filmler olmuş, sinema ve filmler söylediklerinizle hayat bulmuş. Seçil hocamızın çalışmaları da sinemaya, sinemamıza hayat vermiştir. Vermeye devam etmektedir...

Hocam ile tanışmam üniversite yıllarında Ankara Uluslararası Film Festivali (ki o yıllarda ulusal ölçekteydi) kapsamındaki bir etkinlik ile başladı. Hiç unutmuyorum, sinema sanatının kendi-

ne özgü dilini ilk kez onun ağzından net bir şekilde duymuştum. Heyecanı, sinemaya olan sevgisi ve inancı beni çok etkilemişti. Bu sevgi ve inanç bugün de hiç azalmadan devam ediyor. Farklı zamanlarda farklı gruplarla yaptığı film okumalarında bu heyecanı hep gördüm. İlk tanışıklığın ardından hocamızı yazdıkları yoluyla daha yakından tanımaya başladım. Bir anlamda anlamaya çabaladım. Sinemada dilin, göstergelerin, anlam yaratmanın ayrımını, önemini kavramaya başlamıştım. Filmleri okuma becerim giderek gelişiyordu. Filmlerle yaşadığım mutlu mesut arkadaşlık çok gerilerde kalmış, yerini sorgulayıcı ve rahatsız bir ilişkiye bırakmıştı. İyi ki de bıraktı...

Hocamızın Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne gelişi 2000'li yıllarla birlikte fakültedeki pek çok asistan arkadaşım ile birlikte benim için de devrim niteliğindeydi. Dersler, film okumaları, etkinlikler ve ortak akademik çalışmalar yanında onun bölümdeki varlığı hepimizi onurlandırmıştır. Bu dönem, Türk

sinemasının kaliteli yeni örnekleriyle tanışıldığı, artan film ve yönetmen sayısı ile akademik çalışmaların da çeşitlendiği yıllardır. Sinemamızın tarihi, taşıdığı ve aktardığı değerler, isimler ve Yeşilçam'ı ön yargısız anlamaya çalışmamız Seçil hocamız sayesindedir. Onun, Yeşilçam ruhunu kuran, taşıyan ve tartışanlara hakkını teslim etme çabası benim için çok kıymetlidir. Bugün sinemanın pek çok alanında, özellikle de yazar ve yönetmen olarak, kadınların sayısı

ve nitelikli ürünleri hızla artmaktadır. Dişil dünyanın yaratıcı gücü ezberlerimizi bozmaya devam etmektedir. Bu ezber bozma sürecinde, bir ömre yayılmış sinema çalışmaları, yetiştirdiği sinemacılar ve akademisyenler ile Seçil hocamız yaşamlarımıza dokunmuş ve yön vermiştir. Bakışlarımızın zaman zaman perdeden, ekranlardan uzaklaşıp, kendimize, içimize yönelmesinde büyük rol oynamıştır. Seçil hocam ve filmler sayesinde güçlenen içsel yolculuklarım, karpuz kabuğundan da gemiler yapılabileceğine olan inancımı korumaktadır. Seçil Büker hocama ne kadar teşekkür etsem azdır.

Fotoğraf: Oğuzhan Burak

SİNEMA PERİSİ

Sevgi Can Yağcı Aksel

İlk dersimi Seçil Hocamın sınıfında anlattım.

İlk akademik kitap derlemem onun öncülüğünde oldu.

Sinemayla ilgili ilk yazımı onun cesaretlendirmesiyle yazdım.

Seçil Hocam istedi diye ilk kez bir sinema filmi hakkında izleyiciyle konuşurken buldum kendimi.

Bana benden çok inanarak, büyük yol kat etmemi sağladı. Yalnızca meslek hayatımda değil, özel hayatımda da... Gençliğimin o zor zamanlarında adım başı karşıma çıkan çalılarla didişeceğime üzerlerindeki böğürtlenleri fark edip tadına varmayı öğretti bana. Her güçlükte bir lezzet olduğunu kulağıma küpe ettim.

Seçil Hoca hayatına katıldığı herkese dinlemenin, anlamaya çalışmanın, öğrenme aşkının, iyimserliğin, bağışlayıcı olmanın, şükretmenin, kendine ve başkalarına güven duymanın, gerekirse sil baştan yeni yollar çizmenin, içindeki çocuğu sevmenin sihirli iksirini sunan tatlı bir orman perisi gibi gelir bana.

Gönül yaralarından sesçil evren kuramlarına, her zaman söyleyecek sözü, şifa sunmaya hazır elleri vardır bu perinin.

Periler filmlerde olur değil mi?

O yüzden onu en çok gördüğümüz yerler sinema salonlarıdır belki...

SEÇİL HOCAMA

Semra Akkaya

Seçil Hocamla 2000'li yılların başında Kızılırmak sinemasında arkadaşım Hasan Akbulut aracılığı ile tanışmıştım. Adını arkadaşlarımdan sıklıkla duyduğum çok sevdikleri hocaları Seçil Büker. Ben de nihayet bu güzel insanla tanışmıştım. Benim Seçil Hocamdan akademik olarak ders alma şansım ne yazık ki olmadı. Ancak yıllar içinde benim de "hayat bilgisi" hocam oldu. Engin sevgisi, hoşgörüsü, duyarlılığı, saygısı, merhameti ve bir dolu güzel özelliği içinde barındıran dolu dolu insan gibi insan... Kimi zaman bir arkadaş, kimi zaman bir anne, kimi zaman her şeyinizi paylaşabileceğiniz bir dost... O kadar çok sey öğrendim ki ondan bunların her biri için sonsuz teşekkür ederim. Etrafına yaydığı ışık, sevgi her daim olsun. İyi ki varsınız!

SEÇİL HOCAMA
Nergiz Karadaş

Yalnız eğitim hayatım ve akademik kariyerimde değil, bütün yaşamımda etkisini hissettiğim tanımaktan onur duyduğum, örnek almaktan, referans almaktan, izinden yürümekten vazgeçmeyeceğim sevgili hocam, bana öğrettikleriniz ve hayatıma kattıklarınız için sonsuz teşekkürler. Hep hayatımda olmanızı dilerim. Sayenizde bir kez daha hayran kaldığım Didem Madak'ın dizelerine...

Kim bir şairi kırsa
Şair gider uzun bir dizeyi kırar mesela
Bilirim kim dokunsa şiire
Eline bir kıymık saplanacak.
Bilirim kırılmış dizeleri tamir etmez zaman
Yorgunum oysa
Durmadan kendime bir tunç uyak aramaktan.

HEP ÖTESİ BİR HOCA

Şeyma Balcı

Yatay küçük pencereli ve küçük kare bir oda. Bu odada eski bir kasetçalar ve oradan yükselen Bülent Ortaçgil şarkısı. Sinema kitaplarıyla dolu raflar ve sehpada -daha sonra hiç eksilmediğini fark ettiğim- çikolatalar. Seçil Hocamın Gazi Üniversitesi'ndeki odasına dair ilk aklımda kalanlar... Doktora programında iki yıl süren ders dönemim boyunca kendisinden aldığım dersler sonrasında peşini hiç bırakmadım canım hocamın. Zira kendisinin varlığı "iyiliğe inanıyorum"un yegâne timsali. Varlığını, ruhunu, enerjisini kattığı her buluşmamızın ardından, yeniden "İyi ki, iyi ki yaşamımda! Yoksa ne yapardım"la baş başa kalıyorum. Varlığı şükür sebebidir. Sözleriyle sizi bir adım ileri taşır, davranışlarıyla kendisine hayran bırakır, değer ve ilkeleriyle örnek olur. Bilgisayarınız yoksa, siz bir yenisini edinene kadar kendisininkini kullanmanıza izin verecek kadar eli açık, evinden size kitap getirecek kadar alçakgönüllüdür. Özen etiğinin gelişkinliği karşısında çok kere şaşırırsınız. Sinema söz konusu olduğunda ise coşku kendisine eşlik eder, hele beğendiği bir filmse... Hocadan, anneden, arkadaştan, dosttan da öte ve hep ötesi olan hocam. Öğrendiklerim ve öğreneceklerim o kadar çok ki. Dualarım, teşekkürlerim ve şükranlarım baki kalacak.

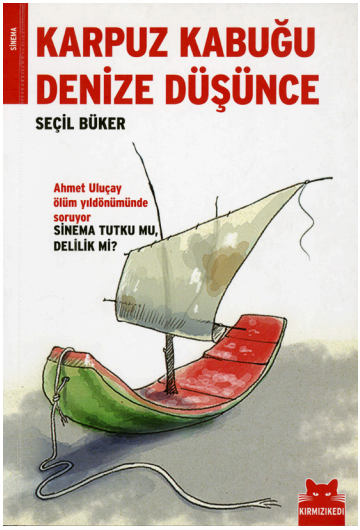

IŞIĞI İZLEMEK: SİNEMA SALONLARINDAN ÜNİVERSİTEYE, ÜNİVERSİTEDEN SİNEMA SALONLARINA

Fatma Okumuş

Lumière'in buluşunun sergilendiği odada ışıklar sönünce, ekranda birden iri gri bir resim ortaya çıkar. Paris'teki bir sokakta -kötü gravürlerin gölgeleri... Paris sokaklarının resimlerini birden çok kez gördüğünüz için bu çok tanıdık sahnede yeni bir şey beklemiyorsunuz; ama birden garip bir titreme perdeden geçer ve resim canlanır. Resmin perspektifinden bir yerden gelen arabalar düz, oturduğunuz karanlığa doğru ilerliyor (Maxim Gorki, The Kingdom of Shadows, ed: G. Adair, *Movies,* Penguin, 1999, s. 10-11).

İlk defa sinemaya giden Maksim Gorki, 1896'da "dün gece, gölgeler krallığını ziyaret ettim" diye anlatır. Sinemanın ilk günlerinde gri görüntüler vardır perdede.

Sinema tutkunları, ilk izledikleri filmi genelde unutmazlar. Özellikle, küçük yaşlarda büyük sinema salonlarında yaşanmışsa bu deneyim, hep akılda kalır. 1980'li yılların başında ilkokuldayken, ilk izlediğim film *E.T.*'nin gösterildiği sinema salonunda aileler için localar vardı. Sinemasız yaşanamayacağının ilk işaretiydi o gün, benim için. Şanslıydım, küçük bir şehirde yaşıyorduk, ama babam, şehrin büyük bir sinema salonunun büyük bez film afişlerini hazırlıyordu. Gösterimdeki filmleri, para vermeden iki üç kere izleyebiliyordum. Ülkedeki sinema salonlarının sayısı çok azdı o yıllar...

1991'de üniversite sınavlarına girdiğimde de sadece yirmi dokuz üniversite vardı. Sinema öğreniminin parlak bir gelecek ka-

zandırma olasılığı düşük görüldüğünden, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne yazılıp bitirdikten sonra sinema öğrenimine yüksek lisans başvurumu YÖK onaylamayınca, sinema lisans öğrenciliği için girdiğim sözlü sınavda karşımdaki hocalardan biriydi Seçil Büker. Sinemaya tutkun iki DTCF mezunu bir araya gelince çok katmanlı bir hoca öğrenci ilişkisi kuruluverdi. O gün, zaten bir fakülte mezunu olduğum için adım, bölümün öğrencileri arasına yazılmasa da Seçil Büker'in önerisiyle İletişim Bilimleri Fakültesi'nin Türk Dili derslerini yürüten okutmanları arasına katılacaktım. Ertesi yıl, Sinema ve Televizyon anabilim dalına yüksek lisans başvurum onaylanacak, yasal anlamda da Seçil Büker'in öğrencileri arasına girebilecektim. Seçil Büker'in her dersi, sinema salonunda ışığı izlemek gibiydi. Derslikten çıktıktan sonra, bir sinema salonundan çıkmışçasına belleğimde yer eden bilgi, görüntü, ses toplamı, beni yazdığı kitapları, makaleleri bütün kuşakları dalga dalga etkilemeye devam edecek. Yıllar sonra, doktora tezimi savunurken kurul üyelerinin arasında yine Seçil Büker Hocam vardı. Kendisiyle buluşmamın ardından yaşamıma kattıklarıyla kendimi bir filmin içinde yaşadığımı düşündürten Seçil Büker Hocamın ışığını yakalamak, büyük bir şanstı benim için.

Şu anda, ülkemizdeki sinema salonlarının da üniversitelerin de sayısı arttı. O küçük, eski şehirde büyük sinema salonları yok artık. Hepsi kapandı, yandı, yıkıldı. Küçük parçalara bölünerek alış-veriş merkezlerine taşındı. Son bir yıldır yüksek lisans öğrencimle o büyük sinema salonlarının tarihini yazmaya çalışıyoruz. Sinema salonlarından üniversiteye, üniversiteden sinema salonlarına ışığı izlemeye Seçil Büker'in öğrettikleriyle devam ediyoruz.

PROF. DR. SEÇİL BÜKER İÇİN

Ayla Kanbur

Sinemayla düşünmeye ilk adım attığım yıllarda Prof. Dr. Seçil Büker'in kitapları benim bireysel okulum gibiydi. Özellikle *Sinema'da Anlam Yaratma* kitabı ilk başvurduğum birkaç sinema kitabının arasındaydı. Kendisinin ciddi bir okuyucusu ve dolayısıyla öğrencisi olduğumu düşünüyorum. En önemlisi doçenlik jürimde olmasının bende yarattığı duyguları tanımlamak imkânsız... Belki sayın hocam, kendisinin benim yetişme sürecimdeki yerini bilmiyordu, ama diğer değerli isimlerle birlikte özellikle onun onayını almanın gururunu hâlâ taşırım.

Kendisi gibi, benim de sevdiğim bir yönetmen üzerine yazmak kişisel tarihimde sayın hocamla yeniden buluşmama vesile oldu. Ama eğer bu yazı oluşabiliyorsa, onun emeklerinin de bir sonucu olduğunu eklemeliyim. Birlikte üretmeye devam etmek dileğiyle...

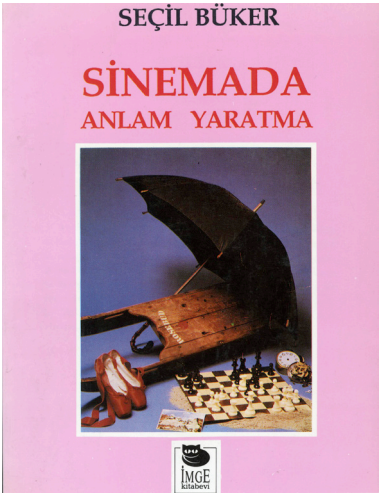

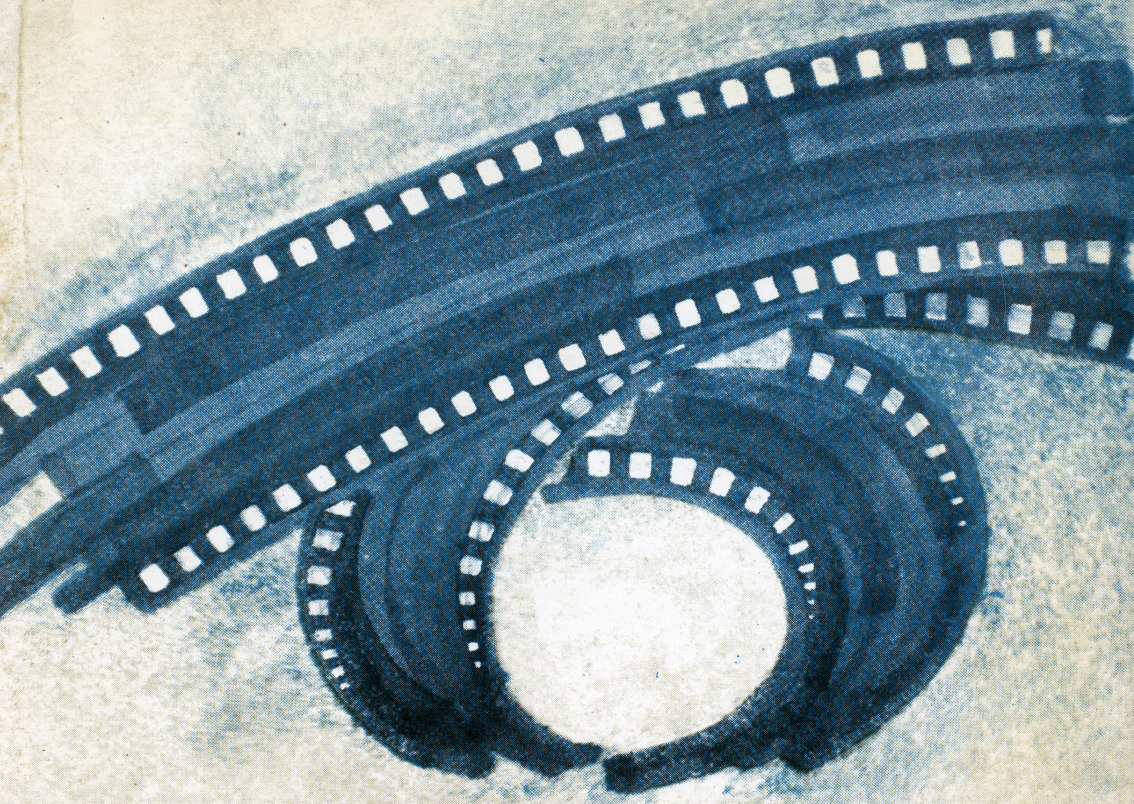

Sinemada Anlam Yaratma

Seçil BÜKER

Milliyet
YAYINLARI

EKSİK SÖZ

Mine Satur

Bu metinde ne kadar mümkün bilemiyorum, ama size öğrencisi olmak gibi büyük bir şansa eriştiğim hocam Seçil Büker'den bahsetmeye çalışacağım. Aklıma gelen ilk şey, toyluğumuzun verdiği gafleti, azmimizi kırmadan, incitmeden, yol göstericiliği, biz öğrencilerine olan saygısıyla, saygı uyandıran, eşine az rastlanan insanlardan biri olduğu Seçil Büker'in. Hocayla tanışmam Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema bölümünde öğrenci olmamla başladı. Tabii ki birçok öğrenci gibi tercih ettiğim bölümü okuyacak olmaktan ve hayallerimi süsleyen mesleği yapacak olmamdan dolayı çok mutluydum. Ama yönetmen olmak amacıyla geldiğim fakültede öğrendiğim ilk şey, sinemanın yapım yönetim kısmından çok öte bir alan olduğu ve yedinci sanat olan, kitleleri manipüle etmekte en büyük güç olarak kullanılan, sinema üzerine söz söylemenin, aslında ciddi bir kuram; sosyoloji, antropoloji, göstergebilim, psikanaliz ve felsefe bilgisinin gerektiğiydi. "Nerede okuyoruz biz, sosyolojide mi yoksa sinemada mı acaba?" diyecek kadar, ekonomi politik ve sosyoloji derslerinden beni çekip çıkaran, bu yoğun bilgi bombardımanında "iyi ki bu bölümü seçmişim, doğru yerdeyim" hissini yaşadığım ilk ders, Prof. Dr. Seçil Büker'in İletişim Bilimine Giriş dersiydi.

Emek'teki Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi, 201 nolu sınıfta şaşkın ve bıkkın bakışlar arasında, İletişim Bilimine Giriş dersini beklerken, minik ama kendinden emin adımlarla dersliğe girip, sol yanından ortaya doğru, asimetrik bağladığı uzun fularını düzeltip, karşımızdaki beyaz tahtanın önüne geçen kadın, gülümseyerek bölüm başkanımız olduğunu adının da Seçil Büker olduğunu söyledi. Ardından, "sinemaya dair okumak, sine-

ma öğrenmek zordur, ama tutkuyla bağlanırsanız ve severseniz size kendini açar" dedi. Dört sene böyle geçecekti. Hoca konuşurken, ben hâlâ bağladığı fuların renkli esintisinde içimden "işte tam burada olmalıyım" deyip hocanın cazibesine kapıldığımı eklemeliyim. Beş dakika önceki bıkkınlığım, yerini hocanın ağzından dökülen kelimeleri merakla dinlemeye bıraktı. Kaldı ki bu sadece bana özgü değildi, tüm alt sınıflar ve üst sınıflar, en haylaz öğrenciden, alanla en ilgili insana kadar, ağız birliği etmişçesine, "Seçil Büker'den ders almak bir ayrıcalıktır" diyorduk.

Peki ne vardı bu derslerde? Sanırım en zor, en karmaşık kavramları bile, Bazin'den Kracauer'e ya da Mircea Eliade'den Levi Strauss'a ya da Freud'dan Lacan'a kadar farklı kuramcıların analitik çözümlemelerini olabildiğince yalın ve şairene bir dille anlatıyordu. Fakat bu çözümlemelere illa ki bir şiirin mısraları ya da bir roman karakteriyle bağdaştırdığı edebi yorumları eklenince, çözümleme ve metin boyut değiştiriyordu. Mesela bir film atölyesinde, sanırım, genel anlamda filmlerde geçen çiçekler üzerine konuşurken konu leylaklara geldi. Oktay Rıfat'ın "Köşe başını tutan leylak kokusu / Yakamı bırak da gideyim" şiirini mırıldanıp leylak çiçeğinin baharı ve aşkı anımsattığını, kaktüsten farklı olduğunu ve ekranda görürsek rasgele seçilmediğini, kaç çeşit renginin olduğunu fark etmemizi söyledi, nerelerde yetiştiğine dair tüm ayrıntıları sıraladı; leylaklarla tanışmamız da böyle oldu.

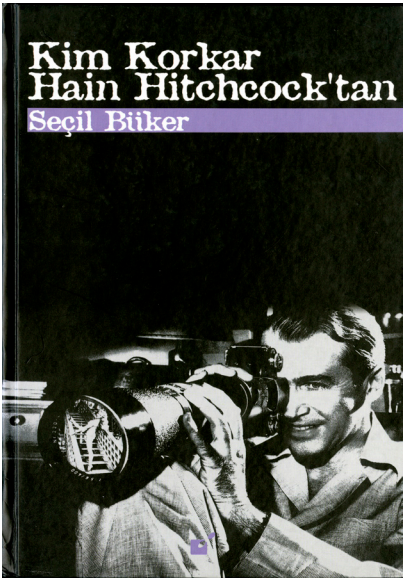

Hocamın merakı, ilgi alanı bununla da sınırlı değil. Bir filme bakarken her ayrıntının çok iyi görülmesi gerektiğini, renklerin, seslerin, kamera açılarının bize bir şey anlattığını yine ondan öğrendik. Mesela bir derste gelecek hafta Alfred Hitchcock'un *Sapık* (*Psycho*, 1960) filminden bahsedeceğiz dediğinde, içimden "Acaba daha ne söylenebilir ki! Zaten önceden defalarca izlediğimiz bir seri katilin hikâyesi" demiştim. Ancak hocanın, perdenin yanına geçip filmi anlatmaya başlamasıyla şaşkınlığım arttı: İlk sekansta önce kameranın bir kuş gibi genel bir çekim yapması, ardından büyük bir manzaradan bir camın içerisine o mesafeden, kuş gibi girmesiyle Hitchcock sinemasının kamera açılarıyla oluşturulan bir tür röntgenleniyoruz hissinin böylelikle yaratıldığını öğrendim. Ardından filmin 3 rakamı üzerine oturtulduğu, tüm donma sahnelerinin üç saniye sürmesi, çift kişilikli Anthony Perkins'in sahnelerinde iki kişi konuşuyorsa bile, aynada üçlemenin tamamlanmasıyla sekansların üç sayısıyla özdeşleşmesi, filmdeki kamera açılarının bile okunması gerektiğini ve filmin kendi bağlamı içinde bir anlamı olduğunu gösterdi bana, şaşkınlığımı, hayranlığımı gizleyemedim. Fakat bitmedi, başka bir şaşkınlığı yine Alfred Hitchcock'un *Vertigo*'sunda (1958) yaşadım. Giriş sekansıyla başlayan sarmal, Kim Novak'ın topuzundan, James Stewart'ın Kim Novak'ı takip ederken yolların dahi hep bir sarmal içinde olması, filmin sarmal bir döngü

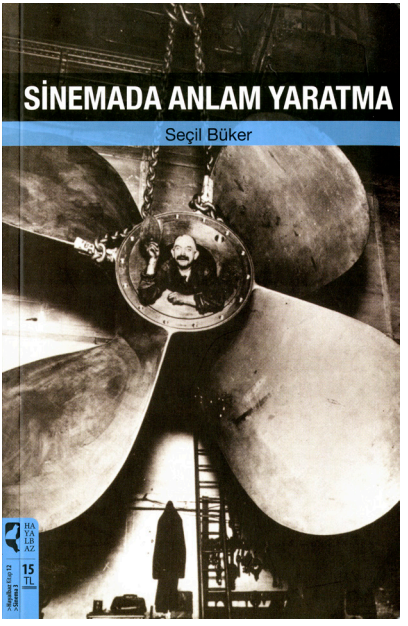

içerisinde akması ya da filmde öldürülecek olan ve eksik anneliği anımsatan Kim Novak'ın giydiği paltonun gri renkte olması, ama ölüme yakın bir flulukta sunulması ve filmin ön anlatısına yaptığı göndermeler, işte tüm bu ayrıntılar, yine ezber bozan olağanüstü bir bakışla karşı karşıya kalmama neden oldu. Bunu dört sene boyunca haftanın iki günü yaşamak, insanı nasıl şekillendirir, siz düşünün...

Hocamın derslerde anlattığı ve evrenimizi zenginleştiren ayrıntıları buraya aktarmak imkânsız sanırım, ama beni etkileyen şeylerden biri de, *Duvak* (*The Painted Veil*, John Curran, 2006) filmi. Hani Güney Asya'nın yeşil kayalıkları arasında akıp giden nehirde, kayıkla süzülüp güneşin batışı eşliğinde, yakışıklı doktor Edward Norton'un önlemeye çalıştığı kolera salgını ve Londra sosyetesinden olan karısı Naomi Watts'la aralarındaki güçlü aşkın, aslında Batı'nın Doğu üzerinde kurmak istediği sömürgeci oryantalist ideolojinin, aşk hikâyesiyle nasıl kurnazca gizlendiğini görmek! Yakışıklı doktor Edward Norton, geldikleri köyde, ölülerini nehrin kenarına gömdükleri ve oralardan su içtikleri için olsa gerek, koleraya yakalanan hasta, pis ve "medenileşmemiş" Doğuluları adam ediyor ve aynı zamanda şımarık karısıyla işleri yoluna koyuyordu. Yöredeki ulusal hareketleri destekleyen insanlar da karmaşa yaratıyordu ki, yakışıklı doktor bunları da düzeltmeliydi! İşte en sevdiğim aşk filmlerinden birinin içine dahi sinsice gizlenmiş olan ideolojiyi görmemiz ve her filmin alt metnini düşünmemiz gerektiğini vurgulayarak bir şekilde yine bakış açımız zenginleşiyordu.

Hafızamda yer edinen anlardan biri, Film Eleştirisi dersinde, "Feminist Sinema" bölümünde kadrajın, sinemanın eril bakışını kıran kadın yönetmen Sally Potter'ın *Tango Dersi* (*The Tango Lesson*, 1997) filmi. Filmin finalinde Paris'te Seine Nehri kenarında Sally Potter sevgilisiyle hem dans edip hem de şarkı söyler. Dans

eden âşıklara yakamozların ve Eyfel Kulesinin eşlik ettiği romantik sahnede yazılar perdeye düşerken film biter. Sanki sinemadan çıkınca zamanda bir boşluk hissi yaşarsınız ya tıpkı onun gibi ya da satır araları gibi anda asılı kalırsınız ya dersin sonunda, hocam böyle bir esriklik içinde, adeta filmi ilk kez izliyormuşçasına etkilenmiş ve hiç konuşmadan ekrana bakmıştı. Estetik dediğimiz şey bir sanat eseri karşısında kendinizi kaybetmektir ya, işte filmi çözümlemek için defalarca incelemesine rağmen filmin üzerinde bıraktığı bu etkiyi görmek, bu tavır, yalınlık, hocamın kuram üzerine bunca katkılarını açıklar niteliktedir.

Söz hep eksik kalır, ne söylense tam olarak yaşanmışlıkların yerini tutamaz; insanın hocasını anlatması pek de kolay değilmiş. Hele karşınızda bu denli zarif, her alanda kendini geliştiren, hayranlık uyandıran bakış açısı ve adeta size yol göstericiliği-rehberliğiyle yeri doldurulamaz bir insan varsa. Güneş girmesin ve ekranı daha iyi görelim diye sıkı sıkıya kapatılmış perdeden içeri sızan ışığa karışmış gizil kelimelerinizle, adeta bir terapi niteliğindeki dersleriniz ve sinemaya, hayatımıza anlam katan, anlamlandıran güzel varlığınız için çok teşekkür ederim, sevgili hocam.

KIRMIZI FULAR

Göknur Satur

16 Ocak 2012 Pazartesi, Ankara Valiliği yoğun kar yağışı nedeniyle orta dereceli okulları tatil etti. O gün Film Eleştirisi dersine ilk defa katılacağım ve Esat'taki evimizden Emek'teki Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne gitmek, metroyla bile olsa zor olduğundan ve lisans eğitimimde devam zorunluluğu olmadığı için, kız kardeşim Mine'ye "bu karda gitmesek, kimse gelmez, hoca da ders yapmaz" dedim. Mine'nin Seçil Hocanın her koşulda ders yaptığını söylemesiyle itiraf edeyim şaşırdım. Ancak fakülteye geldiğimde daha da şaşıracaktım, zira tüm öğrenciler bu yoğun kar yağışına rağmen tam tekmil sınıftaydı. Hepsi de aynı şeyi söyledi, "Seçil Hoca her koşulda ders yapar." Fakat muhtemelen hocanın tarihinde bir ilk gerçekleşti; elinde olmayan nedenlerden dolayı ders yapılmadı, zira hoca bir tez jürisi için şehir dışındaydı ve yolda karda mahsur kalmışlardı. İçimden "Ne hocaymış bu! Bu karda kışta tüm sınıf eksiksiz onu bekliyor. Hem bu denli disiplinli olmak hem de tüm sınıfı karda kışta toplayan hoca, nasıl bir hoca acaba?" dediğimi hatırlıyorum.

Seçil Büker ismini duymam, kız kardeşimin Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema bölümünde öğrenci olmasıyla ve yaz tatillerinde sık sık "sinema okumak ve izlemek arasında uçurum var, analiz yapmak için kuram bilmek gerek, ekranda gördüğün kırmızı fular sadece kırmızı fular değildir" şeklindeki ukalalıklarıyla başladı. Sinemaya olan ilgim nedeniyle kız kardeşim ve sevgili arkadaşım Prof. Dr Gülcan Seçkin'in önerisiyle hocanın derslerini misafir olarak takip etmeye karar verdim.

İkinci hafta hocaya bu isteğimizi iletmek için yola koyulduk. Hocayı bilenler ne denli zarif bir insan olduğunu, ama emrivakilerden hoşlanmadığını bilirler. Maalesef ilk derse geç kaldık ve hocadan izin almadan dersine girdik. Karşımda beklediğimden çok daha genç, elinde tuttuğu sopayla, kırmızı ve siyah karışımı giysisi, kısa küt saçları, kendinden emin tavırları, katıksız bir zarafetle, çok hoş bir kadın duruyordu. Hemen yerimize geçtik ve perdede Martin Scorsese'nin *Korku Burnu* (*Cape Fear*, 1991) filmi başladı. Film arkada akarken elindeki çubukla, kenardan giriş jeneriği üzerindeki yazı karakterlerinden tutun da, yazıların üzerindeki kartal figürüne, müziğe ve ilk sekansta hapisanedeki Robert De Niro'nun arkasındaki duvarda Karl Marx, Hz. İsa posterlerinin erkeklik imgesiyle sınıf inşasına tanık olmak... Kız kardeşimin "sinemada yorum yapabilmek, anlam üretebilmek ve daha üst boyutlu bir okuma yapabilmek için kuram bilmek gerek" demesini şimdi daha iyi anlıyordum. Ancak Seçil Büker'in derslerine tesadüf edebilmek, bunun çok ötesinde bir deneyimdi. Tıpkı sinema gibi bambaşka bir evrenin kapılarını açıyor ve hem de bunu zor ve anlaşılması güç olan göstergebilim, psikanaliz, felsefe, antropolojiden yararlanarak estetik ve şiirsel bir dille yapıyordu; artık hocanın öğrencileri için sinemada kırmızı fular sadece kırmızı fular değildi!

Dersin bir buçuk saat süresince jenerik ve giriş sekansı ancak bitmişti, hoca bu sürede hiçbir yere oturmadan, bir yere yaslanmadan, hiçbir nota bakmadan dersi anlatırken adeta ezber bozan ve bambaşka bir evrenin aralayıcısı konumundaydı; bundan da etkilenmemek mümkün değildi. Arada hemen kardeşimle beraber çekine çekine hocanın yanına gittik; kardeşim, sanat tarihçisi olduğumu, ama sinemaya ilgi duyduğumu ve derslerine katılıp katılamayacağımızı sordu. Ben ise böylesi bir duayenden azıcık bile faydalanmak istediğim için heyecanla ders boyunca büyülendiğimi, ondan ve bilgilerinden yararlanmak

isteğimi söyledim. Çok nazik bir şekilde kabul etti. Bir dönem boyunca hem Türk Sineması, hem de Film Eleştirisi derslerini takip etmeye başladım. Neler neler öğrenmedik ki o bir dönem boyunca! Neriman Köksal'ın kısa kollu montunun bir statü göstergesi olduğunu ya da Alfred Hitchcock'un *Vertigo*'sunda (1958) James Stewart'ın ilk sekansta aksayan bacağının bir tür eksik erkeklik olduğunu, Moby Dick'ın kaptan Ahab'ın sadece bacağını değil, aynı zamanda erkekliğini de aldığını, yani bacağın fallik bir imge olduğunu ve buna benzer onlarca bilgiyi...

İşte haftanın iki günü hocanın evreninin yansımalarına, bilgisine şahit olmak, aydınlanmak, öğrenmek binlerce makale ve kitap okuyup onları damıtıp şiirsel bir süzgecin içinden almak gibiydi. Fakat hepsinden önemlisi işine, sinemaya âşık, içten ve yardımsever bir insanın görgü ve bilgisine rastlamak sizi de şekillendiriyor. Eylemlerinizde, hareketlerinizde artık siz eski siz olmuyorsunuz, ki eğitim denen şey bu olsa gerek.

Yine Seçil Büker'i tanıyanlar, karşıdakinde hata olduğu halde, bir olumsuzlukta hatayı önce kendinde arayan bir incelikte ve kendisiyle, nefsiyle çok barışık bir naiflikte olduğunu bilirler. Bir film okuma atölyesinde seyircilerden birinin ezbere yaptığı yorumları, saldırgan tutumunu sakin bir şekilde karşılaması ve seyircinin üstüste dinlemeyen ve dediğim dedik yorumları karşısında yine her zamanki inceliğiyle "birbirimizi ikna etmek zorunda değiliz" deyip söyleşi bittikten sonra da yanına geldiğinde gayet kibar bir tavırla onu dinlemesinde olduğu gibi. Her zaman hatayı önce kendisinde araması ve konunun uzmanı olmasına rağmen gösterdiği mütevazılık, herkesin gösterebileceği bir tavır değildi.

Aynı mütevazılık doktora dersini takip ettiğim ilk hafta, alanım nedeniyle söylediği "Yarın lisans dersinde postmodern mimari-

yi anlatacağım Göknur. Acaba sen bana bununla ilgili ne söylersin?" demesiyle, karşımda onlarca yayını bulunan bir profesörün, statüsüne, konumuna rağmen, öğrencisinden de öğrenebileceğini düşünecek kadar egosundan sıyrılmış olması kanımca hocayı tanımlayan ayrıcalıklı bir özellik.

Yüksek lisans eğitimimde hem sanat tarihi hem de sinema alanında tez yazmak istediğim, ama bir türlü iki alanı birleştiremediğim için yine hocaya danıştığımda hemen olağanüstü bir fikir verdi. "Ankara'da Geçen Filmler Üzerinden Cumhuriyet Dönemi Mimarisi"ni, imge olarak Ankara'nın sinemadaki varlığını, Ankara'nın İstanbul karşısında ikincilleşen pozisyonunu, kent-sinema- mimari ekseninde bir çalışma yapmamı önerdiği için uzak iki alanı birleştiren şimdiki tez konumu, onun yönlendirmelerine borçlu olduğumu açık yüreklilikle söylemeliyim.

Seçil Büker'i anlatmak, size ve yaşantınıza kattıklarını 2500 kelimeyle sınırlandırmak mümkün değil kesinlikle. Hayata sımsıkı tutunmuş, öncelikleri arasına sinemayı -işine diyemeyeceğim, çünkü bu işten, disiplinden öte bir bağlılık- koymuş, bu alana tutkuyla, aşkla yaptığı çalışmalarla bağlı, getirdiği yeniliklerle ve renkli kişiliğiyle çok kıymetli, eşine az rastlanır bir hoca olduğunu eklemek gerekir. Son olarak aklımdan çıkarmadığım bir hayat dersidir; Seçil Hocayı tanıyanlar hayata bağlılığını bilirler. Çok üzgün olduğum bir zamanda söylediği: "Gün gelir her şey geçer, her acı biter, kendini korumak zorundasın. Acı bitmez, ama ondan çıkmak zorundasın, hayat devam ediyor" sözlerine eşlik eden son okuduğu Alice Munro kitabından (*Bazı Kadınlar*, 2014, Can Yayınları, s. 198) alıntıladığı şu cümleleri saf kötülük zamanlarında mırıldanıp hiç unutmuyorum:

> Zamanın asla iyileştiremeyeceği,
> Bir keder yoktur;
> Bir kayıp, bir ihanet yoktur,

Yarası sağalmayacak,
Öyleyse avunsun ruhun,
Ayırsa mezar
Sevenle sevileni
Paylaştıkları hayattan.
Gördün mü yağmur dinmiş,
Ve o güzelim güneş ışıldıyor;
Çiçekler nasıl da güzelleşti,
Nasıl da güzel bir gün bugün.

SEÇİL BÜKER
Halime Güner

Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nin, hem kendisi hem de uluslararası olması Seçil Büker sayesinde oldu. Nasıl mı?

Uçan Süpürge 13 Kasım 1996'da kuruldu, 15 Ocak 1997 tarihinde ise Bestekâr sokak 80/6'ya taşındı. Bu dönemde Ankara Kader'in kuruculuğuna da ev sahipliği yaptığı için, düşünüldüğünden çok daha hızlı kadınlarla tanışma ve buluşma fırsatı doğmuştu. Aynı zamanda diğer Sivil Toplum Kuruluşları ile iletişime hızlıca geçmiştik, eh biraz da bizim girişimcilik ruhumuzu da eklediğimizde adeta Ankara'da tanımadığımız kadın yok demeye başlamıştık. O zamanlar Uçan Süpürge'nin odalarında oturacak yer bulmak zordu doğrusu (ben İzmirliyim bizde coşkular onla çarpılır da...).

Seçil Büker ile buluşmamız, tam da böyle coşkulu zamanlara denk gelmişti. 1997 Yılında Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde yüzlerce Gençlik Servisleri ekibinden genç ile buluşuldu. Bunları düzenleyen Gençlik Servisi Merkezi'nin (GSM) başında Ertuğrul Şenoğlu vardı. Uçan Süpürge'den Sündüz Haşar ile bu yaptığı şenlikleri kadınlarla da buluşturalım konuşmaları yapmaya başladık. Konu Akdeniz ülkeleri kadın ve gençlik festivaline kadar gitti. Büyüttükçe büyüttük.

Uçan Süpürge kuruluş amacı, misyon ve vizyonunda iletişim işbirliği ve dayanışma geçtiği için ve aynı zamanda iletişimin de

en hızlı yolu görsel alan ve sinema olduğu bilindiğinden "şenlik" yapma fikri çok iyi gelmişti.

İstediğimiz, kadın yönetmenlerin çektiği filmleri göstermekti. Ben önce Ankara Film Festivali başkanı Mahmut Tali Öngören'le konuşmaya gittim. Ne çok şey paylaştı bilseniz, sonra Oğuz Onaran Hoca ile tanıştım. Daha sonra Gezici Film Festivali'nden arkadaşlarla konuştum. Kiminle konuşsam Seçil Hocayı önerdi. Ben zaten kendisini kadın gruplarından tanıyordum. Konuyu bilen hoca ile ilk toplantımızı yaptık. Toplantıya üç dört günlük şenlik olsun, içinde kadın yönetmenlerin çektiği filmler olsun diye başladık.

Seçil, bize film gösterimlerinin şenlikten ziyade film festivali içinde olması gerektiğini, uluslararası olacaksa da bunun kurallarını anlattı. Bu bilgileri aldıktan sonra, ilk toplantımızda artık biz "Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali" olduk.

Önce yapabilir miyiz, hiç bilmediğimiz bir şey, önümüzde bir örnek yok, bu nasıl olacak derken öğrenme sürecimiz başladı. Yurt dışındaki kadın filmleri festivallerine yazdığımız ilk yazılarımızın altındaki imza, "Festival Genel Koordinatörü Seçil Büker" olarak atıldı. İlk Festival tarihimiz 4-11 Haziran 1998'di.

Daha sonra festivale koordinatör olarak Füsun Okutan'la, yönetmen olarak da Berrin Balay'la devam ettik. İlk festivalden başlayarak on dördüncü festivale kadar danışma kurulu üyeleri ile birlikte olduk. Seçil Hocam her toplantıya hazırlıklı geliyordu, toplantılara gelmese de her konuda görüşünü, önerisini bazen yazılı, bazen derneğe gelerek yaptı.

"Yüz çözümlemesi", "sinemada anlam yaratma", "bir dil olgusu olarak sinema" gibi kavramları ilk kez kendisinden duydum. Onun enerjisi, sinema konusunda bilgisi ve aşkı toplantıda her-

Gala Evening

K

Cope

Stoc

Ta

St. Pe

kesi etkilerdi. Konuşma sırasında sık sık geri bildirim isteyerek, toplantılarda herkesin dinamik kalması da ayrı bir öğretiydi doğrusu. Festival danışma kurulunda olan kim varsa herkesin, özellikle ilk yıllarında, USFF'ne gösterdiği destek, verdiği bilgi Uçan Süpürge festivalinin iyi bir yeri olduğunu tarif etmiştir.

Maalesef ben bilirim, kimseye ihtiyaç yok demek, ne örgütlenme geleneğine ne de güçlenme isteğine uygun değil. Şimdi bana soru sorduklarında eski paylaşım toplantılarının tadını anlatıyorum. Feminizm zaten döngüsel bir harekettir, çok kadınla, farklı birikimlerde olanlarla yapılmalı diyorum. Umarım yeni arkadaşlar bunun farkına varır. Böyle bir ekiple buluşmak için her toplantıda tabii ki patatesli kıymalı Boşnak böreğini severek açar götürürdüm, kim yapmaz.

7. Uluslararası Uçan Süpürge Film Festivali'nde ise "Bilge Olgaç Başarı Ödülü"nü Seçil Büker'e vermiştik. Ödülü açıklarken sunucumuz şöyle dedi:

> Sinema alanında çok sayıda değerli araştırma yayınlayan, özellikle göstergebilim ve psikanalitik çözümleme alanlarında Türk sinema yazınına önemli katkılarda bulunan, genç akademisyenlerin önünü açan, reklamlarda ve sinemada kadın temsilinden, kadın yıldızlara kadar geniş bir alanda eserler veren, sinema alanındaki ilk kadın profesörlerimizden üretken bilim kadını Seçil Büker Bilge Olgaç Başarı Ödülünün sahibidir.

En son Diyarbakır patlamasında iki ayağını kaybeden Lisa Çalan'a birlikte gittik. Onunla her türlü yolculuğa tekrar tekrar çıkmaya hazırım. En derin sevgilerimi iletiyorum.

SİNEMASEVERLERİN GÖZÜYLE SEÇİL BÜKER

Güldan Akınay / Ayşe Çığ / Aynur Çıray
Hasan Nadir Derin / Neşe Ürel

Salona girip koltuğunuza yerleşirsiniz. Işıklar kararır, perde aydınlanır. Kendinizi bir filme bırakmaya hazırsınız. Tutkunu olduğunuz o tatlı heyecan, o şekerli merak mutlaka içinizi yoklar: Acaba nasıl bir film bu? Ne anlatacak? Nasıl anlatacak? Sizi nasıl etkileyecek? Size ne hissettirecek? Ne düşündürecek? İçinizi bir kıpırtı sarar: Her film başka bir yolculuk çünkü. Perdeden akan görüntüler sizi kimi zaman başka bir ülkeye, başka bir kültüre; kimi zaman başka bir iklime, başka bir döneme götürecek. Her film size yeni bir hikâye anlatacak, yeni kahramanlarla tanıştıracak. Belki büyüleyecek sizi. Belki de sizinle konuşacak film, size içini dökecek. Anlattıklarıyla bazen sizi çok kişisel bir yerden yakalayacak; bazen de, aslında dilimize veya rengimize bakmadan, hepimizi kuşatan ne çok meselemiz olduğunu hissettirecek. Film bittiğinde belki aklınıza takılan sorular olacak: Perdede gördüklerinizin zihninize bırakıverdiği sorular. Daha önce bilmediğiniz ve merak ettiğiniz yeni bir şeyler var şimdi: Zamana ve mekâna, hayata ve sanata, insana dair bildiklerinize, yaşadıklarınıza yenileri eklenmek üzere, başka bir yere geldiniz artık. Belki de asıl yolculuğunuz film bitince başladı, kim bilir?

Sinemayı sevmek, sinema seyircisi olmak, böyle bir yolculuğa çıkmak demek. Kendisini giderek daha çok sevdiren, sizi hep yenileyen ve mutlaka değiştiren, karanlık salonlarda aydınlık insanlarla buluşturan, uzun ve eşsiz güzellikte bir yola koyulmaktır aslında...

Bu yolculukta karşınıza çıkabilecek ışıl ışıl insanlardan birisidir Seçil Büker. Onunla karşılaşmak için yolunuzun akademiye düşmesine veya sinema akademisindeki pırıl pırıl öğrencilerinden birisi olmanıza gerek yok. Onunla önce sinema salonunda tanışırsınız. Onu biz sinemaseverler için özel kılan şey, tam da budur aslında. Seçil Hoca her şeyden önce bir sinemasever, bir seyircidir. O da bizler gibi, sinemaya tutkuyla bağlanmış olan bir yolcudur. Güzel sohbetler eşliğinde simit-çay molaları vererek, yerin ve zamanın tadını çıkararak, kitaplar okuyarak, şiirler söyleyerek, ama hep paylaşarak, hep çoğalarak, hep öğrenerek yaptığımız sinema yolculuğunda birlikte olduğumuz yol arkadaşımızdır.

Sinemaseverleri en çok heyecanlandıran, en çok mutlu eden süreçler, her zaman ve tabii ki film festivalleridir. Ticari kaygılar taşımadan çekilmiş, o yüzden de söyleyecek farklı sözleri olan ve vizyona girme şansı olmayan filmleri büyük perdede izlemenin mümkün olduğu bu etkinlikler, sinema seyircisi için tam anlamıyla birer bayramdır. Film festivalleri, sinemaseverlerin vazgeçilmezi, sinema yolculuğunun maraton koşusuna dönüştüğü günlerdir: Yani uzun, yani yorucudur. Bir yandan da, tadına doyulamayan bir şenlik havası: Orada tanıdık yüzler var, sinemadan edindiğiniz akrabalarınız, sizi sadece sinemanın buluşturduğu dostlarınız, filmden filme koşturan arkadaşlarınız var. Günde iki ya da üç film, belki daha bile fazla, sonraki filme girerken mutlaka bir kahve, iki film arasındaki kısa boşluklarda belki bir çay ve bir şeyler atıştırma telaşı... Bu koşturmacaya lezzet katan kısacık sohbetler, programdaki filmler hakkında ayaküstü fikir alışverişi, tavsiyeler, yorumlar, "bunu sakın kaçırma"lar ne yapıp edip araya sıkıştırılır. Hayal kırıklığı yaratan filmler de olur tabii ki. Bir arkadaşınız izlemiş, sevmemiş o filmi, bu durumda siz filmin diğer gösterimine aldığınız bileti iade etmeyi düşünüyorsunuz, yoksa iade etmeyip izleseniz mi acaba,

belki de siz seveceksiniz o filmi, izle diyor içinizden bir ses, hay allah... Programa bakıyorsunuz: Hangi seansta, hangi salonda, hangi film vardı? Tekrar tekrar bakıyorsunuz programa, programı elinizden bırakamıyorsunuz, karar veriyor, sonra fikir değiştiriyorsunuz. Görmek istediğiniz filmler çakışıyor sık sık. Karar vermekte geç kaldığınız için bazı filmlere bilet kalmamış, olsun, belki son dakikada o filmi izlemekten vazgeçen bir bilet sahibine denk gelirsiniz. Siz böyle bir bilet telaşındayken, o sıralar sizinle görüşmek isteyen bir dostunuz arıyor sizi, mahcup bir şekilde buluşma tarihini ertelemeyi öneriyorsunuz. Doktor randevularınızı, akraba ziyaretlerinizi, "geçmiş olsun"ları, "kutlu olsun"ları da hep festivalden sonraya ertelediniz zaten. Festival boyunca "hayat çok zor" sizin için ve bir o kadar da keyifli, sinemadan başka hiçbir şeye vaktiniz yok, birkaç gün boyunca bütün gün sinemadasınız, çok mutlusunuz.

Bu maratonda yalnız değilsiniz: Sinemasever dostlarınız ve Seçil Hoca da bu maratonu koşuyor, bu telaşı yaşıyor. O birkaç gün boyunca birlikte çok şey paylaşıyorsunuz, çok şey keşfediyorsunuz, sinema sizi büyülemeye devam ediyor. Festivalde o gün *Kırmızı Balon*'u (*Le Ballon Rouge*, Albert Lamorisse, 1956) izlemişsinizdir belki, içinizdeki çocuk o kırmızı balonun peşine takılıp gitmişken, siz kendinizi heyecanla filmin kurgusu hakkında konuşan Seçil Büker'i dinlerken buluverirsiniz, bir bakmışsınız sohbetiniz sinema kuramlarına doğru evrilmiş, hiç beklemiyordunuz bunu, ne hoş. Sinema yolculuğunuzda yandan çarklı bir kahve molasıdır bu belki, daha ne istersiniz...

Bir sinemaseverseniz, sinema yolculuğunuzda muhakkak uğrayacağınız duraklar vardır. Bu duraklarda kendinizi bir ülkenin sinemasını, bir sinema akımını, bir sinema kuramını, bir oyuncuyu, bir yönetmeni merak ederken ve araştırırken bulursunuz. İzlemek istediğiniz filmlerin, okumak istediğiniz sinema kitap-

larının listeleri uzamaya başlar. İşte o filmleri bulup izlemek, o kitapları bulup okumak istediğinizde, tereddüt etmeden başvuracağınız kaynaklardan birisi Seçil Büker'dir. Aradığınız o filmi, o kitabı bulmanız için size elinden gelen desteği verecektir, içiniz rahat olmalı.

Sinema yolculuğunuzda yeni bir durağa yaklaşıyorsunuz: Zira sinema kitaplarından ve filmlerinden oluşan bir arşiviniz var artık. Bu arşiv giderek büyüyor, filmleriniz ve kitaplarınız çoğaldıkça siz mutlu oluyorsunuz. Arşivinizdeki kitapların en az bir tanesinde Seçil Büker'in adı var, değil mi? Nitekim, Seçil Büker'den bahsedilince vurgulanması gereken başka bir konu da onun alanındaki literatürde en üretken akademisyenlerden birisi olmasıdır. Takip ettiğiniz güncel periyodik yayınlarda, o çok sevdiğiniz, ama artık yayınlanmadığı için sahaflarda izini sürdüğünüz bir dönemin güzelim sinema dergilerinde yazıları, editörlüğünü yaptığı kitaplar, kendi yazdığı kitaplar muhakkak karşınıza çıkar. Yazdığı kitaplardan birini veya birkaçını edinir, arşivinize katarsınız. Sinemada anlam yaratma üzerine yazdıklarını tekrar okumak istersiniz. Belki de Seçil Büker adını uzun süredir duyuyordunuz, bir yerlerde karşınıza çıkıyordu hep. Belki bir zamanlar aldığınız 25. *Kare* sinema dergilerinde onun Alfred Hitchcock filmleri hakkındaki yazılarına denk gelmiş, çok severek okumuştunuz. Gün gelmiş, bu yazıların

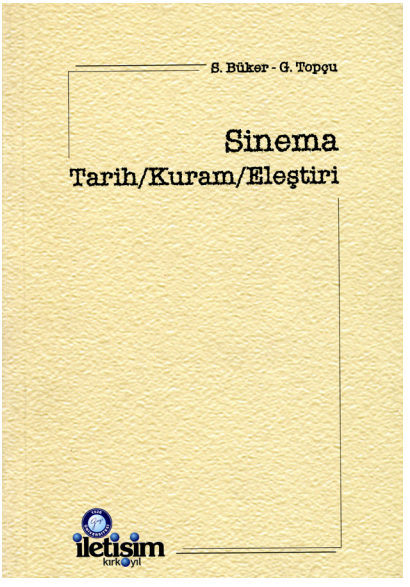

toplandığı o güzel *Kim Korkar Hain Hitchcock'tan?* adlı kitabı sizin başucu kitaplarınızdan birisi oluvermiştir. Onat Kutlar için hazırladığı *Sinema Yazıları* ile sevgili hocamız Oğuz Onaran için hazırlanan *Sinemada Hayat Var* kitapları ile bu yolculukta kendisine katkı sağlayanları unutmadığını görmekten keyif alırsınız.

Sinemayı sevmekle yola çıkıp, sinemanın sanatın her dalıyla, sosyal bilimlerin her alanıyla alışveriş halindeki o sonsuz zenginlikteki dünyasında adım adım ilerledikçe izlediğiniz filmler, okuduğunuz kitaplar size yetmeyebilir. Daha çok şey öğrenmenin yollarını aramaya başlarsınız. Akademi dışındaki çeşitli zeminlerde verilen sinema ile ilgili eğitimlerde, kurslarda, seminerlerde "öğrenen" olarak bulursunuz kendinizi. Orada da Seçil Büker adıyla karşılaşırsınız, bu kez "öğreten" kimliğiyle sinema yolculuğunuza eşlik etmektedir.

Yolculuğumuzun bu noktasında araya bir parantez açarak 2000 yılına gidelim. Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı'nın düzenlediği Film Eleştirisi seminerlerine... Seçil Hoca bu seminerlerde biz sinemaseverleri göstergebilim ile tanıştırarak ufkumuzu açar ve filmlere farklı bir gözle bakmamızın kapısını aralar. Artık film izlerken sorularımız çoğalmıştır: Yönetmen kamerayı yukarıya, aşağıya ya da göz hizasına konuşlandırarak ne demek istemiştir? Renklerin her birinin filme yüklediği anlam farklı

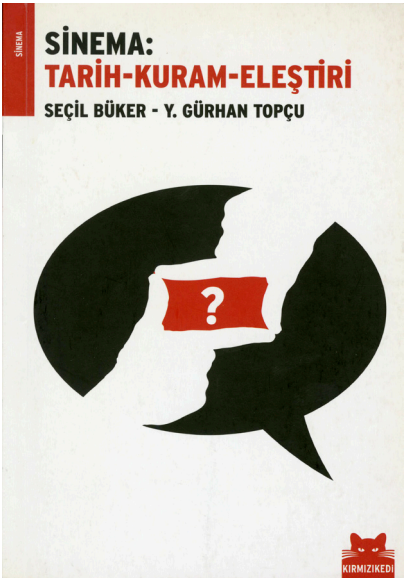

mıdır? Filme giren her simgenin başka bir anlamı vardır ama nedir? Nerede eğretileme, nerede düz değişmece var? Bu filmde kahramanlarla özdeşleşebiliyor muyuz, yoksa film eleştirel bir bakışa mı sahip? Filmlere Seçil Hocanın anlattıklarının ışığında bakmaya çabalarsınız, çözümleme yapmaya uğraşırsınız, ama başarabilir misiniz? Tabii ki biraz zordur. Siz akademisyen değilsinizdir, detaylarda bazen "sınıfta kalır"sınız.

Seçil Büker'i "öğreten" kimliğiyle görebileceğiniz yerler, onun ders verdiği zamanlar ve mekânlarla sınırlı değildir. Festival sırasında film izlemek için sinemaya geldiğinde yanındaki arkadaşlarının aslında öğrencileri olduğunu öğrenebilirsiniz. Film başlamadan önce bir öğrencisiyle oturmuş, öğrencisinin hazırladığı doktora teziyle ilgili hararetli bir sohbette denk gelebilirsiniz ona, şaşırmayın. Sinemadaki tanıdık yüzlerinizin arasına onun öğrencileri de katılmıştır artık.

Seçil Büker, Ankara Uluslararası Film Festivali'nin düzenlenmesinde, programının oluşturulmasında, festival bünyesinde gerçekleştirilen çeşitli etkinliklerde Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı'na verdiği katkıyla da öne çıkan bir isim. Bu noktada festival takipçisi sinemaseverler için çok anlamlı olan bir etkinliği özellikle vurgulamak isteriz: Sinebellek'ler.

Ankara Uluslararası Film Festivali'nin yirmi beşinci yılı nedeniyle 2014 yılında düzenlenen Sinebellek'ler, bizi, festivalin yirmi beş yılı boyunca gösterilen inci gibi filmlerden derlenen özenli bir seçkiyle buluşturdu. Dört aydan fazla bir zamana yayılan uzun soluklu programıyla başka bir sinema hazzı yaşatan Sinebellek'lerde her hafta farklı bir filmin gösterimi ve okuması yapıldı. Bir yandan festivalin çeyrek asrı bulan hafızası tazelenirken, bir yandan da başka bir şekilde izleme fırsatı bulamayacağımız filmleri büyük perdede seyretmenin tadını çıkardık.

Gösterimlerden sonra düzenlenen film okumaları başka bir güzeldi, sinemaseverleri çok değerli sinema akademisyenleri ve eleştirmenleri ile buluşturdu. Ufkumuzu genişleten, sinemaya başka bir perspektiften bakmamız için kılavuzluk eden bu film okumalarının yarattığı farkla Sinebellek'ler bir sinema okulu olarak kişisel belleklerimizdeki yerini koruyor. 'Sinebellek' fikrinin oluşturulmasında, programın hazırlanmasında, gösterilen filmlerin seçiminde, film gösterimlerinden sonra yapılan film okumalarında Seçil Büker Hocamızın Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı'na ve sinema seyircisine verdiği katkıyı unutmamıza imkân yok. Sinebellek'lerde gün geldi film okumalarını bizzat kendi yaptı, gün geldi film okuması yapanlara destek verdi. Kimi zaman salondaki seyirciler soru sormakta çekingen davranınca, ortamı ısındırmak için ufak katkılar yaptı, kimi zaman da daha önce film okuma deneyimi olmayan bir sinemaseveri, bu işi yapabileceği konusunda motive etti. Belki de o motivasyon ilerde daha farklı deneyimler için bir ilk adım olmuştur, kim bilir?

Sinemadan arta kalan kısacık zamanlarda ise, akademisyenliğinin yanında bir anne, bir eş ve bir kadın olan Seçil Büker ile tanışırsınız. Uzun yürüyüşleri ve yoga yapmayı çok sevdiğini öğrenir, her zaman çevresindekilerle paylaşacak kadar çok olan enerjisinin kaynağını böylece keşfetmiş olursunuz. Posta kutunuzda sizi sinema etkinliklerine, konserlere davet eden mesajlarını bulursunuz, içiniz ısınır. Gözünüz elindeki şiir kitabına takılır, sohbetiniz Didem Madak şiirlerine doğru kıvrılır, kitabı açıp birkaç dizeyi birlikte okursunuz. Başka şiirler, başka kitaplar, yeni konserler ve yeni filmler için iştahınız açılır birden. İçinizden samimiyetle, sinemanın yaşamınızı ancak ve ancak güzelleştirebileceğini, başka türlüsünün mümkün olmadığını, sinemasever dostlarınızın size kattıklarıyla nasıl da çoğaldığınızı hisseder, mutlanırsınız.

Film seyretmekten ziyade sinemayı seven, sinemasız geçen günlerini boşa geçmiş sayan sinemaseverler olarak hakiki bir sinema aşığını, Seçil Büker'i tanıdığımız, onunla sinemaya dair her şeyi paylaşabildiğimiz için kendimizi mutlu hissediyoruz. Film festivalinde veya merakla beklediğimiz bir film vizyona girdiğinde birlikte film izlemenin, birlikte büyülenmenin, aynı filmi izleyip farklı tatlar almanın, film bittikten ve jenerik aktıktan sonra yavaşça salondan sokağa çıkıp akşamın serinliğinde yaptığımız sinema sohbetlerinin tadı ve yeri hepimiz için çok başka. Bu güzel yolculuğa birlikte devam ettiğimiz sevgili Seçil Büker Hocamıza üretkenliği için, paylaşımcılığı için, sinema etkinliklerine verdiği değerli katkılar için ve tabii ki o güzel sinema sohbetleri için müteşekkiriz.

Yola devam, hep birlikte...

DEĞERLİ OLMAYI ÖĞRENDİĞİM DEĞERLİ HOCAMA

Sevil Uzoğlu Bayçu

30 yıldır tanıyorum Seçil Hocayı. 30 yıl önce neyse hala aynı! Canlı, enerjik, paylaşımcı...

Bir insanın yakın çevresindekiler tarafından bu kadar sevilmesi herkese nasip olacak bir şey değil.

Nereye gitse, ne yapsa herkes etrafında. Bir star gibi. Hiçbir zaman yalnız değil. Öğrencileri, asistanları hep peşinde. Mesleğini bu kadar severek yapan gerçekten azdır. Hiç bitmeyen üretkenliği hepimize örnek. O pozitif enerjisi, canlılığıyla hepimize emek, umut, yaşam enerjisi veriyor.

Seçil Hoca benim doktora tez hocamdı. Ondan çok şey öğrendim. Tez çalışmam sırasında sürekli tezimle ilgili okumam gereken kitap ve makaleleri mektup yazar gönderirdi. Ankara'dan benim çalışmamla ilgili gördüğü kitabı hemen alır bana ulaştırırdı. Çalışmamla ilgili sürekli telefonla konuşurduk.

Annemi kaybettiğimde çok üzücü, kötü günler geçirdim. Seçil hoca benim bu ruh halimden uzaklaşmam ve bir parça olsun rahatlamam için Ankara'da bir program yapmış. Üç gün beni evinde konuk etti, sabahtan akşama kadar sempozyuma dinleyici olarak birlikte katıldık. Öğlen ve akşam yemek programları yapmış. Kısacası o üzüntülü günlerimde benim kendi kendime kalıp üzülmemem için çok yoğun bir program yapmış. Hayatım boyunca bunu unutmayacağım. Öyle ki Seçil Hoca üzüntülerimizde, çalışmalarımızda, keyifli zamanlarımızda kısacası her zaman hayatımızın merkezindeydi. Hâlâ da öyle... İyi ki sizi tanımışım. Sizi çok seviyorum.

Perdeyi Aralamak

Derleyenler:
S. Ruken Öztürk
Hasan Akbulut

AYRINTI
SİNEMA

BENİM SONSUZ YOLCULUĞUM

Çisel Ceylan

Fakültenin giriş kapısını bir hışımla açtım. Geniş merdivenlerini ikişer ikişer atlayarak çıktım, ilk dersime geç kalmıştım. O uzun ve kasvetli koridorda isteksiz adımlarla yürüdüm. Sınıfın önüne geldiğimde, kapıyı tıklatarak içeri girdim. Seçil Hocam ile ilk kez o zaman karşılaştım, göz işaretiyle "Gir" dedi. Simsiyah sade bir elbise, hafif kırmızı ruj, şık bir yağmur çizmesi, masal gibi bir ses. Tahtada ise film akıyor: *Ulysses Gaze*... Film akarken Seçil Hocam bir yandan filmi okuyor. Onun şiir gibi sesi, Eleni Karaindrou'nun müziği ile ahenk içinde... Angelopulos'un destansı anlatımı, Seçil Hocamın duygusal ve coşkulu yorumu ile birleşince sınıf, zamansız ve mekânsız bir yer hâline bürünüyor. O kapıyı açtığımda bambaşka bir dünyanın kapısını araladığımı hissetmiştim. Zaten üniversite dediğin böyle olmalıydı, bambaşka dünyalara götürmeliydi seni. İlk defa bunu hissediyordum. Büyülenmiş bir halde, gözümü kırpmadan, bir daha geç kalmadan tüm derslerini izledim. Bir zaman sonra tez danışmanlığımı yapmasını rica edecektim, herkes "Lisans tezini alır mı hiç?" diye hevesimi kaçırıyor, gülüşüyordu.. Ben yine de bir cesaret sordum ve "Çok sevinirim, yarın odama gel konuşalım!" dedi... Ertesi gün yine fakültenin kasvetli koridorlarında yürüdüm. Seçil Hocamın kapısına geldiğimde bu kasvetin kaybolacağını, bana bambaşka bir dünyanın kapılarının açılacağını biliyordum. Evet öyle oldu... İçerde buram buram yeşil çay kokusu, kasetçalarda Yeni Türkü'nün rahatlatıcı sesi... Seçil Hocamın yüzünde asil bir gülüş, dudağında yine kırmızı bir ruj... Konuş-

ması şiir gibi. Sabahın ilk saatleri ama o kadar enerjik ki... Tezim için benim ile birlikte heyecanlanıyor. Harika bir gün geçiriyoruz. O günden sonra arkadaş da oluyoruz. Ama öyle bir arkadaşlık ki bu ben her gün yeni bir şey öğreniyorum. Sinemaya dair, hayata dair, yaşamaya dair. Nasıl yaşamam gerektiğini bilmediğimi fark ediyorum. Her gün birlikte Büyülü Fener'e gidip film izliyoruz, filmi nasıl okumam gerektiğinin ipuçlarını veriyor ara ara... Filmden çıkıp yemek yemeğe gidiyoruz, bu sırada filmi hâlâ konuşarak yaşatıyoruz. Seçil Hocam bir salata söylüyor... Öyle bir söylüyor ki biz tüm yeşillikleri barındıran bir ormanda rüzgârın saçlarımızı savurmasına müsaade ediyoruz... Abartan ben değilim hayır, o hayatı abartarak, hayatı köpürterek yaşıyor. Çünkü o yaşamayı biliyor. Basit şeyleri güzelleştirebiliyor. Onunla bir öğün yemek yemek bile sizin için sıradan bir şey olmuyor. Ertesi gün onunla bir film daha izlemek, onunla vakit geçirmek için sabırsızlanıyorum. Öyle bir yaşıyor ki yaşarken hiçbir şeyi dışarda bırakmıyor. İnsanları, hayvanları, iyiliği ve kötülüğü her şeyi dünyasına alıp, harmanlayıp hayata dair bir şey üretiyor. Ayrıntılara bu kadar önem, bu kadar değer verdiği için bir filmi bu kadar büyüleyici analiz edebiliyor. Bir filmi, yönetmeninden daha iyi hissediyor... Onu diğer herkesten ayıran şey, yaşamayı biliyor, yaşamayı seviyor, ayrıntılara değer veriyor oluşu. Ve her ayrıntının ona değer olarak dönüşü... Onunla birlikte olmak, yaşamın her dönemine yolculuğa çıkmak gibi. İzlencem ise yaşamak. İnsan mutlu olmak istiyor, acı çekmek istiyor, gülmek ve ağlamak istiyor. Korku hissini kaybediyor çünkü hayatı her haliyle, tüm doğallığıyla yaşamak istiyor... Bana yaşamayı öğrettiği için, sonra da sinemayı öğrettiği için minnet duyuyorum. İyi ki...

OKUR E-POSTASI

(Bu e-posta Prof. Dr. Seçil Büker'e 27 Kasım 2016'da Kurmaş Akdoğan tarafından gönderilmiştir. Konu: Sarmaşık)

Merhaba Seçil hocam,

Ben Özge'nin eşi Kurmaş. Özge'nin *sinecine*'nin sonbahar sayısındaki makalesine bakarken sizin de aynı sayıdaki makalenizi okuma şansım oldu. Hocam, ne kadar değişik, güzel bir diliniz var öyle, söylemeden edemedim :) Hem bu kadar içerikli hem de böylesine sürükleyici yazmak herkesin başarabileceği bir şey değil. Bazı insanlar böyle bir gözlemleme ve yazma yeteneği ile doğuyor. O insanların hep yazmaları gerekiyor, hep yazsınlar! Alanınızdaki bilginiz ne kadar derin olursa olsun, yazma yeteneğiniz her paragrafta "Ben de varım. Hatta bu sinema meselelerinden önce de vardım ben. Çocukken de vardım, bu sinema işi sonradan çıktı. Bir şey demiyorum ama; konu sinema değil kimya da olsaydı, okurdunuz bu yazıyı!" diye kendisini gösteriyor.

"Denizin ortasında gemi bir labirente dönüşür".

Yazı da öyle; ortasına gelene kadar benim gibi sinema bilgisi sıfır olan birisini bile okula yeni başlayan bir öğrenciyi elinden tutup, güven telkin ederek sınıfına götüren bir öğretmen edasıyla konuya yanaştırıyor. Sonra hissediyorsunuz, "yahu, bu işe felsefe girdi, tekin değil bundan sonrası, ön okuma yapmak; derinleşmek lazım" diyorsunuz. İşte gerçek bir okur, tam bu noktada bir bahane bulup makalenin kalanını okumaktan kaçar! Ama güven veren bir öğretmeniniz varsa, "diğer ders ne olacak acaba?" diye merak edersiniz ya, yazının akıcılığı da bu şekilde

kalan tümsekli yola devam etmenizi kolaylaştırıyor. Sonra Özge'ye soruyorum mesela "Özge bu Deleuze kim?" diye. "Hayırdır, ne okuyorsun?" diye güldü Özge de. Ben de gülerek "gel gel, Cem Karaca var bak burada" dedim.

"Seçil hocaya yazarsam böyle eş kontenjanından kızar mı?" diye sordum. "Kızmaz" dedi. Siz yine de kızarsanız bana kızın vaktinizi aldıysam. Özge'ye kızmayın.

Dediğim gibi söylemeden duramadım:)

Elinize sağlık hocam:)

Kurmaş

PROF. DR. SEÇİL BÜKER'İN ÖZGEÇMİŞİ VE ESERLERİ

(Prof. Dr.) Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı,
Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi (Emekli)
E-posta: secil_b@hotmail.com

EĞİTİM

1985 Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi, Sinema ve Televizyon Bölümü Doktora Programı

1968 Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Lisans Programı

ÖDÜLLER

2004 Uçan Süpürge Bilge Olgaç Başarı Ödülü

AKADEMİK UNVANLAR

1993 Profesör
1987 Doçent
1985 Doktora

ÇALIŞMA DENEYİMİ

2016- Devam ediyor Ufuk Üniversitesi
2015- Devam ediyor Ankara Üniversitesi
2000-2014 Gazi Üniversitesi
1968-2000 Anadolu Üniversitesi

MESLEKİ DENEYİMİ

Çok sayıda lisans ve lisansüstü ders & 32 lisansüstü tez danışmanlığı

AKADEMİK ÇALIŞMA VE YAYINLAR

Ulusal ve Uluslararası Kitaplar

Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratmak*. İstanbul: Hayalperest.

Büker, S. & Öztürk, S. R. (Ed.). (2012). *Sinemada Hayat Var.* Ankara: De Ki.

Büker, S. (2010). *Karpuz Kabuğu Denize Düşünce.* İstanbul: Kırmızı Kedi.

Büker, S. & Topçu, G. (Ed.). (2010). *Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri*. İstanbul: Kırmızı Kedi.

Büker, S. & Özsoy, A. (2009). *Gönülden Gönüle Mevlana İmgesi: Bir Alımlama Çalışması*.

Ankara: Ütopya.

Büker, S. & Akbulut, H. (2009). *Yumurta: Ruha Yolculuk*. Ankara: Dipnot.

Büker, S. & Topçu, G. (Ed.). (2008). *Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri* Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Büker, S. (2000). *Kim Korkar Hain Hitchcock'tan*. Ankara: Öteki.

Büker, S. & Kıran, A. (1999). *Reklamlarda Kadına Yönelik Şiddet.* İstanbul: Alan.

Bir, A. A. & Büker, S. & Onaran, O. (1998). *Eskişehir'de Erkek Rol ve Tutumlarına İlişkin Alan Araştırması.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Büker, S. (Ed.). (1997). *Sinema Yazıları: Onat Kutlar'a Armağan*. Ankara: Doruk.

Büker, S. (1996). *Film Dili: Kuramsal ve Eleştirel Eğilimler.* İstanbul: Kavram.

Büker, S. & Uluyağcı, C. (1993). *Yeşilçam'da Bir Sultan.* İstanbul: Afa.

Büker, S. (1992). *Tenisten Sonra Sodasız Viski.* Ankara: İmge.

Büker, S. (1991). *Sinemada Anlam Yaratma* (Genişletilmiş 2. Baskı) Ankara: İmge.

Balpınar, Z. & Büker, S. (1990). *Business English*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Büker, S. (1989). *Film ve Gerçek*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Büker, S. (1987). *Zeynep'in Sinema Kitabı.* İstanbul: Hil.

Büker, S. (1985). *Sinemada Anlam Yaratma*. Eskişehir: Milliyet.

Büker, S. & Onaran, O. (1985). *Sinema Kuramları* (Ed. & Çev). Ankara: Dost.

Büker, S. (1985). *Sinema Dili Üzerine Yazılar.* Ankara: Dost.

Büker, S. (1978). *Introduction to Business English.* Eskişehir: Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi.

Ulusal ve Uluslararası Kitaplarda Bölüm

Büker, S. & Öztürk, S. R. (2016). Mutlu Son'dan Abluka'ya Türk Sineması. L. Özgenel (Ed.), *Sanat Üzerine Okumalar, 60 Yıla Bakış* (s.197-240). Ankara: ODTÜ.

Büker, S. (2014). Bize Bak! H. Köse (Ed.), *Kara Perde: İran Yönetmen Sineması Üzerine Okumalar* (s. 17-27). İstanbul: Ayrıntı.

Büker, S. & Balcı, Ş. (2013). Türk Sinemasında Avare. E. G. Naskali (Ed.), *Avare Kitabı* (s. 129-171). İstanbul: Kitabevi.

Büker, S. & Öztürk, S. R. (2012). Piyano Eşliğinde Filmlerin İzini Sürmek. S. Büker & S. R. Öztürk (Ed.), Oğuz Onaran İçin: Sinemada Hayat Var (s. 9-11). Ankara: De Ki.

Büker, S. (2012). Müzik Sükûnu Getiriyor! S. Büker & S. R. Öztürk (Ed.), *Oğuz Onaran İçin: Sinemada Hayat Var* (s. 12-13). Ankara: De Ki.

Büker, S. (2012). Altın Saçlı Pervasız Kadın: Casque d'or. S. Büker & S. R. Öztürk (Ed.), *Oğuz Onaran İçin: Sinemada Hayat Var* (s. 135–138). Ankara: De Ki.

Büker, S. (2012). Hayatın En Mutlu Anı. S. Büker & S. R. Öztürk (Ed.), *Oğuz Onaran İçin: Sinemada Hayat Var* (s. 341-350). Ankara: De Ki.

Büker, S. (2011). Marazi Aşk İçin On Emir: Engin Akyürek Örneği. S. C. Yağcı Aksel (Ed.), *Beyaz Camın Yerlileri* (s. 85-127). Kocaeli: Umuttepe.

Büker, S. (2008). Sinema Tarihine Bakmak: Nasıl Bir Tarih? S. Büker & G. Topçu (Ed.), *Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri* (s. 13-23). Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Büker, S. (2008). Feminist ve Psikanalitik Eleştiri: Feminist ve Psikanalitik Eleştiriye Giriş. S. Büker & G. Topçu (Ed.), *Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri*. (s. 227-234). Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Büker, S. (2008). Auteur Kurama Giriş. S. Büker & G. Topçu (Ed.), *Sinema: Tarih-Kuram-Eleştiri* (s. 312-316). Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Büker, S. (2006). Ah Güzel İstanbul/İki İstanbul Hatırası: Atıf Yılmaz ve Sadri Alışık. K. Özyağcı (Ed.), *Kahkaha ve Hüzün: Sadri Alışık.*(s. 137-153). Ankara: Dost.

Büker, S. (2003). Düşman İzmir'de Denize Dökülür. A. Karadoğan (Ed.), *Halit Refiğ: Bir Sinema'nın ve Sinemacı'nın Serüveni.* (s. 83-95). Ankara: Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı.

Büker, S. (2002). Sultana's Film Does Not End With An Ecstatic Kiss. D. Kandioti & A. Saktanber (Ed.), *Fragments of Culture: The Everyday Of Modern Turkey.* London: I.B. Tauris.

Büker, S. (2001). Kimlik Değiştirme Aracı Olarak Şal. Uluslararası İletişim Sempozyumu: *Medyanın Manipulasyon* Gücü Anadolu Üniversitesi Sempozyum Bildiriler Kitabı. (s. 215-225). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Büker, S. (2001). Korku Burnu'nda Ölümsüz Tanrı Yıldıza Karşı. *Ankara Üniversitesi* İletişim Fakültesi 1999 Yıllığı: Mahmut Tali Öngören'e *Armağan* (s. 77-94). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Büker, S. (1997). Antonioni, Gerçeklik ve Oyuncular. A. Ş. Onaran (Ed.), *Avrupalı* Yönetmenler (s. 27-39). Ankara: Kitle.

Büker, S. (1995). Görüntü Dilini Öğrenmenin Gerekliliği. H. Coşkun (Ed.), *Eğitsel Etken Olarak Güzel Sanatlar: Sanat Eğitiminin Geleceği.* (s. 127-137). Ankara: Alman Kültür Merkezi.

Ulusal ve Uluslararası Hakemli Dergilerde Makaleler

Büker, S. (2016). Dolana Dolana Erkek Hikâyeleri: Sarmaşık. *sinecine*, *7*(2), 219-233.

Büker, S. & Akbulut, H. (2012). Journey to Soul of Provinces: Semih Kaplanoğlu's Film the Egg, *Global Media Journal*, *3*, 19-39.

Büker, S. (2006). Kurtlar Vadisi Irak'da Eksiği Kahraman Dolduruyor. İletişim Kuram ve *Araştırma*, *22*, 137-156.

Büker, S. & Doğan Topçu, A. (2003). İstanbul Geceleri: Yesin Onu İstanbul. *Akdeniz İletişim*, *1*, 16-25.

Büker, S. (2001). Neriman Köksal Artık Mama. İletişim, *11*, 181-185.

Büker, S. (2001). Önce Melodramın Sonra Tayyarenin Yıldızı: Göksel Arsoy. İletişim, *10*, 257-260.

Büker, S. (2001). İzleyiciyi Ağlatmada En Etkili Yöntem: Yönetmen Esas Kızı Kör Ediyor. İletişim, *9*, 257-264.

Büker, S. (2000). Fahişeler Sürgünde: Yatık Emine ile İpekçe. İletişim, *5*, 121-133.

Ulusal Dergilerde Makaleler

Büker, S. (2000). Neriman Köksal'ın Maskeleri. *25. Kare*, *31*, 41-44.

Büker, S. (1999). Ayna Yapı: 8 112 ve Tango Dansı. *Kurgu*, *16*, 1-5.

Büker, S. (1999). Fahişeler Genelevde: Baraj ile 14 Numara. İletişim, *2*, 19-38.

Büker, S. (1999). Fahişeler Barda: Şehvet Kurbanı ile Vesikalı Yarim. *25. Kare*, *27*, 56-64.

Büker, S. (1998). Çok Bilen Kadın Yitik Nesneye Sesi ile Ulaşır. *Bilkent 4 Mevsim Sanat Edebiyat Kültür*, 5, 18-21.

Büker, S. (1998). İstanbul İle Özdeşleşen Teyze Öldükten Sonra Etkisini Sürdürüyor: Hamam. *25. Kare*, *22*, 6-8.

Büker, S. (1997). Siyah Erkek ya da Kadın, Kahraman mı? Yoksa Gösterinin Yıldızı mı? Kuram, Ocak, 4.

Büker, S. (1997). Güçlü Zenci Kadının Babaya Gereksinimi Yok: Sırlar ve Yalanlar. *Kuram*, Haziran, 4.

Büker, S. (1997). Kadın Hendeği Sevmek Zorunda: Bir Kadının Portresi. *Kuram*, Mayıs, 4.

Büker, S. (1997). Yönetmen Kendisini Romantik Aşkın Kahramanı Olarak Sunuyor: Aşkın İki Yüzü. *Kuram*, Nisan, 4.

Büker, S. (1997). Romantik Aşk ve Romantik Aşığın Fetiş Nesnesi: Emma. *Kuram*, Mart, 4.

Büker, S. (1997). Fallik Anne Fallik Anne Cennetten Kovulmalı: Anna Karenina. *Kuram*, Ocak, 4-5.

Büker, S. (1997). Röntgenci İçindeki Kadınsı Yönü Keşfeder: Mr. Smith Burnunu Kanatır. *25.Kare*, *20*, 60-64.

Büker, S. (1997). Röntgenci Ampule Korkarak Bakar: Sabotaj. 25.Kare, *19*, 52-55.

Büker, S. (1997). Röntgenci Kendi İmgesini Röntgenliyor: Rebecca, *25. Kare*, *18*, 45-49.

Büker, S. (1996). Röntgenci Yönetmen Dikişi Engelliyor: Kuzey-Batı Yoluyla Kuzey. *25. Kare*, *17*, 55-58.

Büker, S. (1996). Kırmızı'da Yargıç Auguste'le Özdeşleşiyor. *25.Kare*, *16*, 43-46.

Büker, S. (1996). Ölümler Julie'yi Özgürleştiriyor: Mavi. *25. Kare*, *15*, 25-27.

Büker, S. (1996). Röntgenci İkizinden Kuşkulanıyor: Bir Kuşkunun Gölgesi. *25.Kare*, *14*, 36-40.

Büker, S. (1996). Öykü Çözümlemesi: Brandenburg'un Dört Atlısı. *Varlık*, *1063*, 12-13.

Büker, S. (1995). Röntgenci Suça Bulaşıyor: Şantaj. *25. Kare*, *13*, 26-29.

Büker, S. (1995). Röntgenci Baba Tablo'dan Röntgenliyor: Kuşku. *25. Kare*, *12*, 32-35.

Büker, S. (1995). Kuram mı? Yorum mu? *25. Kare*, *12*, 52-55.

Büker, S. (1995). Babalar Anne'yi Tehdit Ediyor. *25. Kare*, *11*, 19-20.

Büker, S. (1995). Çalışan Kız Yıldız'a Öykünüyor. *25.Kare*, *10*, 24-25.

Büker, S. (1994). Röntgenci Phallus'u Annesine Kaptırdı: Kuşlar. *25. Kare*, *10*, 38-42.

Büker, S. (1994). Röntgenci Röntgenlemekten Korkuyor: Cinnet. 25.Kare, *9*, 29-34.

Büker, S. (1994). Röntgencinin Erkekliği Tehlikede: Vertigo. *25.Kare*, *8*, 17-22.

Büker, S. (1994). Röntgenci Bu Kez Bilinçdışına Uçuyor: Sapık. *25.Kare*, *7*, 24-28.

Büker, S. (1993). Sahici Röntgenciler var: Taklitlerinden Sakınınız. *25. Kare*, *6*, 2-3.

Büker, S. (1993). Bayram ile Charlie Parker: Yaşamın Gerçeği mi? Yoksa Anlatının Gerçeği mi? *25. Kare*, *5*, 34-35.

Büker, S. (1993). Röntgenci Arka Pencere'den Röntgenliyor: Ama Bu Kez Edilgin Değil. *25. Kare*, *5*, 15-17.

Büker, S. (1992). Aşk Yarışlarını da Sporcular Kazanıyor. *Sinema Yazıları*, Kış, 4-5.

Büker, S. (1992). Renoir'lar ile Bazin. *Sinema Yazıları*, Yaz, 11-14.

Büker, S. (1990). Sinema ve Göstergebilim. *Bilim ve Sanat*, *99*, 33.

Büker, S. (1990). Belgesel Üzerine. *Kurgu*, *7*, 121-126.

Büker, S. (1988). Gündüz Güzeli ile Kenarın Dilberi. Çağdaş Türk Dili, *10*, 498-502.

Büker, S. (1988). Gecenin Öteki Yüzünün Gizemi Nasıl Yok Oldu? Çağdaş Türk Dili, *1*, 45-47.

Büker, S. (1987). Anayurt Oteli. *Ve Sinema*, *5*, 115-118.

Büker, S. (1987). Film ve Gerçek: Biçimci Kuramcılar. *Gergedan*, *4*, 78-82.

Büker, S. (1987). Müzikal Kendisine Bakıyor: Singin in the Rain. *Ve Sinema*, *4*, 33–36.

Büker, S. (1987). Lotman Üzerine. *Adam Sanat*, *14*, 76-79.

Büker, S. (1986). Müzikal Söylem Yaratıyor. *Ve Sinema*, *3*, 70-74.

Büker, S. (1986). Auteur Kuram Üzerine. *Ve Sinema*, *2*, 68-73.

Büker, S. (1985). Varlıkbilim Açısından Müzik Dili. Çağdaş Eleştiri, *4*(4), 28-31.

Büker, S. (1983). Eğretileme ve Düzdeğişmece. *Tan*, *9*, 62-64.

Büker, S. (1981). Nezihe Meriç'in Dili. *Kurgu*, *4*, 471-483.

Büker, S. (1980). Yöntemle Birlikte Güdüleme ve Coşku. *Kurgu*, *3*, 340-351.

Büker, S. (1980). Yeni Sözcük Kavramı Karşılıyor mu? *Kurgu*, *3*, 336-339.

Büker, S. (1979). İrlanda Tiyatrosunda Sean O'Casey'in Yeri. *Kurgu*, *2*, 62-89.

Büker, S. (1979). Bilim Dili Olarak Türkçenin Yeterliliği Üzerine. *Kurgu*, *2*, 51-61.

Büker, S. (1979). Yüksekokullarda Yabancı Dil Eğitimi Üzerine. İzlem, *2*, 74-77.

Büker, S. (1979). Yabancı Dil Öğretiminde Sınamanın Önemi. *Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi*, *15*(1), 337-340.

Büker, S. (1968). Eleştirme Sözlüğü: Romantizm. *Yordam*, *3*(19), 53-55.

1968'de Özdemir Nutku'nun yanında
Seçil Büker ve diğer öğrenciler

Genç iletişimciler, soldan sağa: Kazım Sezgin,
Dursun Gökdağ, Seçil Büker, Levent Kılıç

SEÇİLMİŞ SUNUM VE BİLDİRİLER

Büker, S. (2008, Mart). Medyada Kadına Yönelik Şiddet. *8 Mart Dünya Kadınlar Günü Barolar Birliği Sempozyumu*, Ankara Barosu, Ankara.

Büker, S. (2003, Eylül). Leylaksız Kadınlar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kültürel Çalışmalar Sempozyumu*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Büker, S. (2003). Madonna Under the Lilacs. *Screen Studies Conferance,* Glasgow Üniversitesi, Birleşik Krallık.

Büker, S. & Akbulut, H. (2010, Ekim). Journey to the Soul of the Province, *ECREA 2010, Avrupa İletişim Konferansı* (3. European Communication Conference), Hamburg, Almanya.

Büker, S. (2001, Nisan,). Kimlik Değiştirme Aracı Olarak Şal. *Medyanın Manipülasyon Gücü Uluslararası İletişim Sempozyumu*, Eskişehir.

Büker, S. & Kıran, A. (1999, Nisan). Çağdaşlığın Yorumunda Atatürk İmgesinin Kullanımı. *Görsel Göstergebilim: Kuram ve Uygulamalar* semineri, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul.

Büker, S. (1998, Mart). Sultana's Film Does Not End with an Ecstatic Kiss. *Workshop on Fragments of Culture: The Everyday of Modern Turkey,* ODTÜ, Ankara.

Büker, S. (1998, Mart). Filmlerde Kadının Sunumu. *Anadolu Üniversitesi'nin 40.Yıl Etkinlikleri,* Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Büker, S. (1997, Nisan). Sinemada Görüntü ve Anlam. *Bilkent Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi*'nin konferansı, Bilkent Üniversitesi, Ankara.

Büker, S. (1997, Mart). Görüntüde Kadın. Çukurova Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma *ve Uygulama Merkezi*'nin konferansı, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Büker, S. (1994, Ekim). Görüntü Dilini Öğrenmenin Gerekliliği. *Sanat Eğitiminin Geleceği Semineri*, Alman Kültür Merkezi, Ankara.

Büker, S. (1992, Ekim). Türk Sinemasında Bir Yıldız. *3. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi,* ODTÜ, Ankara.

Büker, S. (1991, Mart). Görüntü ve İdeoloji. *Sanat ve İdeoloji paneli*, Cemal Reşit Rey Salonu, İstanbul.

SEÇİLMİŞ ATÖLYE ÇALIŞMALARI & SÖYLEŞİLER

Haziran 2017 İletişim Eğitimi Değerlendirme Akreditasyon Kurulu İLEDAK çalışmalarında yer alacak değerlendirici ve eğitimciler için İLAD İletişim Araştırmaları Derneği tarafından düzenlenen 2. Değerlendirici/Eğitici Çalıştayı, Ankara Üniversitesi.

Mayıs 2017 Uluslararası Eskişehir Film Festivali kapsamında "Farklı Bakış Açılarıyla Bir Filmi Çözümlemek: Sarmaşık" isimli panelde konuşmacı.

Nisan 2017 Uluslararası Ankara Film Festivali kapsamında *Körleşme Paneli* (Ş. Balcı & A. Gön ile birlikte)

Mart 2017 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü Etkinlikleri kapsamında "sinemada kadın bakışı" temalı söyleşi, Atılım Üniversitesi.

Aralık 2016 İletişim Bilimciler İletişim Konuşuyor etkinliği, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Mayıs 2014 Uluslararası Ankara Film Festivali kapsamında SineBellek Film Okumaları etkinliği (Korczak, Andrzej Wajda)

Şubat 2014 Uluslararası Ankara Film Festivali kapsamında Sine Bellek Film Okumaları etkinliği (Berlin Üzerinde Gökyüzü, Der Himmel über Berlin, Wim Wenders)

SEÇİLMİŞ PROJELER

2000 Türk Filmlerinde Ankara İmgesi, Dünya Kitle İletişim Vakfı, Ankara.

1993 *Eski ile Yeni* adlı belgeselin ilk beş bölümünün tasarımı ve danışmanlığı (dizi 1993 Şubat ve Mart aylarında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun ikinci kanalında gösterilmiştir)

JÜRİ ÜYELİKLERİ

Uluslararası İstanbul Film Festivali

Uluslararası Ankara Film Festivali

Malatya Uluslararası Film Festivali

Çevre Bakanlığı: Çevre Filmleri Festivali

Ankara Barosu Kısa Film Yarışması

Altın Pars Uluslararası Gençlik Kısa Film Festivali

ÖDÜL

7. Uçan Süpürge Film Festivali Bilge Olgaç Başarı Ödülü

GASTON BACHELARD • SU VE DÜŞLER
ANA YAZIM KILAVUZU
BİLGİN EŞYA VE İNSAN
ECKHART TOLLE
METAFOR
Sinema ve Müzik
ÖMER KAVUR
Yury M. Lotman • Sinema Estetiğinin Sonuları
Türk'ün Sürü İran Sineması
İRAN SİNEMASINDA KADIN
HAMİD DABAŞİ
KADIN, İSLAM VE SİNEMA
Robert P. Kolker • Yalnızlık Sineması
BÜYÜK SOYLENGİŞ
KAHRAMANIN SONSUZ YOLCULUĞU
JOSEPH CAMPBELL
PSİKOLOJİYE GİRİŞ

SEÇİL'İN SİNEMA KİTABI

S. Ruken Öztürk & Hasan Akbulut
Editör

Seçil Büker gibi özel bir insanın sinema ile ilgili özel çalışmaları beni hep gururlandırdı. Büker'in sinema ile ilgili kitaplarını bir roman tadı ile okuduğumu itiraf etmeliyim. O, bu kitaplarında özellikle öğrencilerine ve sinema emekçilerine, sinema sempatizanlarına, sinemayı aşk ile, emek ile, gönül ile aktardı. Bu çok önemli bir katkı ve armağandır sinema için.
Türkan Şoray

Mesela bir film atölyesinde, sanırım, genel anlamda filmlerde geçen çiçekler üzerine konuşurken konu leylaklara geldi. Oktay Rıfat'ın "Köşe başını tutan leylak kokusu / Yakamı bırak da gideyim" şiirini mırıldanıp leylak çiçeğinin baharı ve aşkı anımsattığını, kaktüsten farklı olduğunu ve ekranda görürsek rasgele seçilmediğini, kaç çeşit renginin olduğunu fark etmemizi söyledi, nerelerde yetiştiğine dair tüm ayrıntıları sıraladı; leylaklarla tanışmamız da böyle oldu.
Mine Satur

Uçan Süpürge